

ei elämää ilman metalleja

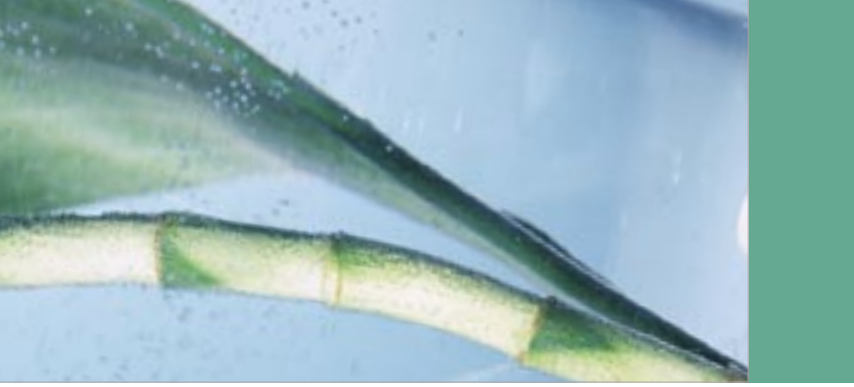
Liiketoimintamme perustuu syvälliseen metallien ja metallien valmistuksen osaamiseen. Tätä osaamista hyödynnämme joka päivä kun kehitämme uusia sovelluksia yhdessä asiakkaidemme kanssa. Haluamme olla edelläkävijä, tehdä tulevaisuutta jo tänään.

Sisältö

outokumpu 2002	2	Visio, strategia ja arvot
	4	Outokummun liiketoiminnot ja asema markkinoilla
	6	Toimitusjohtajan tervehdys
	8	Johdon tulos- ja strategia-analyysi
	16	Markkinakatsaus
liiketoiminnot	20	Stainless Steel
	24	Copper Products
	28	Metallurgy
	32	Muu toiminta
	34	Henkilöstö
	37	Ympäristö, terveys ja turvallisuus
tilinpäätös	40	Hallituksen toimintakertomus
	49	Tilintarkastuskertomus
	50	Konsernituloslaskelma
	51	Konsernin rahoituslaskelma
	52	Konsernitase
	54	Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut
	58	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
	77	Emoyhtiön tilinpäätös
	81	Outokumpu Oyj:n osakkeet ja osakkeenomistajat
	87	Outokumpu Oyj:n hallinto
	92	Hallitus
	94	Konsernin johtoryhmä
sijoittajainformaatio	96	Tietoa osakkeenomistajille ja sijoittajille

Visio, strategia ja arvot

Strategia

Visionsa saavuttamiseksi Outokumpu alkoi vuonna 2000 toteuttaa kasvu- ja muuttumisstrategiaa. Tavoitteena oli kaksinkertaistaa liiketoiminnot ja niiden tulokset sekä muuttua keskittymällä korkeamman lisäarvon ja parempien katteiden liiketoimintoihin. Viimeaikaisten investointien ja yritysostojen sekä lähes kaikista perusmetallikaivoksista luopumisen seurauksena strategian toteuttaminen on ollut menestyksenkästä. Nyt keskitytään saavutetun aseman hyödyntämiseen.

Strategiamme mukaisesti aiomme:

- Vahvistaa asemaamme johtavana metalli- ja teknologiakonsernina.
- Keskittyä hankittujen liiketoimintojen integroimiseen, kannattavuuteen ja kassavirtaan.
- Pyrkiä ruostumattomassa teräksessä maailmanlaajuiseen johtajuuteen kustannustehokkaan tuotannon avulla.
- Hakea kuparituotteissa parempia tuotteita keskittymällä nopeamman kasvun ja korkeamman lisäarvon tuotteisiin ja liiketoimintaan.
- Keskittyä sinkkituotannossa kustannustehokkuuden hyödyntämiseen.
- Hyödyntää teknologian myynnissä täysimääräisesti uutta, laajennettua tuote- ja palvelutarjontaa.
- Kehittää aktiivisesti konsernin liiketoimintaportfoliota.

Keskeiset vahvuudet

Syvälinen osaaminen metalleissa ja niiden valmistuksessa

Mukana metallimarkkinoiden nopeimmin kasvavilla alueilla

Tulosten kasvuun tähtäävä mittava investointiohjelma pääosin valmis

Merkittävät tulevaisuuden mahdollisuudet AvestaPolaritin hankinnasta

Keskittyminen nopeamman kasvun ja korkeamman lisäarvon muokattuihin kuparituotteisiin

Yksi maailman kustannustehokkaimmista sinkintuottajista

Lisäarvoa mineraali- ja metalliteknologian osaamisesta

Visio

Olemme johtava metalli- ja teknologia-konserni, joka tuottaa todellista lisäarvoa sekä asiakkaille että omistajille.

Johtava tarkoittaa meille:

- Olemme yksi alamme merkittävimmistä toimijoista.
- Teemme jatkuvasti uudistuksia ja innovaatioita omilla osaamisalueillamme.
- Olemme asiakkaidemme halutuin kumppani, houkutteleva työnantaja parhaimpien osaajien keskuudessa ja tuottava sijoituskohde omistajillemme.

Outokummun tapa toimia

Vuonna 2002 konsernin uusi identiteetti – Outokummun tapa toimia – kirkastettiin perusarvojen pohjalta. Arvoissa yhdistyvät strategian asettamat vaatimukset, toiminnan perinteiset vahvuudet ja yksilöiden odotukset.

Outokummun tapa toimia kiteytettiin seuraaviin arvoihin:

- Huippusuoritukset
- Ylivoimainen osaaminen
- Aikaansaava yksilö
- Menestyksekkäs asiakasyhteistyö
- Edelläkävijäisyys

Lisäksi konsernissa määriteltiin johtamisperiaatteet motolla – jokaisella outokumpulaisella on oikeus hyvään johtamiseen. Uudet arvot otetaan osaksi yrityksen johtamisjärjestelmiä.

Taloudelliset tavoitteet

Outokummun keskeiset taloudelliset tavoitteet ovat mahdollisimman suuren lisäarvon tuottaminen omistajien yhtiöön sijoittamalle pääomalle ja terveen rahoitusrakenteen ylläpitäminen. Riittävän vahva tase-rakenne auttaa kestävästi liiketoiminnan riskit ja alan suhdannevaihtelut. Kasvu- ja muuttumisstrategian mukaiset konsernitason taloudelliset tavoitteet on esitetty sivulla 12.

Osinkopolitiikka

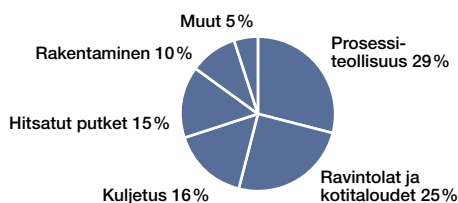
Hallitus on vahvistanut osinkopolitiikan, jonka mukaan maksettavien osinkojen määrä on suhdannekierron aikana vähintään kolmasosa tilikausien voitoista. Vuosittaisessa osingonjakoesityksessä hallitus ottaa tuloskehityksen ohella huomioon myös konsernin investointi- ja kehittämistarpeet.

Ruostumaton teräs

Päätuotteet ja asiakkaat

Outokummun tytäryhtiön AvestaPolaritin päätuotteita ovat kylmä- ja kuumavalssatut tuotteet, putkituotteet ja pitkät tuotteet. Tuotteita käytetään lähinnä prosessiteollisuudessa, kuten sellu-, paperi- ja kemianteollisuudessa ja offshore-öljynporauksessa, catering- ja kotitaloustuotteissa, ajoneuvojen valmistuksessa sekä rakentamisessa.

Loppukäyttöalueet

Lähde: CRU

Markkina-asema

- maailmanmarkkinat 19 milj. tonnia. Kysyntä kasvaa keskimäärin 5 % vuodessa
- yksi maailman suurimmista ja kustannustehokkaimmista tuottajista; aihiokapasiteetti nousee 1,75 milj. tonnista 2,75 milj. tonniin vuonna 2004
- osuus valssatun ruostumattoman teräksen markkinoista Euroopassa 28 % ja maailmanmarkkinoista 8 %
- päämarkkinat Eurooppa (75 % liikevaihdosta), Pohjois- ja Etelä-Amerikka (11 %) ja Aasia (12 %)

Tuotantolaitokset

Tärkeimmät tuotantolaitokset Suomessa, Ruotsissa, Britanniassa ja Yhdysvalloissa.

Raaka-aineet ja energia

Raaka-aineena käytetään ruostumatonta teräsromua, hiiliteräsromua, ferrokromia ja nikkeliä. Konsernilla on oma kromikaivos Kemissä ja ferrokromisulatto Torniossa. Ruostumaton teräsromu, hiiliteräsromu, osa ferrokromista sekä nikkeli ostetaan vapailta markkinoilta.

Vuonna 2002 sähköenergian osuus kokonaiskustannuksista oli 4 %.

Suurimmat tuottajat

Arvioitu sulatuskapasiteetti (milj. tonnia)

	Aihioita 2002	Aihioita 2004
ThyssenKrupp Stainless, Saksa	2,21	2,88
Arcelor ¹⁾ , Luxemburg	2,50	2,85
AvestaPolarit, Suomi	1,75	2,75
Acerinox ²⁾ , Espanja	2,50	2,50
POSCO, Etelä-Korea	1,25	1,70

¹⁾ Mukaan lukien Usinor Stainless ja ALZ.

²⁾ Mukaan lukien Columbus ja NAS.

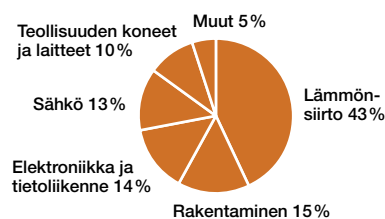
Lähteet: CRU ja Outokumpu

Kupari

Päätuotteet ja asiakkaat

Päätuotteita ovat ilmastointisovelluksissa käytettävät ilmastointiputket, lamellilämmönvaihtimet ja komponentit, autoteollisuuden käyttämät jäähdytinnauhat, rakennusteollisuuden käyttämät vesijohtoputket sekä kate- ja arkkitehtuurituotteet, elektroniikka- ja tietoliikennesovelluksissa käytettävät kupariputket, -nauhat ja -liittimet, sähköteollisuuden käyttämät seos- ja suprajohtavat langat sekä hitsauselektrodit.

Outokummun asiakasryhmät

Markkina-asema

- maailmanmarkkinat 19 milj. tonnia, mistä Outokummun palveleamat markkinat 4,5 milj. tonnia. Kysyntä kasvaa 2–3 % vuodessa, erikoistuotteissa 5–10 %
- ainoa korkeamman lisäarvon tuotteiden maailmanlaajuinen valmistaja; paikallista valmistusta Yhdysvalloissa, Euroopassa ja Aasiassa
- toimituskapasiteetti 450 000 tonnia, osuus maailmanmarkkinoista 10 %
- päämarkkinat Pohjois- ja Etelä-Amerikka (45 % liikevaihdosta), Eurooppa (40 %) ja Aasia (14 %)

Tuotantolaitokset

Tuotantolaitokset Alankomaissa, Britanniassa, Espanjassa, Italiassa, Itävallassa, Kiinassa, Malesiassa, Meksikossa, Ranskassa, Ruotsissa, Suomessa, Thaimaassa, Tšekin tasavallassa ja Yhdysvalloissa.

Raaka-aineet ja energia

Raaka-aineina käytetään katodikuparia, kupariromua ja seosaineita, kuten sinkkiä ja tinaa. Kupariraaka-aineesta noin 70 % ostetaan maailmanmarkkinoilta ja 30 % konsernin sisältä Harjavalta Metalsilta.

Vuonna 2002 sähköenergian osuus kokonaiskustannuksista oli 3 %.

Suurimmat tuottajat

	Arvioitu toimituskapasiteetti (tuhatta tonnia)
SMI (KME), Italia	840
Outokumpu, Suomi	450
Wieland-Werke, Saksa	450
Poongsan, Etelä-Korea	350
Mueller Industries, Yhdysvallat	250
Lamitref Industries, Belgia	200

Lähde: Outokumpu

Sinkki

Päätuote ja asiakkaat

Päätuote on sinkkiharkot, joita käytetään lähinnä hiilliteräksen pinnoitteena rakennus- ja kuljetusteollisuudessa.

Outokummun asiakasryhmät

Markkina-asema

- maailmanmarkkinat 9 milj. tonnia. Kysyntä kasvaa 2–3 % vuodessa
- yksi maailman kustannustehokkaimmista tuottajista
- tuotantokapasiteetti 410 000 tonnia
- osuus Euroopan sinkki tuotannosta 15 % ja maailman tuotannosta 5 %
- päämarkkina-alue Eurooppa (98 % liikevaihdosta)

Tuotantolaitokset

Tuotantolaitokset Suomessa ja Norjassa.

Raaka-aineet ja energia

Outokumpu Zinc Commercial Alankomaissa ostaa sinkkirikasteet ja vastaa sinkkimetallin markkinoinnista, myynnistä ja logistiikasta. Osa sinkkirikasteesta ostetaan konsernin Taran kaivokselta.

Vuonna 2002 sähköenergian osuus kokonaiskustannuksista oli 10 %.

Suurimmat tuottajat

Tuottaja	Arvioitu tuotantokapasiteetti (tuhatta tonnia)
Glencore, Sveitsi	1 100
Korea Zinc, Etelä-Korea	880
Pasminco, Australia	670
Umicore, Belgia	590
Outokumpu, Suomi	410
Teck Cominco, Kanada	410

Lähde: Outokumpu

Outokummun erityisosaamista ovat ruostumaton teräs, korkean lisäarvon muokatut kuparituotteet, sinkkimetalli sekä teknologian kehitys ja myynti. Outokumpu markkinoi ja myy tuotteitaan sekä palveluitaan maailmanlaajuisesti; yli 90 % liikevaihdosta syntyy Suomen ulkopuolella. Vuonna 2002 Outokummun liikevaihto oli 5,6 miljardia euroa ja sen palveluksessa on 21 100 henkilöä yli 40 maassa.

Outokummun liiketoiminta oli vuonna 2002 organisoitu kolmeksi strategiseksi kokonaisuudeksi eli liiketoiminta-alueeksi, jotka olivat Stainless Steel ruostumattomassa teräksessä, Copper Products kuparituotteissa ja Metallurgy, joka käsitti sinkin ja kuparin valmistuksen sekä teknologian myynnin.

Konsernin liiketoiminnan organisaatiota muutettiin helmikuussa 2003. Metallurgysta liiketoiminta-alueena luovuttiin. Outokumpu Harjavalta Metals liitettiin divisioonaksi Copper-liiketoiminta-alueeseen (entinen Copper Products -liiketoiminta-alue). Zinc ja Technology tullaan raportoimaan erillisinä, itsenäisinä divisioonina kahden liiketoiminta-alueen, Stainless Steelin ja Copperin, rinnalla.

Teknologia

Päätuotteet ja asiakkaat

Päätuotteita ovat kaivos- ja metallurgisen teollisuuden laitokset ja prosessit, koneet ja laitteet sekä suunnittelu-, huolto- ja projektipalvelut. Asiakkaita ovat kupari-, sinkki-, nikkeli-, alumiini-, teräs- ja muu rautaseosteollisuus sekä teollisuusmineraalien tuottajat, kemianteollisuus ja muu prosessiteollisuus.

Markkina-asema

- monissa erikoistuotteissa korkeat markkinaosuudet
- kilpailukenttä pirstaloitunut; insinööritoimistot, laitetoimittajat
- teknologioita ja prosesseja käytössä myös Outokummun omassa tuotannossa

Toimipaikat

Suunnittelua ja tuotantoa Suomessa, Saksassa, Alankomaissa, Pohjois- ja Etelä-Amerikassa, Australiassa ja Venäjällä. Toimintaa yhteensä 16 maassa.

Vuonna 2002 tapahtui paljon. Olemme määrätietoisesti edenneet strategiamme viitoittamaa tietä – tavoitteena kasvu ja muuttuminen – ja toteuttaneet sen vaatimia toimenpiteitä. Ydinliiketoimintojamme, etenkin ruostumatonta terästä, on vahvistettu, ja kaivostoiminnasta olemme luopuneet lähes kokonaan. Merkittävän kasvuvaiheen jälkeen päätavoitteemme on nyt kannattavuuden parantaminen ja taseen vahvistaminen. Joulun alla toteutettu osakeanti oli menestys ja myös divestointiohjelma etenee suunnitelmien mukaisesti. Lisätoimenpiteisiinkin olemme valmiit.

AvestaPolaritin koko osakekannan hankkiminen on Outokumpun historian suurin yksittäinen hankinta. Asemamme kasvavassa ja kannattavassa liiketoiminnassa vahvistuu. Mielestäni ratkaisu oli hyvin looginen ja strategiaamme sopiva. Samoin siirtymisemme eteenpäin kuparin jalostusketjussa sekä vahvistumisemme sinkissä ja teknologiassa noudattavat strategialinjauksiamme. Keskittyminen kasvaviin ja osaamisemme keskipisteessä oleviin liiketoimintoihin lujittaa kehitystämme myös jatkossa.

Kasvu ja muuttuminen ovat olleet johtoajatuksinamme jo parisen vuotta. Muuttuminen on liiketoimintojen kehittymisen ohella näkynyt myös organisaatorakenteessamme – sitä on yksinkertaistettu ja virtaviivaistettu entistä matalammaksi ja tehokkaammaksi. On tärkeää, että tieto ylimmän johdon ja liiketoimintojen välillä liikkuu vaivattomasti ja käydään kriittistä, rakentavaa vuoropuhelua. Olemme myös supistaneet kon-

Suurten muutosten keskellä on syytä keskittyä tosissaan myös sisäiseen uudistumiseen, arvojen mukaan toimimiseen. Vaikka innovatiivisuudestamme on hyviä esimerkkejä kautta historian, meidän on pidettävä huolta siitä, että luovuus, innostus ja uteliaisuus ovat jatkuvasti osa toimintaamme.

Mittavien investointien jälkeen edessä tulos- ja tasetalkoot

serninjohtoa, ja tukitoiminnot on siirretty uuteen yksikköön, Business Support Unitiin. Yksikön tehtävänä on valjastaa eri alojen osaaminen tehokkaasti koko konsernin käyttöön.

Suurten muutosten keskellä on syytä keskittyä toisinaan myös sisäiseen uudistumiseen, arvojen mukaan toimimiseen. Vaikka innovatiivisuudestamme on hyviä esimerkkejä kautta historian, meidän on pidettävä huolta siitä, että luovuus, innostus ja uteliaisuus ovat jatkuvasti osa toimintaamme. Meidän on lisäksi oltava hyviä kumppaneita asiakkaillemme, houkutteleva työnantaja tuleville osaajille ja tuottava sijoituskohte omistajillemme. Muuttuminen edellyttää halua muuttua, rohkeutta kohdata uudet haasteet. Ja tehdä tulosta joka päivä.

AvestaPolaritin vähemmistön hankinnan osittaiseksi rahoittamiseksi toteutimme marras–joulukuussa 300 milj. euron osakeannin. Lähes 9 500 sijoittajaa osallistui antiin, ja uusia omistajia saimme lähes 600. Sijoittajien osoittama suuri kiinnostus kertoo vahvasta tuesta strategiselle suunnallemme sekä uskosta Outokummun tulevaisuuteen.

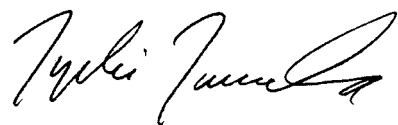
Hallitus on päättänyt esittää osingoksi 0,40 euroa osakkeelta, mikä vastaa 44 % tilikauden voitosta.

Yritysosotot ja investoinnit ovat kasvattaneet velka- taakkaamme. Tilannetta ei yhtään helpota maailmalla jatkuva epävarmuus ja vaikea markkinatilanne. Vaikka vuoden 2002 tuloksemme olikin edellisvuotta parempi,

meiltä vaaditaan nyt tarkkaa taloudenpitoa. Meidän on eletävä sen mukaan, miten paljon kassassa on rahaa – säästeliäästi tarkan euron politiikkaa noudattaen, kunnes velkaantumisaste on palautettu takaisin tavoitetasolle. Tähän olemme vahvasti sitoutuneet osakeannin yhteydessä. Sitten uusi kasvu voi alkaa.

Henkilöstömme on ollut viime vuonna kovan paineen alaisena, muutosten kourissa. Olemme selvinneet hyvin avoimen tiedonkulun ja luottamuksen ilmapiirissä. Haluan kiittää jokaista outokumpulaista hyvin tehdystä työstä.

Toteuttamamme kasvu ja muutos on otettu markkinoilla vastaan myönteisesti. Nyt meidän on aika lunastaa lupauksemme ja keskittyä todenteolla tuloksenteleeseen.

Jyrki Juusela
toimitusjohtaja

Maailmantalous kasvoi vuonna 2002 odotettua hitaammin ja ennustettu suhdannekäänne viivästyi. Alkuvuodesta ruostumattoman teräksen markkinat elpyivät ja muokkauslisät nousivat. Loppuvuodesta muokkauslisät vakiintuivat. Kuparituotteiden muokkausliisiin kohdistui ylikapasiteetin vuoksi paineita, ja tämä johti hintojen laskuun. Kuparin ja sinkin jalostuspalkkiot laskivat historiallisesti alhaisimmalle tasolleen.

Konsernin liikevaihto kasvoi runsaat 4% edellisvuodesta ja oli 5 558 milj. euroa. Kasvu johtui ruostumattoman teräksen korkeammista toimitusmääristä sekä lamellilämmönvaihtimia valmistavan Heatcraftin hankinnasta elokuussa 2002. Liikevaihdon kasvua hidastivat kuparituotteiden ja perusmetallien hintojen lasku, perusmetallikaivostoiminnasta luopuminen sekä US-dollarin heikentyminen suhteessa euroon.

Konsernin liikevoitto kasvoi 267 milj. euroon pääasiassa AvestaPolaritin parantuneen tuloksen ja Miningin tappioiden merkittävän supistumisen johdosta. Liikevoiton kasvua heikensivät kuparituotteiden muokkausliisien sekä kupari- ja sinkkirikasteiden jalostuspalkkioiden lasku. Tilikauden voitto oli 159 milj. euroa ja osakeantioikaistu osakekohtainen tulos 1,15 euroa. Sijoitetun pääoman tuotto oli 7,0%.

Konsernin vuoden 2003 tuloskehityksen kannalta keskeiset tekijät ovat ruostumattoman teräksen markkinatilanteen kehittyminen sekä uuden teräskapasiteetin käyttöönoton onnistuminen Torniossa. Markkinatilanteessa ei odoteta suuria muutoksia lähikuukausina. Uuden teräskapasiteetin käyttöönoton ja toimitusmäärien kasvun arvioidaan vaikuttavan myönteisesti Outokumpun tuloskehitykseen. Kuparituotteissa, sinkissä sekä teknologian

myynnissä markkinatilanne parantunee aikaisintaan vuoden 2003 loppupuolella. Konsernin vuoden 2003 tulos on vuoden 2002 tulosta parempi edellyttäen, ettei maailmanpoliittinen tilanne aiheuta lisää häiriöitä maailmantalouteen ja metallien kysyntään.

Taseasema heikkeni ennakoidusti

Liiketoiminnan rahavirta jäi edellisvuoden tasolle ja oli 334 milj. euroa. Tuloksen kasvusta huolimatta käyttö-pääoman lisääntyminen, erityisesti AvestaPolaritissa, heikensi rahavirtaa. Konsernin maksuvalmius säilyi hyvänä koko vuoden.

Konsernin korollinen nettovelka kasvoi 2 385 milj. euroon. Velkaantumisasaste nousi 122,6%:iin ja omavaraisuusaste heikkeni 31,1%:iin mittavien investointien ja AvestaPolaritin vähemmistöosuuden hankinnan johdosta. Kokonaisinvestoinnit olivat 2 042 milj. euroa.

Vuonna 2002 Outokumpu myi Pyhäsalmen ja Black Swanin kaivokset yhteensä 122 milj. eurolla. Lisäksi Outokumpu myi joulukuussa 2002 suurimman osan pääkonttorikiinteistöstään 50 milj. eurolla. Outokumpu Oyj järjesti marras–joulukuussa 2002 merkintätuoikeusanin, jonka nettotuotto, 293 milj. euroa, käytettiin velkaantumisen keventämiseen. Konsernin keskeisenä tavoitteena on saattaa velkaantumisasaste takaisin 75%:n tavoitetasolle vuoden 2004 loppuun mennessä.

**Strategian toteuttaminen edennyt vauhdilla.
Tulos parani.**

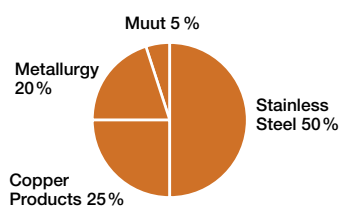
Konsernin tunnusluvut

		2002	2001
Liikevaihto	Milj. €	5 558	5 324
– muutos edellisestä vuodesta	%	4,4	44,2
Liikevoitto	Milj. €	267	183
– suhteessa liikevaihtoon	%	4,8	3,4
Voitto ennen satunnaisia eriä	Milj. €	213	147
Tilikauden voitto	Milj. €	159	76
Sijoitettu pääoma	Milj. €	4 331	3 266
Sijoitetun pääoman tuotto	%	7,0	6,7
Liiketoiminnan rahavirta	Milj. €	334	346
Korollinen nettovelka	Milj. €	2 385	1 175
– suhteessa liikevaihtoon	%	42,9	22,1
Omavaraisuusaste	%	31,1	41,6
Velkaantumisaste	%	122,6	56,2
Tulos/osake (ilman satunnaisia eriä)	€	1,15	0,55
Oma pääoma/osake	€	11,14	11,37
Osinko/osake	€	0,40 ¹⁾	0,55
Osakkeen noteeraus 31.12.	€	8,30	10,72
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	Milj. €	1 420	1 461
Investoinnit käyttöomaisuuteen	Milj. €	2 042	914
Henkilöstö 31.12.		21 130	19 428

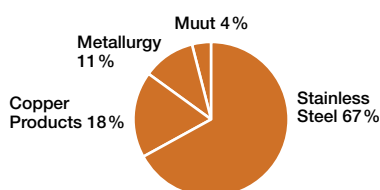
¹⁾ Hallituksen esitys yhtiökokoukselle.

Osakekohtaiset tunnusluvut on osakeantioikaistu.

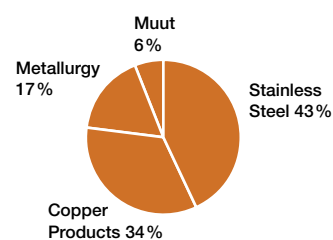
Liikevaihto 5 558 milj. €

Sidottu pääoma 4 569 milj. €

Henkilöstö 21 130

Johdon tulos- ja strategia-analyysi

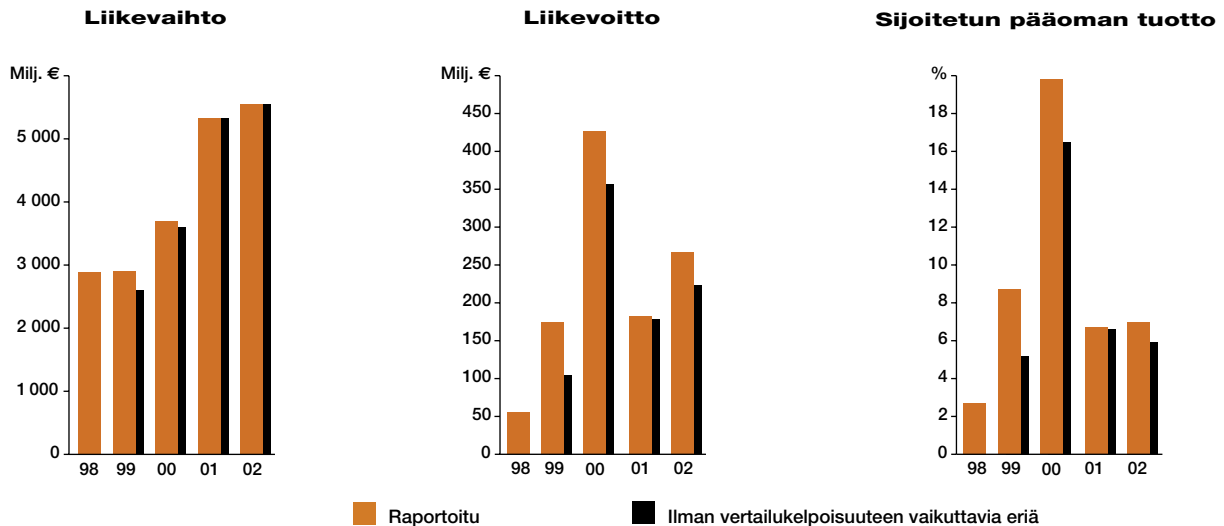
Konsernin vertailukelpoinen liikevoitto parani

Oheisessa taulukossa on esitetty liiketoimintojen liikevoitot, jotka on puhdistettu metallivarastojen arvostukseen liittyvistä varastovoitoista ja -tappioista sekä kertaluonteisista eristä.

Tuloskehitys ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä

Milj. €	Liikevaihto			Liikevoitto		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Stainless Steel						
Valssatut tuotteet	-	2 053	2 328	-	77	162
Erikoistuotteet	-	1 277	1 311	-	10	13
Pohjois-Amerikka	-	269	267	-	-5	3
Muut	-	-748	-904	-	53	34
AvestaPolarit yhteensä	-	2 851	3 002	-	135	212
Konserniliikearvon poisto				-	-	-28
Stainless Steel yhteensä	1 177	2 851	3 002	246	135	184
Copper Products						
Amerikka	443	344	340	32	7	16
Eurooppa	524	527	526	22	34	9
Autojen lämmönvaihdinsovellukset	292	267	256	16	20	23
Ilmastointisovellukset & Aasia	268	281	351	-3	6	-1
Muut	5	-16	-1	-2	0	1
Copper Products yhteensä	1 532	1 403	1 472	65	67	48
Metallurgy						
Zinc	385	453	418	46	35	5
Harjavalta Metals	398	428	391	2	15	11
Technology	242	328	399	10	5	3
Muut	-3	-2	-6	0	0	-1
Metallurgy yhteensä	1 022	1 207	1 202	58	55	18
Muu toiminta						
Sisäiset erät	-714	-609	-446	-6	-2	6
Konserni yhteensä, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä						
	3 596	5 324	5 558	357	179	223
Stainless Steelin varastojen markkinahintakorjaukset ¹⁾						
				0	4	0
Copper Productsin ja Metallurgyn markkinahintakorjaukset						
				-2	-15	1
AvestaPolaritin vakuutuskorvaus						
				-	-	20
AvestaPolarit Oyj Abp:n osakkeiden luovutusvoitto						
				-	-	14
Espoon kiinteistöjen myyntivoitto						
				-	-	13
Pyhäsalmen kaivoksen myyntivoitto						
				-	-	6
Eläkesäätiöiden ylikatteen palautus						
Outokumpu Oyj				-	-	3
Muut yhtiöt				-	-	1
Henki-Sammon vakuutusmaksun hyvitys, Outokumpu Oyj						
				-	-	2
Eläkevaraus (Yhdysvallat)						
				-	-9	-6
Harjavallan nikkelitehtaan myynnin vaikutus						
	97	-	-	58	1	-6
Kokkolan reaktorien alaskirjaus						
				-	-	-4
Sampo Oyj:n osakkeiden myyntivoitto						
				-	22	-
Okmetic Oyj:n listautumisen/suunnatun annin tulosvaikutus						
				8	1	-
Eläkevakuutusmaksuhyvitys (Ruotsi)						
				6	-	-
Konserni yhteensä, virallinen						
	3 693	5 324	5 558	427	183	267

¹⁾ Laskentaperiaatetta on muutettu tilinpäätöksessä. Laskennallisista hintamuutoksista on siirrytty vertaamaan varastojen hankintamenoa raaka-aineiden ja tuotteiden arvioituihin myyntihintoihin tilinpäätöshetkellä. Vertailutiedot on muutettu vastaavasti.

Konsernin vertailukelpoinen liikevoitto oli 223 milj. euroa. Vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto laski mittavien investointien takia 5,9%:iin. Liiketoimintaan sijoitettua pääomaa lisäsivät poikkeuksellisen suuret keskeneräiset investoinnit, joihin liittyvät tuotot syntyvät vasta tulevina vuosina.

Stainless Steelin liikevaihto kasvoi 3 002 milj. euroon, koska toimitusmäärät kasvoivat ja markkinahinnat nousivat. Stainless Steelin vertailukelpoinen liikevoitto parani selvästi edellisvuodesta ja oli 184 milj. euroa. Ruostumattoman teräksen toimitusmäärät lisääntyivät 3 % ja muokkauslisät nousivat 13 %. Sekä Valsattujen tuotteiden että Pohjois-Amerikan kannattavuus parani huomattavasti. Erikoistuotteiden heikko tulos johtui pääasiassa pitkiä tuotteita valmistavan Degerfors Stainlessin raskaista tappioista ja erikoisohuiden nauhojen matalista toimitusmääristä. Vuonna 2003 ruostumattoman teräksen markkinoille tulee lisäkapasiteettia. Kylmävalssatun teräksen lähiajan markkinanäkymät ovat melko epävarmat. Ruostumattoman teräksen markkinatilanteen kehittyminen ja uuden teräskapasiteetin käyttöönoton onnistuminen Torniossa ovat koko Outokumpu-konsernin vuoden 2003 tuloskehityksen kannalta keskeisimmät tekijät.

Copper Productsin liikevaihdon kasvu johtui lähinnä Heatcraftin hankinnasta elokuussa 2002. Copper Productsin vertailukelpoinen liikevoitto supistui 48 milj. euroon, koska keskimääräiset kuparituotteiden muokkauslisät laskivat heikomman tuotevalikoiman ja yleisten hintapaineiden vuoksi. Copper Productsin divisioonien tuloskehitys oli epäyhtenäistä. Amerikka-divisioona paransi tulostaan, Eurooppa-divisioonan liikevoitto kutistui neljännekseen ja Ilmastointisovellukset & Aasia jäi tappiolle. Autojen lämmönvaihdiversio on tehnyt hyvää tulosta vuodesta toiseen. Lähiajan markkinanäkymät ovat kuparituotteissa heikot.

Sinkkiliiketoiminnan liikevaihto supistui sinkin hinnan laskusta johtuen, vaikka Oddan sinkkitehdas sisältyi konserniin koko vuoden. Outokummun saamat sinkkirikasteiden keskimääräiset jalostuspalkkiot laskivat 16 %, ja sinkkiliiketoiminnan vertailukelpoinen liikevoitto laski 5 milj. euroon. Sinkkirikasteiden jalostuspalkkioiden ei arvioida nousevan nykytasoltaan vuonna 2003.

Harjavallan kuparituotannon liikevaihto supistui. Outokummun saamat kuparirikasteiden jalostuspalkkiot laskivat 3 %, ja Harjavallan kupariliiketoiminnan vertailukelpoinen liikevoitto oli 11 milj. euroa. Vuonna 2003 jalostuspalkkiot voivat laskea edelleen, koska vaikea tilanne kuparirikastemarkkinoilla jatkuu.

Technologyn liikevaihto kasvoi merkittävästi, sillä vuonna 2001 hankitut yritykset sisältyivät konserniin koko vuoden 2002. Matalat perusmetallien hinnat ja yleinen epävarmuus talouden kehityksestä lykkäsivät Technologyn asiakkaiden investointipäätöksiä, ja liikevoitto jäi 3 milj. euroon. Technologian myynnin elpyminen lähitulevaisuudessa vaikuttaa nykyisessä markkinatilanteessa epätodennäköiseltä.

Muuhun toimintaan kuuluvan Miningin vertailukelpoinen liiketappio supistui merkittävästi ja oli 19 milj. euroa vuonna 2002. Konsernin vuoden 2003 tavoitteisiin kuuluu perusmetallikaivostoiminnasta luopumisen loppuun vieminen.

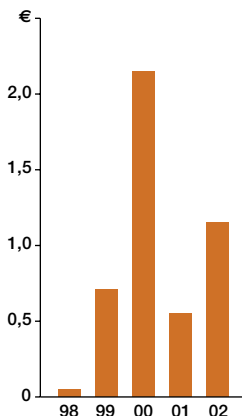
Strategian toteuttaminen edennyt vauhdilla

Outokumpu on vuodesta 2000 lähtien toteuttanut määrätietoisesti kasvu- ja muuttumisstrategiaa. Strategian mukainen tavoite on ollut kaksinkertaistaa liiketoimintaa ja niiden tulokset sekä muuttua keskittymällä korkeamman lisäarvon ja parempien katteiden liiketoimintoihin 2004–2005 mennessä.

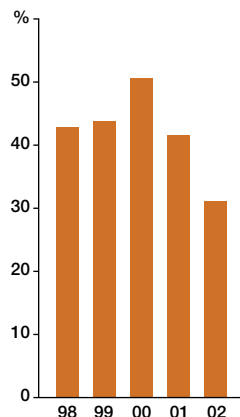
Tammikuussa 2001 Outokummun ruostumattoman teräksen liiketoiminta yhdistettiin Avesta Sheffieldin

Johdon tulos- ja strategia-analyysi

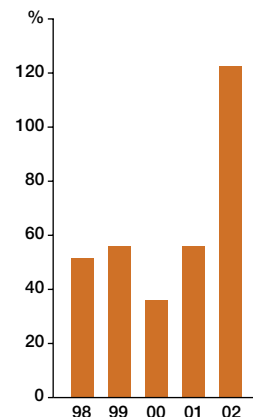
Tulos/osake
(ilman satunnaisia eriä)

Omavaraisuusaste

Velkaantumisaste

kanssa ja muodostettiin AvestaPolarit. Heinäkuussa 2002 Outokumpu ilmoitti hankkivansa AvestaPolaritin kokonaan omistukseensa. Ruostumattomaan teräkseen tehtyjen miljardi-investointien lisäksi Outokumpu on investoinut muokattujen kuparituotteiden valmistukseen ja metalliteknologiayrityksiin. Sinkkiliiketoiminnan koko lähes kaksinkertaistui Norzinkin ostolla ja Kokkolan tehtaan laajennuksella vuonna 2001. Outokumpu Heatcraftin muodostamisen myötä Outokumpu siirtyi valmistamaan korkeamman jalostusasteen tuotteita, kuten lamellilämmönvaihtimia. Vuoden 2003 alussa tehtiin päätös Oddan sinkkitehtaan modernisoinnista. Perusmetallikavostoiminnasta on suurelta osin luovuttu.

Viimeaikaisilla investoinneilla sekä yritysostoilla ja -myynneillä on rakennettu asemaa tulevaa tulosten kasvua varten. Outokumpu keskittyy seuraavan kahden vuoden aikana uuden kapasiteetin tehokkaaseen käyttöönottoon, toimintojen yhdistämiseen, kannattavuuteen ja kassavirtaan. Vuonna 2005 konsernin uusi tuloksentekokapasiteetti on täydessä käytössä.

Outokumpu arvioi jatkuvasti liiketoimintojensa kehittymistä varmistaakseen, että ne sopivat konsernin strategiaan ja että ne saavuttavat asetetut tuottavuus- ja kannattavuuskriteerit. Käynnissä olevasta 200 milj. euron

divestointiohjelmasta on toteutettu noin puolet. Sen loppuunsaattamisen keskeisin osa on Taran sinkkikaivoksen myynti vuoden 2003 loppuun mennessä edellyttäen, että kauppa voidaan toteuttaa haastavassa markkinatilanteessa tyydyttävien ehdoin. Lisäksi Outokumpu voi luopua eräistä muista liiketoiminnoista, jotka eivät sovi yhtiön strategiaan tai täytä asetettuja kannattavuustavoitteita. Outokumpu arvioi edelleen myös yritysosto- ja yhteisyrityskohteita, jotka sopivat sen strategiaan ja parantavat konsernin liiketoimintakokonaisuuden arvoa. Yksittäisissä liiketoiminnoissa tutkitaan mahdollisuuksia tuottaa lisäarvoa osallistumalla teollisuudenalan yhdentymiskehitykseen.

Taloudelliset tavoitteet

Outokummun taloudelliset tavoitteet ovat mahdollisimman suuren taloudellisen lisäarvon tuottaminen omistajien yhtiöön sijoittamalle pääomalle ja terveen rahoitusrakenteen ylläpitäminen. Riittävän vahva taserakenne auttaa kestävästi liiketoiminnan riskit ja alan suhdannevaihtelut. Kasvu- ja muuttumisstrategian mukaiset taloudelliset tavoitteet on konsernitasolla määritelty seuraavassa taulukossa esitetyiksi mittareiksi.

Kasvu

- Tilikauden tuloksen tulee kasvaa keskimäärin vähintään 15 % vuodessa.

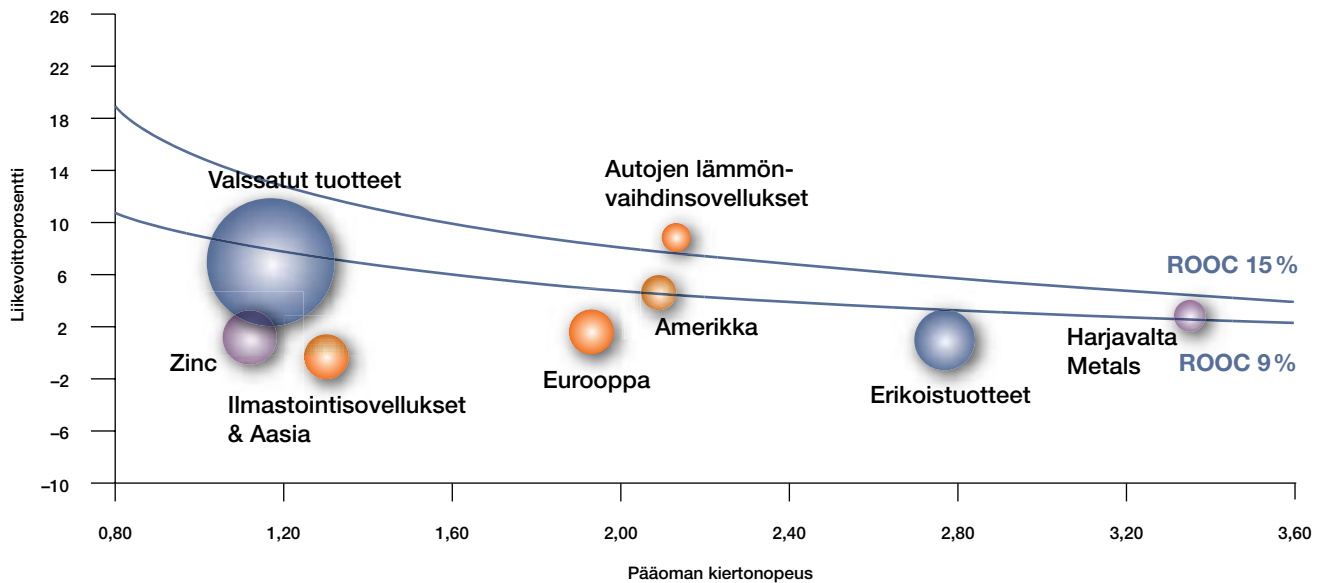
Muuttuminen

- Liikevaihtoon suhteutettujen jalostuspalkkioiden tulee kasvaa merkittävästi.
- Pääoman kiertonopeuden tulee kasvaa merkittävästi.
- Liikevoittoprosentin tulee olla vähintään 10 %.

Kannattavuus ja taserakenne

- Sijoitetun pääoman tuoton on oltava vähintään 15 % kolmen vuoden keskiarvona.
- Omavaraisuusasteen on oltava vähintään 40 % ja velkaantumisasteen alle 75 %.

Sidottu pääoma ja sidotun pääoman tuotto prosentti 2002

Kuvassa sidotun pääoman tuotto prosentti (ROOC) on jaettu kahteen komponenttiin: liikevoitto prosenttiin ja pääoman kiertonopeuteen. Kuvassa on kaksi sidotun pääoman tuottokäyrää. Ylemmän käyrän jokainen piste antaa 15 %:n tavoitetuoton sidotulle pääomalle ja vastaavasti alempi osoittaa konsernin keskimääräisen pääomakustannuksen ennen veroja (9 %). Jos liiketoimintayksikkö ei kata keskimääräistä pääomakustannusta, liiketoimintayksikkö tekee negatiivista taloudellista lisäarvoa. Mitä suurempi on pääoman kiertonopeus, sitä pienempi liikevoitto prosenttien muutos vaikuttaa sidotun pääoman tuotto prosenttiin. Ympyrän koko on suhteutettu liiketoimintaan sitoutuneeseen pääomaan. Kuvasta puuttuvat Stainless Steelin Pohjois-Amerikka (pääoman kiertonopeus 1,2 ja liikevoitto prosentti 5,6), Technology (pääoman kiertonopeus 9,6 ja liikevoitto prosentti 0,7) sekä Mining (pääoman kiertonopeus 0,7 ja liikevoitto prosentti -18,3).

Kannattavuusasema liiketoiminnoittain

Vaikkeassa markkinatilanteessa ainoastaan Autojen lämmönvaihdinsovellukset -divisioona ylitti 15 % tavoitetuoton. Muut yksiköt ovat kuitenkin hyvissä asemissa, kun markkinatilanne alkaa parantua. Valsattuihin tuotteisiin sitoutuu keskeneräisten Tornion laajennusinvestointien vuoksi paljon pääomaa, ja investointien tuotot syntyvät vasta tulevina vuosina. Sinkkiliiketoimintaa raskasti vuonna 2002 sinkin ennätysalhainen hinta. Harjavalta Metalsin kannattavuus on säilynyt lähes edellisvuoden tasolla ja pääoman kiertonopeus on pysynyt hyvänä tukitoimintojen ulkoistamisen ansiosta.

Osakasarvon kehittyminen

Vuoden 2002 lopussa Outokumpu Oyj:n osakekannan markkina-arvo oli 1 420 milj. euroa. Markkina-arvo laski edellisvuodesta 41 milj. euroa.

Hallitus on vahvistanut osinkopolitiikan, jonka mukaan maksettavien osinkojen määrä on suhdannekierron aikana vähintään kolmasosa tilikausien voitoista. Hallitus ottaa osingonjakoesitystä tehdessään huomioon tuloskehityksen ohella myös yhtiön investointi- ja kehittämistarpeet. Vuodelta 2002 ehdotettu 0,40 euron osinko osakkeelta vastaa 44 % tilikauden voitosta. Efektiiivinen osinkotuotto on siten 4,8 %. Viimeisen viiden vuoden aikana osinkoa on jaettu keskimäärin 43 % tilikausien voitoista.

AvestaPolaritin vähemmistön hankinnan osittaiseksi rahoittamiseksi järjestettiin marras-joulukuussa merkintäetu oikeusanti. Osakeannista kertyneet nettotuotot olivat 293 milj. euroa. Osakeannin jälkeen Outokummun osakepääoma on 293,5 milj. euroa ja se koostuu 172 659 119 osakkeesta.

Outokummun keskeisenä tavoitteena on luoda omistajien yhtiöön sijoittamalle pääomalle mahdollisimman suurta taloudellista lisäarvoa. Outokumpu käyttää keskimääräistä pääomakustannusta (WACC) taloudellisen lisäarvon pääomaveloituksen määrittämisessä sekä hyödyntää sitä muun muassa investointien kannattavuuden arvioinnissa ja yhtiön liiketoimintojen taloudellisen arvon määrittämisessä.

Vuonna 2002 Outokummun keskimääräinen pääomakustannus verojen jälkeen oli 6,4 %. Siihen päädyttiin käyttämällä tavoitepääomarakennetta, jossa oman pääoman kustannuksen paino on 60 % ja vieraan pääoman 40 %. Oman pääoman kustannus oli 8 % ja vieraan pääoman 4 % verojen jälkeen.

Vuonna 2002 Outokumpu teki negatiivista taloudellista lisäarvoa 29 milj. euroa 6,4 %:n pääomakustannuksella.

Toiminnasta saatava kate

	Sinkin ja kuparin jalostus	Ruostumattoman teräksen tuotanto	Kuparituotteiden muokkaus
Myyntihinta	Metallin LME-hinta ¹⁾	Perushinta + seosainelisä = markkinahinta	Metallin LME-hinta + lopputuotteen muokkauslisä
Raaka-ainekustannukset	Metallin LME-hinta – sulatolle maksettu jalostuspalkkio	Raaka-aineiden hinta	Metallin LME-hinta
Kate	Jalostuspalkkiot	Muokkauslisä	Muokkauslisä

¹⁾ Lontoon metallipörssissä (LME) noteerattu metallin hinta.

Outokummun kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä

Tärkeimpiä Outokummun tulokseen vaikuttavia tekijöitä ovat metallien jalostuspalkkiot ja muokkauslisät. Lisäksi US-dollarin ja euron välinen valuuttakurssi vaikuttaa Outokummun tulokseen. Näihin tekijöihin vaikuttavat puolestaan yleiset taloudelliset suhdanteet, toimialan suhdannekierto ja etenkin teollisten investointien määrä.

Sinkki- ja kuparimetallin valmistuksessa liikevoittoon vaikuttavat lähinnä jalostuspalkkiot, yksikkökustannukset sekä myyntimäärät. Jalostuspalkkiot sovitaan kunkin kaivoksen ja sulaton kesken. Rikasteen tarjonnan ja kysynnän tasapaino kaivosten ja sulattojen välillä vaikuttaa eniten jalostuspalkkioiden tasoon. Zinc ja Harjalvalta Metals suojaavat sisään- ja uloshinnoitellun metallin hintojen välisen erotuksen. Jalostuspalkkiot sekä sinkin ja kuparin hinnat liittyvät kuitenkin läheisesti toisiinsa. Vaikka rikaste- ja metallimarkkinat ovat toisistaan erilliset, molemmat vaihtelevat taloudellisten ja toimialan suhdanteiden mukaan.

Ruostumattoman teräksen valmistuksessa liikevoittoon vaikuttavat pääasiassa muokkauslisät, yksikkökustannukset ja toimitusmäärät. Ruostumattoman teräksen muokkauslisä lasketaan vähentämällä markkinahinnasta raaka-ainekustannukset. Markkinahinta on ruostumattoman teräksen myyntihinta eli ruostumattoman teräksen perushinta lisättyinä seosainelisällä. Seosainelisä muodostuu seosaineiden, lähinnä nikkelin, kromin ja molybdeenin, kokonaiskustannuksista. Asiakkaalta veloitettu perushinta on tavallisesti kiinteä ja seosaineiden hintamuutoksiin liittyvä riski siirretään asiakkaalle seosainelisän muodossa. Kiinteähintaisiin myyntisopimuksiin sisältyvä nikkelin osuus hinnasta on suojattu. Markkinatilanteen muutokset vaikuttavat perushintaan ja heijastuvat

suoraan muokkauslisään. Suhdannevaihtelut ja erityisesti muutokset asiakasteollisuuksien investoinneissa vaikuttavat ruostumattoman teräksen yleiseen hintatasoon ja muokkauslisiin. Hintamuutokset voimistuvat usein varastojen purkamisen ja uudelleen täydentämisen seurauksena.

Kuparituotteiden muokkauksessa liikevoitto määräytyy pääasiassa muokkauslisien, yksikkökustannusten ja toimitusmäärien perusteella. Kuparituotteiden muokkauslisä muodostuu kuparimetallin yksikköhinnan ja asiakkaalle myydyn tuotteen yksikköhinnan erotuksesta. Outokumpu suojautuu päivittäin kuparimetallin hintamuutoksia vastaan. Kuparituotteiden muokkauslisät määräytyvät pääasiassa asiakasteollisuuden kysynnän ja kilpailutilanteen perusteella.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Outokummun liikevoiton herkkyyys muokkauslisien, jalostuspalkkioiden sekä US-dollarin ja euron välisen valuuttakurssin muutoksille vuonna 2003.

10 %:n pysyvä muutos	Tulosvaikutus milj. €
Ruostumattoman teräksen muokkauslisä	200
Muokattujen kuparituotteiden muokkauslisä	65
Sinkin hinta	20
Sinkin jalostuspalkkio	10
Kuparin jalostuspalkkio	5
US\$/€	60

Luvut on laskettu vuoden 2002 keskihintojen ja vuoden 2003 suunnitellun tuotannon perusteella. Suojaustoimenpiteiden vaikutusta ei ole otettu huomioon.

Outokummun tulos on herkin ruostumattoman teräksen muokkauslisän muutoksille, jotka voivat olla suuria ja äkillisiä. Kuparituotteiden muokkauslisät ovat suh-

Metallien arvoketju

Outokummun toiminta painottuu nykyisin metallien arvoketjun kahteen osa-alueeseen: sulatukseen ja jalostukseen sekä metallien muokkaukseen. Viime vuosina kaivostoiminnan osuus on pienentynyt, kun Outokumpu on siirtynyt kohti korkeamman jalostusasteen tuotteita.

teellisen vakaita ja 10 %:n muutokset ovat lyhyellä aikavälillä harvinaisia.

Ruostumattoman teräksen ja muokattujen kuparituotteiden hinnoitteluvälit määrittyvät markkina-alueittain: Euroopassa euroina sekä Yhdysvalloissa ja Aasiassa US-dollareina. Hintatasot Euroopassa, Yhdysvalloissa ja Aasiassa voivat poiketa huomattavasti toisistaan. Sinkki-metallin hinta sekä sinkin ja kuparin jalostuspalkkiot ovat US-dollarinmääräisiä. Tuotantokustannukset syntyvät puolestaan suurimmaksi osaksi euroissa, Ruotsin ja Norjan kruunuissa sekä Englannin punnissa.

Tilikauden lopussa noin 58 % Outokummun lainoista oli euroissa, 32 % US-dollareissa ja loput muissa valuutoissa. Sekä Yhdysvaltain että euroalueen lyhyet korot laskivat erittäin matalalle vuonna 2002. Korkokehitys voi muuttua vuoden 2003 aikana, mutta tämä vaatii pysyviä ja samansuuntaisia merkkejä maailmantalouden toipumisesta. Yhden prosenttiyksikön nousu korkotasossa lisää Outokummun nettorahoituskustannuksia noin 12 milj. eurolla.

Suojaustoimenpiteet

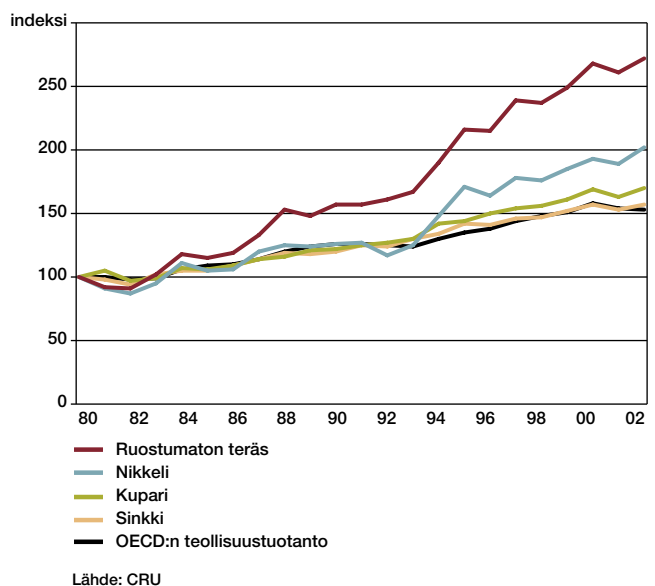
Stainless Steel -liiketoiminta-alueella asiakas kantaa seosaineiden hintariskin seosainelisän kautta. Outokummun riskienhallintapolitiikan mukaisesti sinkki- ja kuparisulattojen sekä kuparituotetehtaiden metalliostot ja -myynnit on järjestelmällisesti suojattu ja lyhyen aikavälin katteet on siten varmistettu suojausjaksolta etukäteen. Mikäli jalostuspalkkiot tai muokkauslisät muuttuvat pysyvästi, katteita ei voida suojata.

Outokumpu on suuri energiankuluttaja. Sähköenergian osuus sinkin ja ferrokromin tuotannon muuttuvista kustannuksista on yli kolmannes. Outokumpu suojaa sähköenergian hankintakustannukset. Suojaushorisontti on yleensä vähintään 3 vuotta ja suojaustasoa nostetaan

asteittain siten, että 80–100 % ostettavasta sähköstä on hintasuojattu ennen toimitushetkeä.

Konsernin riskienhallintapolitiikkaa on selvitetty tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetietojen kohdassa 18 sivuilla 71–72.

Metallien kysynnän kasvu

Metallimarkkinoiden elpyminen lykkääntyi

Maailmantalouden kasvu jatkui hitaana vuonna 2002. Alkuvuoden lupaavat näkymät talouden elpymisestä eivät toteutuneet, vaan talouskasvu hidastui kesään mennessä ja pysyi heikkona koko loppuvuoden. Maailmantalouden arvioidaankin kasvaneen vain 1,5 % vuonna 2002. Läntisen Euroopan ja Japanin talouskasvu oli lähes olematonta vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Taantuman pitkittymiseen vaikuttivat mm. osakemarkkinoiden ja US-dollarin heikentyminen, yritysten alentuneet tulosodotukset ja Yhdysvalloissa ilmitulleet kirjanpitorikokset. Epävarmuutta lisäävät edelleen Lähi-idän tilanteen kehitys ja mahdollisen sodan vaikutus öljymarkkinoihin. Epävarmassa taloustilanteessa yritykset leikkasivat investointejaan ja kulutuskysyntä oli heikkoa muualla paitsi Pohjois-Amerikassa ja Britanniassa. Teollisuusmaiden alentunut kysyntä heikensi teollistuvien maiden vientimahdollisuuksia ja rajoitti elpymistä erityisesti Aasiassa. Talouskasvu oli ripeää ainoastaan Kiinassa.

Hidastuvan talouskasvun johdosta Yhdysvaltain Keskuspankki laski korot alimmalle tasolle yli 40 vuoteen. Euroopan Keskuspankin toimet olivat samansuuntaisia. Korkoleikkaukset, Yhdysvaltain finanssipoliittiset toimet ja julkisten menojen lisääminen muualla parantanevat talouskasvua vuonna 2003. Tällä hetkellä talousnäkymät päämarkkinoilla eivät ole kovin rohkaisevia ja siksi merkittävämpi elpyminen siirtynee vuoden 2003 jälkimmäiselle puoliskolle. Myös taantuman pitkittyminen on edelleen mahdollista.

Kysyntä heikkoa tärkeillä loppukäyttöalueilla

Hidas talouskasvu pudotti kysyntää metallien tärkeimmillä loppukäyttöalueilla. Yhdysvalloissa talonrakentaminen kasvoi voimakkaasti vuonna 2002 matalan korkotason tukemana, mutta kaupallinen rakentaminen kääntyi laskuun vuoden loppupuoliskolla. Myös Japanissa

kaupallinen rakentaminen heikkeni selvästi, ja Saksassa rakentaminen putosi kolmatta vuotta peräkkäin. Muualla Euroopassa rakentaminen lisääntyi hieman, mutta rakentamistilaukset kääntyivät kuitenkin loppuvuodesta laskuun. Rakentamisen näkymät ovat kaikilla kolmella päämarkkina-alueella heikohkot.

Kuljetussektorilla ajoneuvojen tuotanto lisääntyi maailmassa noin 2 %, mutta kehitys vaihteli voimakkaasti alueittain. Yhdysvalloissa ajoneuvotuotanto kasvoi kohtuullisesti ja Aasiassa – erityisesti Kiinassa – markkinat kasvoivat voimakkaasti. Euroopassa automyynti väheni. Alentunut kuluttajien luottamus on heikentänyt näkymiä vuodelle 2003. Lisäksi Yhdysvaltain aggressiivisen myyntipolitiikan jälkivaikutus leikannee kuluvan vuoden automyyntiä. Ilmailuteollisuuden näkymiä heikentää edelleen ilmailualan kriisi, joka on aiheuttanut suuria tuotantoleikkauksia.

Metallien kysyntä prosessiteollisuudessa sekä teollisuuden kone- ja laiteollisuudessa laski voimakkaasti vuonna 2002. Yritykset leikkasivat investointejaan heikon kysynnän ja heikentyneen kannattavuuden takia. Teollisuuden luottamusindikaattoreiden perusteella investointien odotetaan lähtevän lievään nousuun vuonna 2003, mutta tilanne on hyvin epävarma.

Sähkö-, elektroniikka- ja tietoliikenneteollisuus on kärsinyt eniten taantuman pitkittymisestä. Esimerkiksi liittimien maailmanlaajuinen myynti tippui 19 % vuonna 2001 ja edelleen 10–15 % vuonna 2002. Elpyminen on hidasta lähikuukausien aikana, vaikka tilauskanta onkin jo paranemassa.

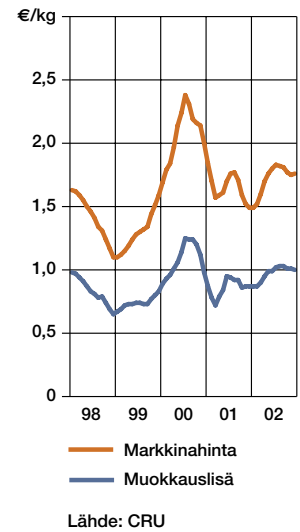
Metallien markkinahintojen kehitys vuosikeskiarvoina

		1998	1999	2000	2001	2002	Muutos, % 2002/2001
Ruostumaton teräs							
Markkinahinta	€/kg	1,41	1,30	2,07	1,65	1,72	4,2
Perushinta	€/kg	1,28	1,18	1,52	1,28	1,41	10,2
Muokkauslisä	€/kg	0,83	0,74	1,08	0,86	0,97	12,8
Nikkeli							
	US\$/lb	2,09	2,73	3,92	2,70	3,07	13,7
	€/kg	4,15	5,65	9,35	6,64	7,16	7,8
Ferrokromi (Cr-sisältö)							
	US\$/lb	0,45	0,36	0,43	0,32	0,31	-3,1
	€/kg	0,89	0,75	1,03	0,79	0,73	-7,6
Kupari							
	US\$/lb	0,75	0,71	0,82	0,72	0,71	-1,4
	€/kg	1,48	1,48	1,96	1,76	1,65	-6,3
Sinkki							
	US\$/lb	0,46	0,49	0,51	0,40	0,35	-12,5
	€/kg	0,92	1,01	1,22	0,99	0,82	-17,2

Lähteet:

Ruostumaton teräs: CRU - Saksan muokkauslisä (2 mm cold rolled 304 sheet), arvioitu hinta kauden toimituksille.
 Nikkeli, kupari ja sinkki: Lontoon metallipörssin (LME) noteeraukset muutettuina dollareiksi/naula ja euroiksi/kg.
 Ferrokromi: CRU - US imported high carbon 50-55 % Cr.

Ruostumattoman teräksen hinta

Metallien hinnat ennätysalhaalla huolimatta Kiinan kulutuksen kasvusta

Maailmantalouden hidas kasvu näkyi vuonna 2002 läntisen maailman metallien kulutuksessa. Maailmanlaajuisesti metallien kulutus kasvoi kuitenkin kohtuullisesti, koska Kiinassa kulutus jatkoi yli 10 %:n kasvua. Maailman kuparin kulutus kasvoi yli 4 %, nikkelin noin 6 %, sinkin 2 % ja kylmävalssatun ruostumattoman teräksen lähes 4 %. Kiina on noussut maailman suurimmaksi kuparin, sinkin ja kylmävalssatun ruostumattoman teräksen kuluttajaksi ja näkymät lähivuosille ovat edelleen hyvät.

Huolimatta Kiinan kulutuksen kasvusta metallimarkkinoiden tunnelmat vuonna 2002 olivat epävarmat ja apeat. Talousnäkymien heikentyminen ja eräiden metallien korkeahkot varastot lisäsivät epävarmuutta. Tuottajien hidas reagointi heikentyneeseen markkinatilanteeseen piti markkinat ylijäämäisinä, ja metallien hintakehitys oli erittäin epäsuotuisaa. Kuparin, sinkin ja ferrokromin hinnat sekä kuparin ja sinkin jalostuspalkkiot olivat reaalisesti kaikkien aikojen alimmalla tasolla.

Näkymät lähikuukausille ovat edelleen epävarmat. Nopeaa nousua hinnoissa ja muokkauslisissä ei ole näkyvissä, vaikka hintasyklin pohja on todennäköisesti ohitettu. Lähiaikoina markkinoiden parantuminen on pikemminkin seurausta tarjonnan kasvun hidastumisesta kuin kulutuksen lisääntymisestä. Metallien kulutuksen parantuminen ja sitä seuraava hintojen pysyvä nousu edellyttäisi talouskasvun piristymistä. Useimmat asiantuntijat eivät usko tämän tapahtuvan ennen vuoden 2003 puoliväliä. Talouskasvun kiihtyessä metallien kysyntä kasvaa

normaalisesti erittäin nopeasti, kun varastoja täydennetään tuotantoketjun eri vaiheissa. Tällä hetkellä joidenkin tuotteiden varastot ovat hyvin matalat, ja markkinoiden parantuminen voi aiheuttaa nopean ja merkittävän käänteen hinnoissa.

Ruostumattoman teräksen muokkauslisä nousi taantumasta huolimatta

Ruostumattoman teräksen markkinat vuonna 2002 olivat huomattavasti paremmat kuin perusmetallien. Kylmävalssatun ruostumattoman teräksen muokkauslisä (myyntihinta vähennettynä raaka-ainekustannuksilla) nousi Euroopassa 13 % vuodesta 2001. Perushinta nousi vastaavasti 10 %.

Ruostumattoman teräksen markkinat parantuivat vuoden alkupuoliskolla ja hinnat sekä muokkauslisät olivat nousussa. Kysynnän veturina oli Kiina, muualla kulutus kasvoi vaatimattomasti. Kysyntää lisäsi myös varastosykli, erityisesti Euroopassa, kun kuluttajat täydensivät varastojaan nikkelin hinnan noustessa. Myös odottamattomat tuotantovaikeudet Euroopassa sekä tuotantoleikkaukset Aasiassa ja Pohjois-Amerikassa tukivat hintakehitystä. Valssatun ruostumattoman teräslevyn (2 mm 304) perushinta nousi kesällä 1,45 euroon/kilo ja vakiintui tälle tasolle loppuvuodeksi huolimatta kysynnän lievästä heikentymisestä.

Vaikka ruostumattoman teräksen keskimääräisen kulutuksen ennustetaan yleisesti kasvavan pitkällä aikavälillä vähintään 5 % vuodessa, lähiajan näkymät ovat epävarmat. Lähikuukausina kysynnän arvioidaan kasvavan vain kohtuullisesti. Myös tuottajien käyttäytymisellä on

suuri merkitys markkinatilanteen kehitykselle nyt kun tuotantokapasiteetti on kasvussa. Ruostumattoman teräksen tuotanto on keskittynyt viime vuosina voimakkaasti. Viiden suurimman tuottajan osuus maailman tuotannosta oli 56 % vuonna 2001 kun se 90-luvun puolivälissä oli 30 %. Kehityksen voisi uskoa johtavan teollisuuden parempaan mahdollisuuteen tasapainottaa markkinoita tulevien suhdannelaskujen aikana.

Muut ruostumattoman teräksen markkinat kehittivät vaihtelevasti vuonna 2002. Kuumavalssatun levyn kysyntä kasvoi Euroopassa, mutta ylikapasiteetti käänsi hinnat laskuun loppuvuonna. Kuumavalssatun kvarttolevyn kulutus Euroopassa kasvoi voimakkaasti ja hinnat nousivat. Vuoden viimeisellä neljänneksellä markkinat kuitenkin heikkenivät ja hinnat kääntyivät laskuun. Lähiaikojen näkymät eivät ole kovinkaan hyvät. Erikoisohuiden nauhojen tilaukset ovat pudonneet, joskin alkuvuoden näkymät ovat paremmat. Teräsputkien keskihinnat nousivat hieman vuonna 2002. Hintatason odotetaan säilyvän suhteellisen vakaana, koska välittäjien varastot ovat normaalia alemmat. Pitkien terästuotteiden markkinat ovat heikot ja hinnoissa on edelleen paineita alaspäin teollisten investointien ja kaupallisen rakentamisen heikkouden takia.

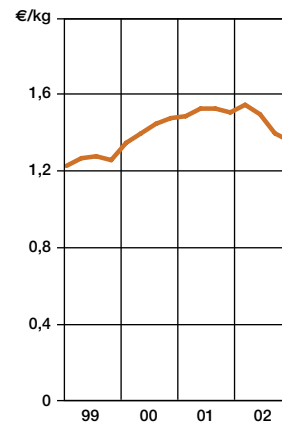
Kuparituotteiden kysyntä elpyi vain hieman; muokkauslisät laskivat

Kupari- ja kupariseostuotteiden kysyntä oli edelleen heikkoa vuonna 2002. Kulutuksen arvioidaan nousseen 2 % edellisestä vuodesta, jolloin kulutus putosi 5 %. Heikko kysyntä on aiheuttanut muokkauslisiin hintapaineita, mikä synkistää vuoden 2003 alkupuoliskon näkymiä.

Markkinatilanne jatkui synkkänä erityisesti läntisessä Euroopassa. Kysyntä laski Euroopassa arviolta 2 % vuonna 2002, joskin se vaihteli tuotteittain. Tietoliikennesektorilla kysyntä heikkeni eikä elpymistä ole näkyvissä lähimmän vuoden aikana. Erityisesti merenalaisissa kaapeleissa kysyntä jatkui erittäin heikkona. Myös raha-aihioiden kysyntä oli heikkoa johtuen euroalueen rahauudistusprojektin päättymisestä. Rakentamisessa käytettävien valssattujen tuotteiden kysyntä väheni voimakkaasti eräissä maissa. Lisääntynyt talonrakentaminen monissa Euroopan maissa kasvatti vesijohtoputkien kysyntää. Teollisuusputkien markkinat kehittivät kohtuullisesti. Suprajohtavan langan ja koneistettujen kuparituotteiden kysyntä piristyi selvästi vuoden loppupuolella.

Autojen lämmönvaihdinsovellukset -divisioonan markkinatilanne oli suotuisa vuonna 2002. Raskaiden ajoneuvojen tuotanto maailmassa kääntyi 4 %:n nousuun ja jäädytinnauhojen kysyntä kasvoi erityisesti Yhdysvalloissa. Vuoden loppupuoliskolla kysynnän kasvu kuitenkin hidastui huomattavasti ja muokkauslisät kääntyivät

Kuparituotteiden muokkauslisä

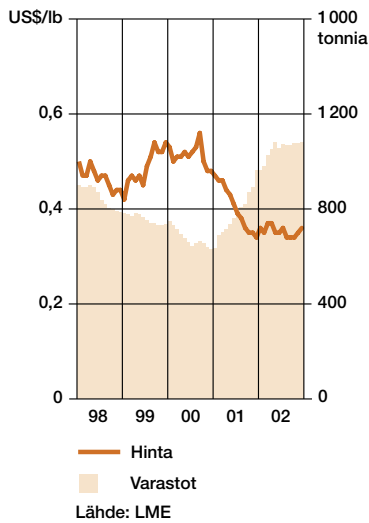
Outokummun kuparituotteiden keskimääräinen muokkauslisä. Sisältää tuotevalikoiman ja valuuttakurssien muutosten vaikutukset.

laskuun. Vuoden 2003 näkymiä synkentää yleinen kysynnän heikkous. Kulutuksen kääntyminen nousuun nopeasti kasvavissa teollistuvissa maissa voisi kuitenkin osittain korvata perinteisten markkinoiden heikkoutta.

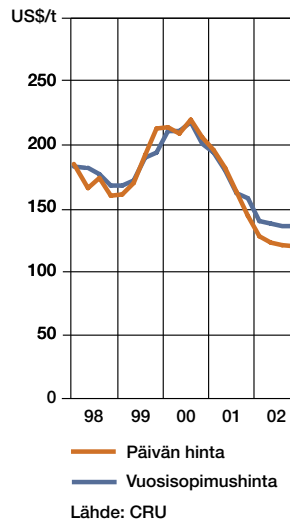
Pohjois-Amerikassa kuparin ja kupariseostuotteiden kysyntä toipui vain hieman edellisvuoden lähes 20 %:n romahduksesta. Amerikka-divisioonan myynti kehittyi vaikeasta markkinatilanteesta huolimatta hyvin ja muokkauslisät laskivat vain hiukan edellisvuodesta. Liitinmarkkinat, yksi tulevaisuuden kasvualueista, kehittivät suotuisasti. Hitsauselektrodien, meistattujen tuotteiden ja rakentamiseen käytettävän kuparin kysyntä parantui. Myös seoslangan kysyntä ja markkinaosuus kasvoivat uusien tuotteiden ansiosta. Tietoliikennesektorin myynti sitävästoin putosi voimakkaasti investointien vähentyessä edelleen. Lähiajan näkymät ovat epävarmat, mutta markkinoilla on merkkejä kysynnän parantumisesta. Varastojen täydentäminen tulee vauhdittamaan kysyntää, kun peruskulutus lähtee nousuun. Lähiaikojen kilpailutilanne on kuitenkin erittäin kireä ja hintapaineet jatkuvat.

Ilmastointisovellukset & Aasia -divisioonan kilpailutilanne on myös erittäin tiukka. Ilmastointiputkien kysyntä maailmassa kasvoi vuonna 2002 vain 2–3 %, vaikka pitkän aikavälin vuosittaiseksi kasvuvauhdiksi ennustetaankin yleisesti noin 5 %. Pohjois-Amerikan putki- ja valssattujen tuotteiden markkinat kasvoivat voimakkaasti kulutuskysynnän ja talonrakentamisen vetäminä. Euroopassa ja Aasiassa markkinat olivat heikot. Kiinan markkinatilanne heikentyi loppuvuonna huomattavasti, kun ylikapasiteetti ja kulutuksen kasvun hidastuminen käänsivät varastot kasvuun. Tämän seurauksena hintataso putosi huomattavasti pienentäen muokkauslisiä. Muiden elektroniikka- ja sähköteollisuuden tuotteiden kysyntä Kaakkois-Aasiassa kärsi taantumien pitkittymisestä, jos-

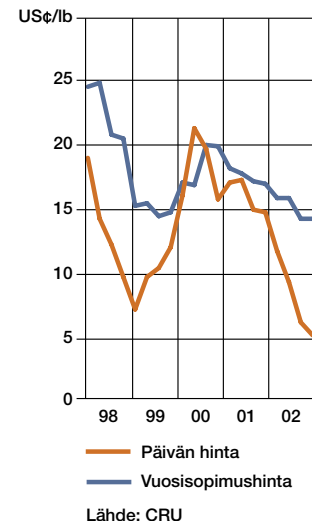
**Sinkin
hinta ja varastot**

**Sinkin
jalostuspalkkiot**

**Kuparin
jalostuspalkkiot**

kin vuoden lopulla kysyntä elektroniikkateollisuudessa piristyi hiukan.

Sinkkisulatot vaikeuksissa – jalostuspalkkiot romahtivat kipurajalle

Sinkin keskihinta putosi reaalisesti kaikkien aikojen alimmalle tasolle vuonna 2002. Vuoden keskihinta oli vain 35 c/lb (778 USD/tonni).

Syynä heikkoon kehitykseen oli erityisesti Euroopan ja Japanin kysynnän heikkous. Markkinatilannetta heikensi entisestään tuotannon jatkuva kasvu länsimaissa. Lisäksi Kiinan sinkkimetallin vienti pysyi suhteellisen korkeana vuoden loppukuukausia lukuunottamatta. Nämä tekijät pitivät markkinat ylitarjontaisina koko vuoden. Tehtyjen kaivostuotannon leikkausten ja kaivosten sulkemisten uskotaan rajoittavan metallituotantoa selvästi vuonna 2003. Kiinan metallituotanto on jo vähentynyt, mikä todennäköisesti laskee vientiä edelleen. Sinkkimarkkinoiden odotetaan tasapainottuvan vuonna 2003, mutta lähiaikojen näkymät ovat yhä heikot.

Rikastetarjonnan vähentyminen on tuonut laskupaineita jalostuspalkkioihin. Sopimusperusteiset jalostuspalkkiot vuonna 2002 putosivat 21 % edellisvuodesta ja olivat kolmanneksen alempana kuin vuonna 2000. Tällä hetkellä jalostuspalkkiot ovat reaalisesti kaikkien aikojen alimmalla tasollaan. Outokummun saamat jalostuspalkkiot putosivat 16 % edellisvuodesta. Rikastevarastot ovat erittäin matalat, minkä uskotaan pitävän jalostuspalkkiot alhaalla myös vuonna 2003. Nykyinen ennustamatala jalostuspalkkioiden taso johtaa teollisuuden rationalisointiin ja rakennejärjestelyihin, koska useimmat sopimussulatot ovat kannattamattomia. Useat tehtaat ovat siirtyneet tai siirtymässä käyttämään kierrätysmateriaalia raaka-aineena ja osaa uhkaa sulkeminen. Tämä kehitys nos-

taa pidemmällä aikavälillä jalostuspalkkioita ja tarjoaa samalla mahdollisuuden parempiin tuottoihin.

Kuparin jalostuspalkkiot ovat kehittyneet sulattojen kannalta epäsuotuisasti. Outokummun saamat kuparirikasteiden jalostuspalkkiot laskivat 3 % edellisvuodesta. Vuonna 2002 tehtyjen uusien kuparin sulatus- ja jalostussopimusten palkkiot putosivat keskimäärin 14 %. Markkinaehtoiset (spot) jalostuspalkkiot putosivat peräti 49 % edellisvuodesta ja olivat erittäin alhaalla vuoden 2002 lopussa. Merkittävin syy jalostuspalkkioiden laskuun oli vähentynyt rikastetuotanto, mikä johtui kaivosten sulkemisesta ja tuotannon leikkauksista. Aasian sulattojen lisääntyneet rikasteostot heikensivät myös osaltaan raaka-aineen saatavuutta. Vuodelle 2003 tehtävien uusien sopimusten keskimääräisten sulatus- ja jalostuspalkkioiden ennustetaan jäävän epätydyttävälle tasolle.

Vähäinen investointihalukkuus laskee teknologian myyntiä

Matalat metallien hinnat ja yritysten heikentynyt kannattavuus vaikeuttivat teknologian myyntiä. Yritykset leikkasivat investointejaan ja erityisesti investoinnit rikastusteknologiaan pysyivät erittäin matalalla. Pyro- ja hydrometallurgian alueella investointeja tehtiin enemmän. Australian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan markkinat olivat vilkkaimmat kun taas Pohjois-Amerikassa investoinnit olivat erittäin matalalla.

Metalliteollisuuden näkymät ovat lähiaikoina verrattain synkät eikä teknologian myynnin ennusteta elpävän lähikuukausina. Pidemmällä aikavälillä kaivos- ja metallurgisessa teollisuudessa tarvitaan kuitenkin merkittävästi lisäkapasiteettia, ja investointivauhdin ennustetaan piristyvän lähivuosina.

Nyt keskitytään miljardi-investointien tehokkaaseen käyttöönottoon.

Stainless Steel -liiketoiminta-alue muodostuu Outokumpun tytäryhtiöstä AvestaPolaritista, joka on yksi maailman suurimmista ja kustannustehokkaimmista ruostumattoman teräksen tuottajista. Sen vuotuinen ahiokapasiteetti on noin 1,75 milj. tonnia ja mittavien investointien seurauksena kapasiteetti nousee 2,75 milj. tonniin vuoden 2004 loppuun mennessä. AvestaPolaritin päätuote on valssattu ruostumaton teräs, jossa sen markkinaosuus Euroopassa oli vuonna 2002 noin 28 % ja maailmanlaajuisesti noin 8 %. AvestaPolarit tuottaa myös laajan valikoiman korkean lisäarvon terästuotteita, ja sillä on yksi maailman kustannustehokkaimmista ferrokromisulatoista sekä oma kromikaivos.

AvestaPolaritin vähemmistöosuuden osto Outokumpun historian suurin hankinta

Heinäkuun 2002 alussa Outokumpu ilmoitti ostavansa Corus Groupin 23,2 % osuuden AvestaPolaritissa. Corus-kaupan toteututtua elokuussa Outokumpu käynnisti lunastustarjouksen kaikista AvestaPolaritin osakkeista. Lunastustarjouksen päättyessä Outokumpu omisti 99,8 % AvestaPolaritista. Osakeyhtiölain mukainen lunastusmenettely on käynnissä ja Outokumpu saavutti täyden omistuksen AvestaPolaritissa 14.3.2003. Samalla päättyi AvestaPolaritin listaus myös Helsingin Pörssissä. AvestaPolaritin vähemmistöosuuden kokonaishankintakustannus on noin 1,1 miljardia euroa. AvestaPolaritin koko osakekannan hankinta vahvisti Outokumpun asemaa kannattavassa ja nopeasti kasvavassa ruostumattoman teräksen liiketoiminnassa.

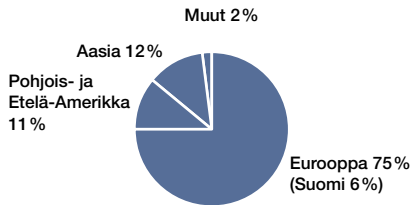
Outokummulle täysi omistus AvestaPolaritissa 14.3.2003.

Tornion laajennusohjelma

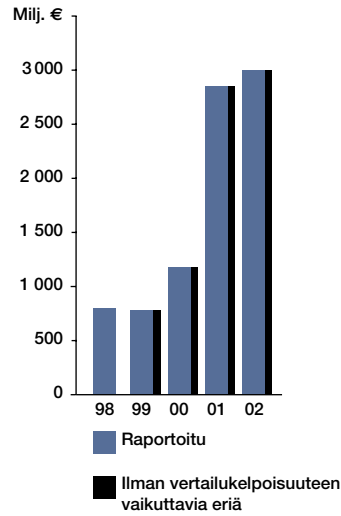
1 000 t	Kapasiteetti	
	Nykyinen	2004
Aihiotuotanto	650	1 650
Kuumavalssaus	650	1 650
Kylmävalssaus	550	1 200

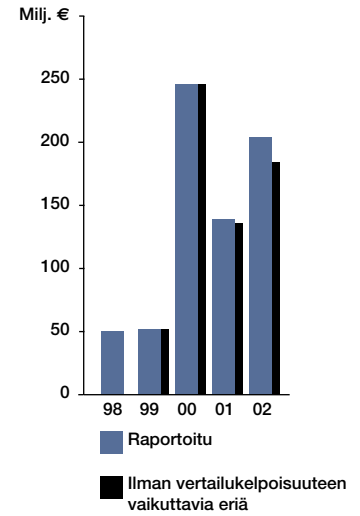
Liikevaihto
markkina-alueittain

Liikevaihto

Liikevoitto

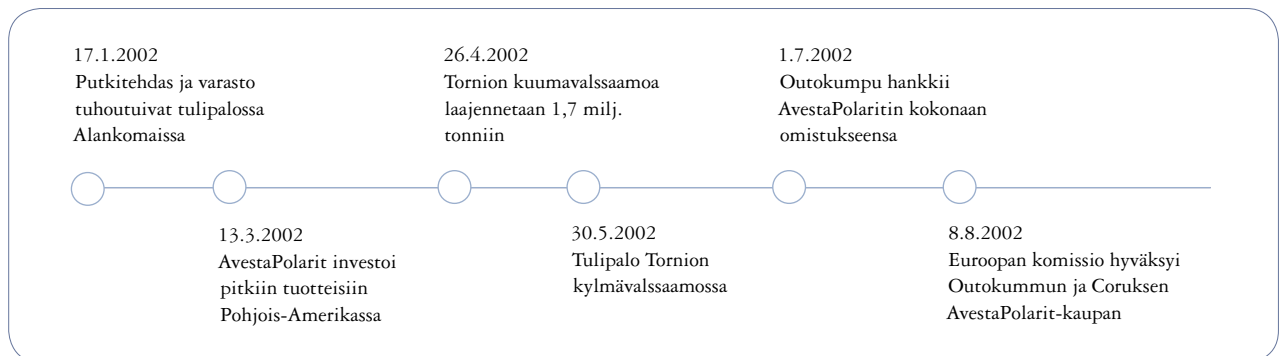

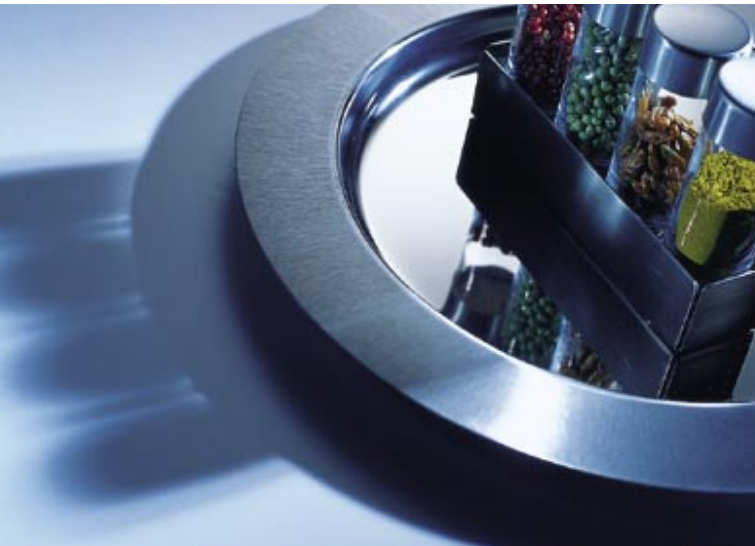
Keskittyminen investointien käyttöönottoon ja materiaalivirtojen tehostamiseen

AvestaPolarit keskittyy käynnissä olevien investointien tuottojen maksimoimiseen. Toimintasuunnitelman kulmakivenä on ollut täysin integroidun Tornion tehtaan tuotannon kaksinkertaistaminen noin miljardin euron investoinnilla. Valssatut tuotteet -divisionassa on parannettu tehokkuutta yksiköiden erikoistumisella. Esimerkiksi Degerforsin sulaton toiminta loppuu vuonna 2003 ja tuotanto siirretään Sheffieldin sulatolle, joka tulee keskittymään ensisijaisesti pitkien tuotteiden ja kvarttolevyjien raaka-ainetoimituksiin. Lisäksi AvestaPolarit kehittää jo ennestään laajaa erikoistuotteiden tarjontaa parantaakseen katteita ja kasvattaakseen markkinaosuuksia.

Tornion investointiprojekti etenee suunnitellusti

Tornion tehtaan vuonna 1999 käynnistynyt investointiohjelma on yksi AvestaPolaritin tuotannon uudelleenjärjestelyn kulmakivistä. Siihen sisältyy uusi sulatto, nykyisen kuumavalssaamon laajennus sekä uuden jatkuvatoimisen kylmävalssaus-, hehkutus- ja peittäuslinjan (RAP) rakentaminen. Laajennuksen käyttöönotto on edennyt hyvin. Uuden sulaton tuotanto käynnistyi elokuussa 2002 ja ensimmäinen valu uudella laitteistolla tehtiin syyskuun alussa. Kylmävalssaamon tuotanto käynnistyi helmikuussa 2003, ja kaupalliset toimitukset alkavat maaliskuun loppuun mennessä. Investoinnit saadaan kokonaisuudessaan käyttöön vuoden 2004 aikana. Laajennuksen kustannusarvio on miljardi euroa, josta 751 milj. euroa oli käytetty vuoden 2002 loppuun mennessä.

Muita AvestaPolaritin merkittäviä käynnissä olevia investointiprojekteja ovat Kemin kromikaivoksen siirtyminen maanalaiseen louhintaan (kokonaisinvestointi 73 milj. euroa), Sheffieldin uuden lanka-aihioiden valulaitteiston asentaminen Britanniassa (29 milj. euroa) sekä pitkien tuotteiden kapasiteetin lisääminen Yhdysvalloissa (22 milj. euroa). Kylmävalssaamon laajennusinvestointi (36 milj. euroa) Ruotsin Avestassa valmistui vuonna 2002. Lokakuussa 2002 AvestaPolarit osti Commerciale Acciain, joka toimi Tornion tehtaiden agenttina Italian markkinoilla. Lisäksi ThyssenKrupp Nirostan ruostumattomien kvarttolevyjen liiketoiminnan hankinta saatettiin päätökseen helmikuussa 2003. Kvarttolevytuotanto on tarkoitus siirtää Degerforsiin Ruotsiin.

Kannattavuus parani selvästi

Stainless Steelin kannattavuuden paranemiseen vuonna 2002 vaikuttivat lähinnä toimitusmäärien kasvu ja muokkauslisien nousu. Liikevoittoa kertyi AvestaPolaritin vähemmistön hankinnasta syntyneen konserniliikearvon poiston jälkeen yhteensä 204 milj. euroa. AvestaPolaritin liikevoitto oli 232 milj. euroa. Koko vuoden tulosta heikensivät kuitenkin kolmannen neljänneksen tuotanto-ongelmat ja vaisu viimeinen neljännes.

19.8.2002
Outokumpu käynnistää
lunastustarjouksen AvestaPolaritin
osakkeista ja optioista

19.9.2002
AvestaPolarit ostaa
ThyssenKrupp Nirostan
kvarttolevyliiketoiminnan

10.10.2002
Commerciale Acciain
hankinta toteutui

18.11.2002
AvestaPolaritin osakkeiden
poistaminen Helsingin ja
Tukholman pörseistä

29.8.2002
Virolainen ja Kaitue
Outokummun johtoryhmään

27.9.2002
Lunastustarjous menestyksellinen,
Outokummun omistus Avesta-
Polaritissa noussut 99 %:iin

14.10.2002
Outokumpu käynnistää
lunastusvaatimuksen
AvestaPolaritin osakkeista

Kylmävalssatun ruostumattoman teräksen markkinäkäymät ovat melko epävarmat vuoden 2003 alkupuoliskolla. Vaikka ruostumattoman teräksen kulutuksen arvioidaan pidemmällä aikavälillä kasvavan vähintään 5 % vuodessa, kysynnän kasvu on lähikuukausina todennäköisesti vaatimatonta. Tornion uuden kapasiteetin käyttöönoton odotetaan vaikuttavan myönteisesti konsernin tulosehkitykseen. Vuonna 2003 tavoitellaan noin 40 % suurempia kokonaistoimituksia ottaen kuitenkin huomioon markkinatilanteen kehitys.

Tutkimus ja kehitys

Suurin osa AvestaPolaritin tutkimus- ja kehitystoiminnan henkilöstöstä työskentelee tutkimuskeskuksissa Avestassa ja Torniossa. Avestan tutkimuskeskus keskittyy tuote- ja sovelluskehitystyöhön. Tornion tutkimuskeskus keskittyy prosessikehitykseen ja tuotantoprosessien laadunparannusprojekteihin. Pienehkö tutkimus- ja kehitysryhmä Sheffieldissä keskittyy vaativiin pintakäsittelymenetelmiin. AvestaPolaritin tärkein tutkimus- ja kehitysprojekti vuonna 2002 oli Tornion RAP 5 -linja. Tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut olivat yhteensä noin 14 milj. euroa vuonna 2002.

TUNNUSLUVUT

Milj. €	2002	2001
Liikevaihto		
Valssatut tuotteet	2 328	2 053
Erikoistuotteet	1 311	1 277
Pohjois-Amerikka	267	269
Muut	1 286	1 198
Sisäinen myynti	-2 190	-1 946
Yhteensä	3 002	2 851

Liikevoitto		
Valssatut tuotteet	162	77
Erikoistuotteet	28	10
Pohjois-Amerikka	3	-5
Muut	39	57
Yhteensä	232	139
Konserniliikearvon poisto	-28	-
Yhteensä	204	139

Liikevaihto konsernin liikevaihdosta, %	50	48
Liikevoittoprosentti	7	5
Sidotun pääoman tuotto, %	8	10
Sidottu pääoma 31.12.	3 038	1 857
Investoinnit käyttöomaisuuteen	633	405
Poistot	127	120

Tuotanto tonnia ¹⁾	2002	2001
-------------------------------	------	------

Valssatut tuotteet		
Teräsaihiot	1 594 000	1 435 000
- josta Long Productsin osuus	501 000	447 000
Kylmävalssaamon tuotanto		
- Kylmävalssatut tuotteet	807 000	746 000
- Kirkaat kuumanauhat	385 000	324 000

Erikoistuotteet		
Ferrokromi	248 000	236 000
Putket ja putkenosat	70 000	57 000
Kvarttolevyt	95 000	61 000
Pitkät tuotteet ²⁾	180 000	167 000
Erikoisohuet nauhat	21 000	23 000

Pohjois-Amerikka		
Kvarttolevyt, tangot ja putket	74 000	71 000

¹⁾ Sisältää Avesta Sheffieldin tuotannon 23.1.2001 alkaen.

²⁾ Muut kuin teräsaihiot.

Kemin kaivoksen tuotanto ja malmivarat on esitetty sivulla 76.

Henkilöstö 31.12.	2002	2001
Valssatut tuotteet	4 262	4 009
Erikoistuotteet	3 414	3 231
Pohjois-Amerikka	367	360
Muut	1 104	1 404
Yhteensä	9 147	9 004

5.12.2002
Rakennemuutoksia suunnitteilla putki- ja putkenosaliiketoimintoihin

7.2.2003
Jaron YT-neuvottelut ohi

17.2.2003
Erkkilä Outokummun Stainless Steel -liiketoimintalueen johtajaksi

22.11.2002
Kemin kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupa

6.2.2003
AvestaPolarit investoi palvelukeskukseen Sheffieldissä

10.2.2003
ThyssenKrupp Nirostan kvarttolevyliiketoiminnan osto päätökseen

24.2.2003
Tornion vanhempi terässulatto saneerataan

Painopistettä on siirretty nopeasti kasvaville teollisuudenaloille ja korkeamman lisäarvon tuotteisiin.

Outokumpu on yksi maailman johtavista muokattujen kuparituotteiden valmistajista – sillä on noin 10 %:n osuus sen palvelemilla markkinoilla. Copper Products -liiketoiminta-alue keskittyy tuotesovelluksiin, joissa hyödynnetään kuparin ylivertaisia ominaisuuksia: lämmön- ja sähkönjohtavuutta sekä signaalinsiirtoa. Näitä ominaisuuksia tarvitaan yhä enemmän kehitettäessä tiedonkulkua, lämmönsiirtoa, energiahuoltoa ja rakentamista.

Kilpailuetua teknologiasta ja maailmanlaajuisesta toiminnasta

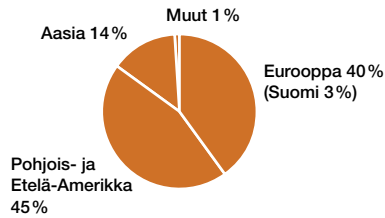
Outokummun tavoitteena on parantaa Copper Productsin kannattavuutta käyttämällä tehokkaammin nykyistä kapasiteettia ja jatkamalla tuotetarjonnan painopisteen siirtämistä korkeamman lisäarvon ja parempien katteiden tuotteisiin. Lisäksi panostetaan tuotekehitykseen ja kehitetään uusia tuotteita ja sovelluksia tiiviissä yhteistyössä kasvualojen vaativien asiakkaiden kanssa. Kehitystyössä hyödynnetään konsernin monipuolista teknologiaosaamista ja metallurgista tietämystä.

Copper Products myy ja markkinoi tuotteitaan pääasiassa sähkö-, elektroniikka- ja tietoliikenneteollisuudelle, tietokone- teollisuudelle, autoteollisuudelle, rakennusmateriaalien toimittajille sekä jäähdytys- ja ilmastointilaitteiden valmistajille. Outokumpu on maailman toiseksi suurin muokattujen kupari-

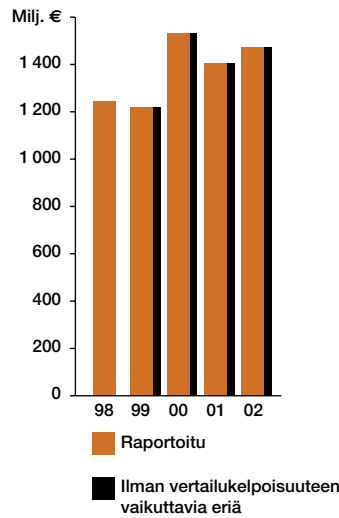

Kuparin ylivertaisia ominaisuuksia tarvitaan yhä enemmän kehitettäessä tiedonkulkua, lämmönsiirtoa, energiahuoltoa ja rakentamista.

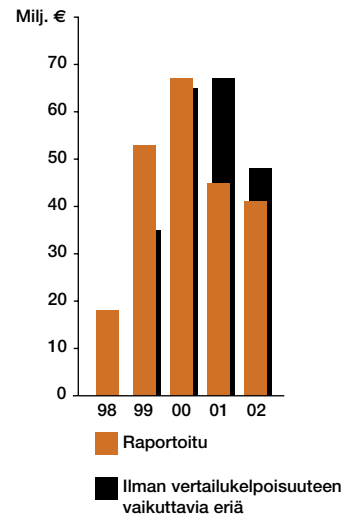
Liikevaihto markkina-alueittain

Liikevaihto

Liikevoitto

tuotteiden valmistaja. Outokumpu on lisäksi ainoa korkeamman lisäarvon kuparituotteiden maailmanlaajuinen valmistaja, joka tarjoaa paikallisesti valmistettuja tuotteita kaikilla päämarkkinoilla: Yhdysvalloissa, Euroopassa ja Aasiassa.

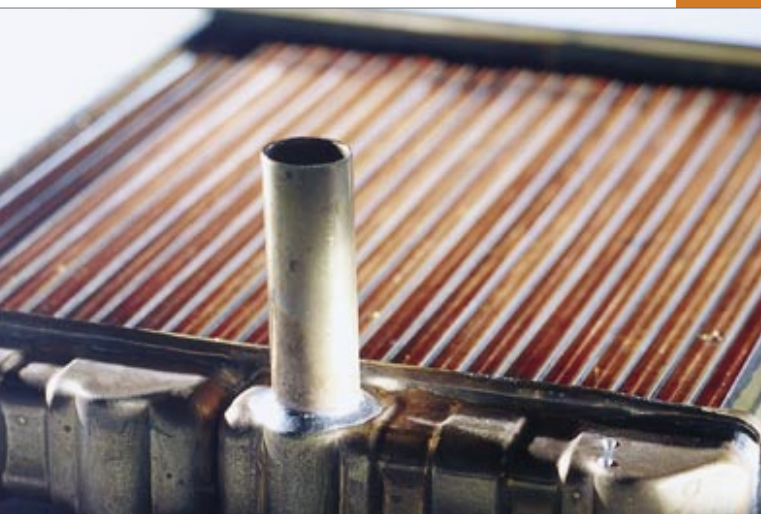
Outokummun vahva kilpailuasema perustuu myös vahvaan teknologiseen osaamiseen. Outokumpu käyttää kuparituotteiden valmistuksessa useita itse kehittämäänsä ainutlaatuisia kuparinmuokkausteknologioita, kuten Cast & Roll, Upcast, Roll and Weld sekä Conform.

Copper Productsin liikevoitto jäi vuonna 2002 selvästi tavoitteesta alhaisempien muokkauslisien ja heikomman tuotevalikoiman takia. Tuloskehitys vaihteli divisioonittain: Amerikka paransi tulostaan, Euroopan liikevoitto kutistui neljännekseen ja Ilmastointisovellukset & Aasia jäi tappiolla. Autojen lämmönvaihdinsovellukset -divisioonan tulos on ollut tasaisen hyvä vuodesta toiseen. Markkinoiden ylikapasiteetti ja ankara kilpailutilanne ovat lisänneet hintapaineita. Kysynnän ei ennakoida paranevan keskeisissä asiakasteollisuuksissa lähikuukausina. Eurooppa-divisioonassa on aloitettu kannattavuuden parannusohjelma, jonka mukaisesti täysimääräinen 20 milj.

euron liikevoittoparannus saavutetaan vuoden 2004 loppussa.

Painopistettä siirretty nopeasti kasvaville teollisuudenaloille ja korkeamman lisäarvon tuotteisiin

Outokumpu on siirtymässä kuparituotteissa korkeamman jalostusasteen tuotteisiin, missä laadulla, teknisellä osaamisella ja asiakassovelluksilla saavutetaan korkeamat katteet. Kuparin kulutuksen kasvu kiihtyi vuosina 1994–2000 ja oli keskimäärin noin 5 % vuodessa, lähinnä korkean teknologian sovellusten kysynnän kasvun takia. Outokummun kuparituoteliiketoiminnan pääasialliset kasvualueet ovat tällä hetkellä telekommunikaatio-, tietokone-, sähkölaite- ja lämmönsiirtosovellusten alueilla. Copper Products panostaa jo tunnettuihin kuparisovelluksiin ja kehittää uusia sovelluksia yhteistyössä alan johtavien yritysten kanssa. Esimerkiksi ilmastointi- ja kylmälaiteteollisuudelle Outokumpu valmistaa omalla teknologialla korkealaatuisia ohutseinämäisiä putkia Yhdysvaltojen ja Euroopan markkinoille sekä yhä enemmän myös Kiinaan ja Kaakkois-Aasiaan.

Tiivistä yhteistyötä jäähdytinvalmistaja SHAAZin kanssa

Venäläinen jäähdytinvalmistaja SHAAZ kiinnostui 90-luvun lopussa International Copper Associationin ja Outokumpu Copper Productsin yhteistyössä kehittämästä CuproBraze®-teknologiasta, joka on uusi autojen jäähdyttimien valmistusprosessi.

SHAAZin Shadrinskin tehtaalle toimitettiin Outokummun Västeråsin tehtaalta prototyyppisiä koekäyttöön vuosina 2000–2003. Yhteistyön seurauksena SHAAZ alkoi helmikuussa 2003 valmistaa CuproBraze®-teknologialla jäähdyttimiä, turboahtimien välijäähdyttäjiä sekä öljynjäähdyttäjiä lähinnä raskaisiin ajoneuvoihin. Outokummun ja SHAAZin yhteistyö on ollut monipuolista. Outokumpu on auttanut erilaisten kontaktien solmimisessa ja neuvotteluissa sekä järjestänyt Venäjällä SHAAZin kanssa yhteisiä seminaareja autoteollisuuden edustajille. SHAAZ on myös ollut mukana Outokummun messuosastoilla luomassa suhteita vientiä varten. Nykyisin Copper Products toimittaa SHAAZille kupari- ja messinkinauhoja.

SHAAZ valitsi CuproBraze®-teknologian, koska se haluaa parantaa tuotteidensa laatua, lisätä niiden teknisiä ominaisuuksia sekä parantaa kilpailukykyään. Perinteisesti valmistettuihin jäähdyttimeihin verrattuna CuproBraze®-tuotteiden kestävyys- ja korroosionkesto-ominaisuudet ovat parempia ja niiden painehäviöt ovat vähäisemmät. Tuotteet ovat myös pienempiä ja kevyempiä. Lisäksi niiden korjaaminen on helpompaa.

Investointeja lämmönsiirtoliiketoimintaan

Elokuussa 2002 Outokumpu siirtyi arvoketjussa eteenpäin lämmönsiirtotuotteiden valmistuksessa, kun se perusti Lennox Internationalin kanssa Outokumpu Heatcraft -nimisen lamellilämmönvaihtimia valmistavan yhteisyrityksen. Outokummun osuus yhteisyrityksestä on 55 %. Ennen yhteisyrityksen perustamista Outokumpu toimitti ilmastointiputkia Lennox Internationalin lamellilämmönvaihtimiin. Outokumpu Heatcraftin lamellilämmönvaihtimia käytetään erilaisissa lämpö-, ilmanvaihto-, ilmastointi- ja jäähdytyslaitteissa ja -järjestelmissä. Lisäksi yhteisyritys valmistaa kaupallisille, teollisille, kuljetus- ja varaosamarkkinoille räätälöityjä lamellilämmönvaihtimia.

Zaratamon tehdasta Espanjassa on laajennettu Outokummun omaan Cast & Roll -teknologiaan perustuvalla ilmastointi- ja jäähdytysputkilinjalla. Uusi tuotantolinja maksoi noin 15 milj. euroa ja se laajentaa Zaratamon tuotevalikoimaa sekä kohentaa kannattavuutta, laatua ja palvelun tasoa. Laajennus valmistui tammikuussa 2003.

Kiinassa Zhongshanin ilmastointiputkitehtaan 34 milj. euroa maksanut laajennus saatiin valmiiksi syyskuussa 2002. Investointi yli kaksinkertaisti Zhongshanin korkealaatuisten sileiden ja sisältä rihlattujen ilmastointiputkien tuotantokapasiteetin 25 000 tonniin.

Outokummun kuparituoteliikeytoiminnan tärkeimmät kasvualueet ovat telekommunikaatio-, tietokone-, sähkölaite- ja lämmönsiirtosovelluksissa.

Tutkimus ja kehitys

Copper Productsin tutkimus- ja kehityskeskukset koetettaineen sijaitsevat Porissa ja Ruotsin Västeråsissa. Yksittäisiä tutkimus- ja kehitysohjelmia toteutetaan myös eri tehtailla tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Copper Productsin tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut olivat 10 milj. euroa vuonna 2002. Outokumpu Heatcraftin muodostamisen yhteydessä perustettiin myös erillinen teknologiayhteisyritys, josta Outokumpu omistaa 50 % ja Lennox International 50 %. Teknologiayhteisyritys kehittää uusia innovatiivisia sovelluksia lämpö-, ilmanvaihto-, ilmastointi- ja jäähdytysteollisuudelle.

TUNNUSLUVUT

Milj. €	2002	2001
Liikevaihto		
Amerikka	340	344
Eurooppa	526	527
Autojen lämmönvaihdinsovellukset	256	267
Ilmastointisovellukset & Aasia	351	281
Muut yksiköt	49	51
Sisäinen myynti	-50	-67
Yhteensä	1 472	1 403
Liikevoitto		
Amerikka	11	-10
Eurooppa	6	33
Autojen lämmönvaihdinsovellukset	21	20
Ilmastointisovellukset & Aasia	1	2
Muut yksiköt	2	0
Yhteensä	41	45
Liikevaihto konsernin liikevaihdosta, %		
	25	24
Liikevoittoprosentti		
	3	3
Sidotun pääoman tuotto, %		
	5	5
Sidottu pääoma 31.12.		
	838	837
Investoinnit käyttöomaisuuteen		
	143	110
Poistot		
	59	56
Toimitukset		
tonnia	2002	2001
Amerikka	98 000	95 000
Eurooppa	145 000	143 000
Autojen lämmönvaihdinsovellukset	88 000	88 000
Ilmastointisovellukset & Aasia	90 000	82 000
Sisäiset toimitukset	-6 000	-6 000
	415 000	402 000
Tilaukanta 31.12.		
	60 000	62 000
Henkilöstö		
31.12.	2002	2001
Amerikka	1 028	1 036
Eurooppa	1 882	1 983
Autojen lämmönvaihdinsovellukset	681	684
Ilmastointisovellukset & Aasia	3 367	1 321
Muut yksiköt	170	205
Yhteensä	7 128	5 229

6.3.2002
CERNiltä korkea tunnustus
suprajohtavien lankojen
valmistuksesta

30.8.2002
Outokumpu Heatcraft
-lämmönvaihdinyhteisyritys
käynnistyy

23.1.2003
Eurooppa-divisioonan
kannattavuuden
parannusohjelma käynnistyy

19.2.2003
Outokummun uutta
jäähdytinteknologiaa
Venäjän autoteollisuudelle

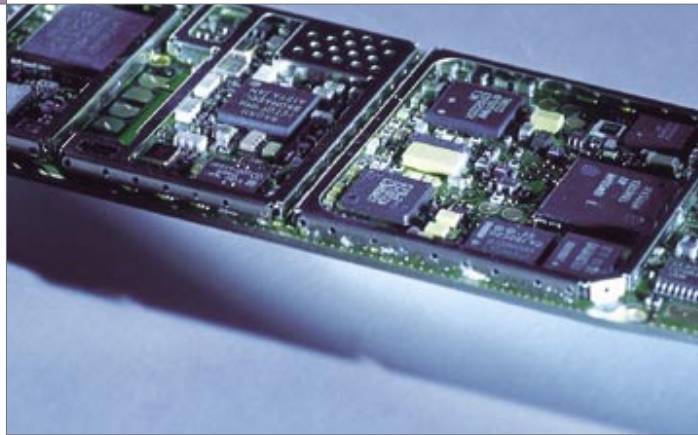

22.4.2002
Outokumpu vahvistaa asemaansa
lämmönsiirtoteollisuudessa –
Yhteisyritys Lennox
Internationalin kanssa

19.9.2002
Ilmastointiputkitekhtaan
laajennus Kiinassa
valmistunut

13.2.2003
Outokumpu lisää
liitinnauhaseosten
tarjontaa Euroopassa

Outokumpu on kahden viime vuoden aikana investoinut merkittävästi Metallurgyn liiketoimintoihin tekemällä lukuisia yritysostoja ja laajentamalla tuotantokapasiteettia. Outokummun sinkkitehtaat kuuluvat maailman kustannustehokkaimpiin ja myös kuparituotanto on kustannustehokasta. Teknologian myynnin tuotevalikoima on laajentunut merkittävästi. Lähivuosien tavoite on maksimoida tehtyjen investointien tuotot sekä parantaa entisestään toimintojen tehokkuutta ja nostaa kapasiteetin käyttöastetta.

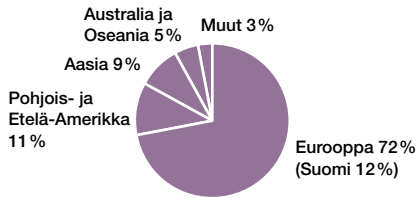
Sinkkitehtaiden kustannustehokkuus huipputasoa

Outokummun sinkkiliiketoiminnan kilpailuetu perustuu kustannustehokkaaseen tuotantoon ja teknologiseen osaamiseen, joka mahdollistaa erilaisten sinkkiraaka-aineiden käsittelyn. Myös tehokas energiankäyttö, tuotteiden hyvä laatu ja pitkäaikaiset asiakassuhteet tuovat kilpailuetua.

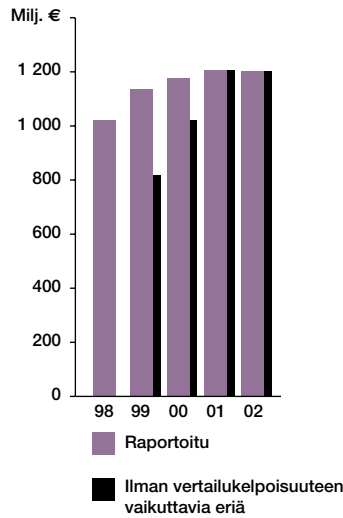
Kokkolan ja Oddan sinkkitehtaiden tuotantokapasiteetti on yhteensä 410 000 tonnia, minkä perusteella Outokumpu on Euroopan kolmanneksi suurin sinkintuottaja noin 15 %:n markkinaosuudella. Maailmanlaajuisesti markkinaosuus on noin 5 %. Kokkolan tehtaalla pidettiin vapaaehtoinen kesäseisokki ja vuoden 2002 tuotanto jäi 380 000 tonniin. Outokumpu myy tuottamansa sinkin pääasiassa eurooppalaisille terästehtaille.

Lähivuosien tavoite on maksimoida tehtyjen investointien tuotot sekä parantaa entisestään toimintojen tehokkuutta ja käyttöastetta.

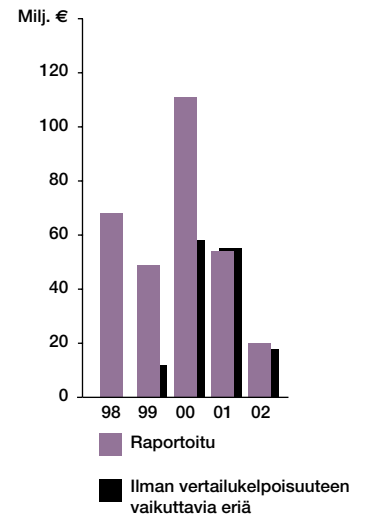
Liikevaihto markkina-alueittain

Liikevaihto

Liikevoitto

Oddan tehtaan kustannustehokkuus paranee entisestään, kun tehtaan vanhempi pasutto korvataan Outokummun kehittämällä sinkkirikasteen suoraliuotusprosessilla. Muutostyöt käynnistyivät vuoden 2003 alussa ja noin 90 milj. euron hanke valmistuu syksyllä 2004. Uuden teknologian ansiosta Oddassa voidaan käsitellä monenlaisia sinkkiraaka-aineita. Uudistus luo myös pohjan modernin, kustannustehokkaan teknologian hyödyntämiseen mahdollisessa tuotannon laajentamisessa. Lisäksi uudistus vahvistaa tehtaan asemaa yhtenä maailman ympäristöystävällisimmistä sinkintuottajista.

Sinkkiliiketoiminnan kannattavuus on perinteisesti ollut hyvä. Vuonna 2002 sinkin hinta ja jalostuspalkkiot olivat ennätyskellisen matalat, joten erittäin kustannustehokkaasta tuotannosta huolimatta Outokummun sinkkiliiketoiminnan liikevoitto jäi 3 milj. euroon. Vuoden 2003 alkupuoliskolla tilanne sinkkimarkkinoilla jatkunee vaikeana, ja alan yritysten on todennäköisesti vastattava heikkoon markkinatilanteeseen supistamalla tuotantoa.

Lähivuosina Outokumpu keskittyy sinkkiliiketoimintansa jatkuvaa kustannus- ja tuotantotehokkuuden parantamiseen. Tehtaiden alhainen kustannustaso mahdollistaa kannattavuuden olennaisen parantumisen, kun jalostuspalkkiot nousevat matalalta tasoltaan.

Harjavalta Metalsilla keskeinen rooli konsernin sisäisenä raaka-ainetoimittajana

Vaikka Outokummun kuparituotantokapasiteetti on pieni kilpailijoihin verrattuna – 170 000 tonnia raakakuparia ja 125 000 tonnia katodikuparia – Harjavalta Metalsilla on keskeinen rooli kustannustehokkaana raaka-ainetoimittajana konsernin kuparituotteiden valmistukselle Porissa. Outokummun kuparituotanto kuuluu maailman kustannustehokkaimpaan neljännekseen ja kustannukset ovat supistuneet, kun palvelutoimintoja on ulkoistettu.

Vuonna 2002 kuparituotannon kannattavuus pysyi kohtuullisena, vaikka jalostuspalkkiot laskivat. Tilanne jatkuu haasteellisena vuonna 2003.

Koska kuparituotannon laajentamissuunnitelmien toteuttamista on siirretty muutamalla vuodella konsernin taserakenteen kuntoon laittamisen ajaksi, Harjavalta Metals keskittyy lähivuosina toimintansa tehokkuuden jatkuvaan parantamiseen. Useita kehityshankkeita on jo käynnistetty, esimerkiksi selvitykset tuotannon ja toiminnan pullonkojien tunnistamiseksi ja poistamiseksi.

Technology keskittyy asiakassuhteiden syventämiseen, palveluun ja kannattavuuden parantamiseen

Outokumpu on viime vuosina täydentänyt teknologia-valikoimaansa useilla yritysostoilla. Asiakkaille tarjotaan liiketoiminnan arvoa lisääviä kokonaisratkaisuja ja palveluja. Tarjonta kattaa tuotantolaitokset avaimet käteen -toimituksina, tuotantolinjat, erikoislaitteet sekä suunnittelu- ja projektipalvelut kuparin, sinkin, nikkelin, rautametallien, teollisten mineraalien, alumiinin ja rikkihapon tuotantoon ja jalostukseen sekä erikoislaitteet kemian- ja muuhun prosessiteollisuuteen.

Vuoden 2002 merkittävimpiä tilauksia olivat esikuumennuslinjan toimittaminen HIs melt-projektiin Kwinaan, Australiaan (26 milj. euroa) sekä Goro-projekti, joka koskee rikkihappotehtaan rakentamista Uudessa Kaledoniassa. Lokakuussa 2002 Outokumpu teki avaimet käteen -sopimuksen vedenkäsittelylaitoksen ja jakelujärjestelmän rakentamisesta Sri Lankaan (75 milj. euroa). Lisäksi maaliskuussa 2002 Outokumpu solmi yhteistyösopimuksen maailman suurimman kuparintuottajan Codelcon kanssa.

Technologyn kannattavuus vuonna 2002 oli heikko. Maailmatalouden taantuma on pitänyt metalliteollisuuden investoinnit vähäisinä ja siirtänyt projektipäätöksiä. Outokumpu keskittyy nyt asiakassuhteiden syventämiseen, palveluliiketoimintojensa kasvattamiseen sekä kannattavuuden parantamiseen. Tavoitteena on saavuttaa

4.2.2002
Sinkkituotannon kesäseisokki
suunnitteilla Kokkolaan

14.3.2002
Outokummulta uusi
hydrometallurginen
kuparintuotantoprosessi

24.6.2002
Liekkisulatusmenetelmälle
merkittävä kansainvälinen
tunnustus

9.2.2002
Porin kuparielektrolyysin
ympäristövaikutusten
arviointiselvitys valmistunut

22.3.2002
Codelco ja Outokumpu
sopivat yhteistyöstä

vankempi asema asiakkaiden pitkäaikaisena strategisena kumppanina, jolla on valmius ottaa kokonaisvastuu asiakasprojekteista.

Tutkimus ja kehitys mukana asiakasprojekteissa

Outokumpu Research huolehtii Metallurgyn liiketoimintayksiköiden ja myös koko konsernin tutkimus- ja tuotekehitystoiminnoista. Technologyn kanssa Outokumpu Research kehittää uusia, usein asiakkaan erityistarpeisiin suunniteltuja teknologioita ja prosesseja. Harjavalta Metalsin tutkimus- ja kehitystoiminnot ovat kokonaan Outokumpu Researchin hoidossa. Sinkkitehtaiden kanssa kehitetään aktiivisesti sinkkirikasteiden suoraliuotusprosessia.

Vuonna 2002 julkistettiin HydroCopper™-teknologia kuparirikasteiden käsittelyä varten. Teknologia vähentää merkittävästi kuparituotannon pääoma- ja käyttökustannuksia perinteisiin menetelmiin verrattuna. Teknologiaa on testattu Outokummun tutkimuskeskuksessa Porissa, jonne rakennetaan parhaillaan koetehdasta. Lisäksi vuonna 2002 tutkittiin APP-yhteisyrityksen mahdollisten platinaryhmän metallirikasteiden hyödyntämistä. Metallurgyn tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut olivat 22 milj. euroa vuonna 2002.

TUNNUSLUVUT

Milj. €	2002	2001
Liikevaihto		
Zinc	418	453
Harjavalta Metals	391	428
Technology	399	328
Muut yksiköt	11	10
Sisäinen myynti	-17	-12
Yhteensä	1 202	1 207

Liikevoitto		
Zinc	3	33
Harjavalta Metals	14	15
Technology	4	5
Muut yksiköt	-1	1
Yhteensä	20	54

Liikevaihto konsernin liikevaihdosta, %		
	20	20
Liikevoittoprosentti		
	2	4
Sidotun pääoman tuotto, %		
	4	11
Sidottu pääoma 31.12.		
	513	587
Investoinnit käyttöomaisuuteen		
	46	325
Poistot		
	60	49

Tuotanto tonnia	2002	2001
Zinc		
Sinkki ¹⁾	380 000	357 000
Harjavalta Metals		
Raakakupari	161 000	169 000
Katodikupari	115 000	115 000
Kulta (kg)	4 700	5 600
Hopea (kg)	29 900	22 800

¹⁾ Sisältää Norzinkin tuotannon 1.4.2001 alkaen.

Milj. €	2002	2001
Tilaukanta		
Technology, 31.12.	370	344

Henkilöstö 31.12.	2002	2001
Zinc	1 117	1 183
Harjavalta Metals	436	440
Technology	1 737	1 646
Outokumpu Research	188	176
Yhteensä	3 478	3 445

30.8.2002
HydroCopper-prosessi aikataulussa – Demonstraatiolaitoksen harjannostajaiset Porissa

12.11.2002
Natunen Zincin johtajaksi

9.8.2002
Tuotantokatkos Harjavallassa

11.10.2002
Technologylle kaksi avaimet käteen -projektia Sri Lankaan ja Länsi-Australiaan

15.1.2003
Outokumpu modernisoi Oddan sinkkitehdasta

Muu toiminta

Muu toiminta käsittää ydinliiketoimintaan kuulumattomat yksiköt ja liiketoiminnot, kuten kaivostoiminnan (lukuun ottamatta Kemin kromikaivosta), sekä teolliset omistukset. Muuhun toimintaan kuuluvat myös liiketoimintoja tukeva yksikkö Business Support Unit ja konserninjohto.

Mining

Mining-liiketoimintayksikköön kuuluu kolme kaivosta: Taran sinkkikaivos Irlannissa sekä Hituran nikkeli- ja Oriveden kultakaivos Suomessa. Lisäksi yksikkö tekee jonkin verran kohdennettua malminetsintää.

Strategiansa mukaan Outokumpu luopuu kokonaan perusmetallien kaivostoiminnasta. Tammikuussa 2002 Outokumpu myi Pyhäsalmen sinkki-kupari-pyriittikaivoksen ja konsernin kuparirikastetuotanto loppui. Heinäkuussa 2002 myytiin Australiassa sijaitseva Black Swa-

nin nikkeli- ja Oriveden kultakaivos. Norjalainen nikkeli- ja Olivin lopetti tuotantonsa lokakuussa 2002 malmin ehdyttyä.

Taran sinkkikaivoksen tuotanto käynnistettiin uudelleen syyskuussa 2002 lähes vuoden kestäneen seisokin jälkeen. Ennen uudelleenkäynnistämistä kaivoksen kilpailukykyä parannettiin teknisellä kehitysohjelmalla ja malmivaroja kasvatettiin elokuussa 2002 hankkimalla läheiset Bulan malmivarat. Taran kaivos kuuluu konsernin divestointiohjelmaan.

Outokummun jalometallikaivostoimintaan kuuluvat Oriveden kultakaivos sekä osakkuus Arctic Platinum Partnership (APP) -yhteisyrityksessä. Oriveden kultakaivoksen malmivarat ehtyvät todennäköisesti vuonna 2003.

16.1.2002
Outokumpu myi osuutensa
SIPA Resources
Internationalissa

15.3.2002
Taran kehittämissuunnitelma
käynnistyy

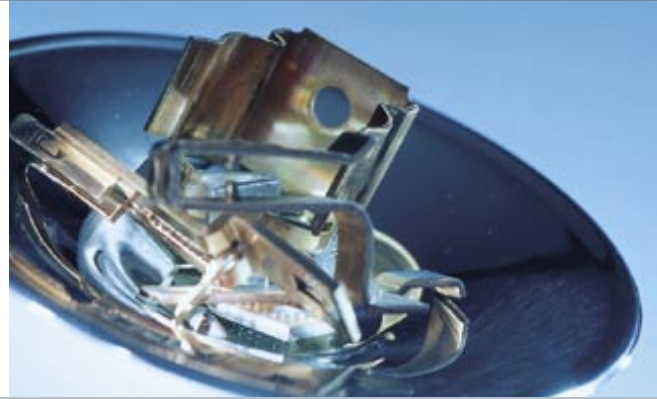
22.5.2002
Outokumpu luopuu
Neves Corvo -kaupasta

1.7.2002
Outokumpu myymässä
Australian kaivostoimintansa

11.2.2002
APP:n mineraalivarantoarvio
kasvanut yli 11 milj. unssiin

19.3.2002
Pyhäsalmen kaivoksen
myynti Inmetille
vahvistunut

11.6.2002
Outokumpu virtaviivaistaa
konserninjohtoa – Uusi
liiketoimintaa tukeva yksikkö
perustettu

Business Support Unit

Uusi liiketoimintaa tukeva yksikkö, Business Support Unit (BSU), aloitti toimintansa syyskuussa 2002. Yksikön perustamisen yhteydessä konsernin johdon tehtävät ja vastuut täsmennettiin ja konsernin johdon henkilöstömäärää supistettiin.

BSU kokoaa konserninlaajuisesti yhteen liiketoimintoja tukevaa osaamista ja prosesseja. Yksikköön kuuluvat taloushallinnon palvelukeskus, ostotoiminta, IT ja liiketoimintaprosessit, myynti, yrityskaupat ja lakiasiat, teollisoikeudet, ympäristö-, terveys- ja turvallisuusasiat (EHS), rahoitus ja riskienhallinta, henkilöstöhallinto, talous ja verosuunnittelu, konserniviestintä sekä sijoittajasuhteet. Nämä tukiprosessit ovat konsernin johdon ja liiketoimintayksiköiden käytössä. BSU:n tavoitteena on kehittää konsernin yhteisiä liiketoimintaa tukevia prosesseja, esimerkiksi yhtenäistämisen ja rationalisoinnin kautta.

TUNNUSLUVUT

Milj. €	2002	2001
Liikevaihto		
Mining	106	211
Outokumpu Rossija	87	130
Muut	144	163
Sisäinen myynti	-9	-32
Yhteensä	328	472
Henkilöstö		
31.12.	2002	2001
Mining	874	1 294
Outokumpu Rossija	35	30
Business Support Unit	370	-
Muut liiketoiminta- ja palveluyksiköt	70	334
Konserninjohto	28	92
Yhteensä	1 377	1 750

Kaivostuotanto on esitetty sivulla 76.

1.8.2002
APP:n kokonaismineraali-
varanto kasvanut 14,4 milj.
unssiin

29.8.2002
Tara täyteen tuotantoon
syyskuussa

11.10.2002
Irlannin Supreme
Courtin päätös Taran
veroasiassa

15.7.2002
Taran kaivos hankkii
Bulan malmin

15.8.2002
Australian kaivostoiminnan
myynti päätökseen

2.9.2002
Liiketoimintaa tukevan
yksikön toiminta alkaa

18.10.2002
Nikkel og Olivin
lopettaa tuotantonsa

Outokumpu käynnisti uusien perusarvojensa määrittämisen keväällä 2001. Identiteettiin osallistui tuhansia outokumpulaisia eri maista ja liiketoiminnoista. Projektissa selvitettiin niin konsernistategian asettamat vaatimukset ihmisten toiminnalle, historiasta juontuvat perinteiset vahvuudet kuin yksittäisten ihmisten työlleen asettamat odotukset. Nämä näkökulmat yhteen sovittamalla löytyivät Outokummun tavoitteellisen yrityskulttuurin kulmakivet: ylivoimainen osaaminen, huippusuoritukset, aikaansaava yksilö, menestyksenkäs asiakasyhteistyö ja edelläkävijyys. Uudet arvot otetaan osaksi yrityksen johtamisjärjestelmiä ja niiden valossa voidaan arvioida kaikkea päätöksentekoa.

Tavoitteeksi asetettiin uuden arvopohjan viestiminen koko organisaatiolle vuoden 2002 loppuun mennessä. Tämä tapahtui pääasiassa liiketoimintayksikköjen ja pienempien työyhteisöjen sisäisillä hankkeilla. Arvojen viestiminen on onnistunut hyvin ja arvokeskustelut jatkuvat edelleen. Oikeanlainen johtaminen on keskeinen keino saattaa uudet arvot osaksi jokapäiväistä toimintaa. Arvojen pohjalta laadittiin hyvän johtamisen periaatteet, joihin kaikkien johtamisesta vastuussa olevien halutaan sitoutuvan. Johtamistyön laatua ja työyhteisöjen hyvinvointia seurataan jatkossa säännöllisesti.

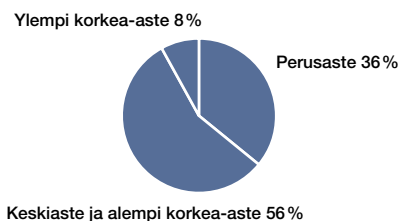
Henkilöstöjohtamisen tärkein vastuu liiketoimintayksiköissä

Outokummun liiketoimintayksiköt ovat vastuussa oman kilpailustrategiansa määrittämisestä ja toteuttamisesta, jossa henkilöstöjohtamisella on keskeinen rooli. Liiketoimintayksiköiden odotetaan rakentavan aktiivisesti omiin lähtökohtiinsa sopivia rekrytointi-, suoritusarviointi-, palkitsemis- ja koulu-

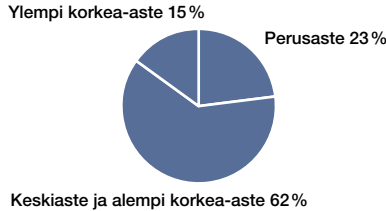
Menestyksen tekevät osaavat ihmiset. Henkilöstöjohtaminen on tärkeä osa Outokumpu-konsernin johtamista.

Vakinaisen henkilöstön koulutus

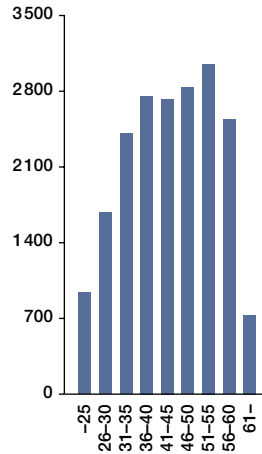

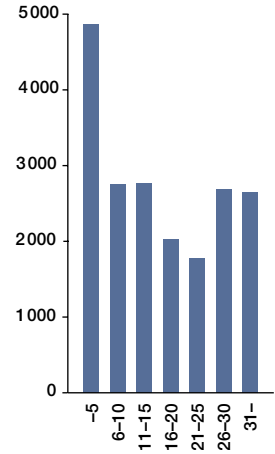
Uusia vakinaisia henkilöitä, 913

Ikäjakauma (vakinaiset)

Palvelusvuosijakauma (vakinaiset)

tusjärjestelmiä sekä hoitavan henkilöstön työsuhteisiin ja työhyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Vuonna 2002 toteutettiin lukuisia paikallisia henkilöstöjohtamisen kehityshankkeita. Technology-liiketoimintayksikkö käynnisti mittavan Action Learning -koulutuksen, joka tähtää erityisesti asiakkuuden merkityksen korostamiseen ja uusien toimintatapojen kehittämiseen asiakasyhteistyöhön. Samassa yhteydessä Technologyssä aloitettiin myös koko henkilöstöä koskeva Arvoretki konsernin arvojen tulkitsemiseksi, viestimiseksi ja harjoittamiseksi. Pohjois-Amerikassa toimivat yksiköt tiivistivät yhteistyötään henkilöstöasioissa ja kunnostautuivat erityisesti seuraajasuunnittelumallin kehittämisessä. Kokkolan sinkkitehdas ja Tornion jaloterästehdas jatkoivat laajamittaisten rekrytointiohjelmiensa toteuttamista. Lisäksi kaikissa Metallurgyn suomalaisissa yksiköissä toteutettiin Talent Flow -ohjelma, jossa lähestyttiin rekrytointikampanjalla etenkin korkeakoulujen teknisiltä oppisuunnilta valmistuneita. Yli 500 hakijasta noin 20 valittiin työsuhteeseen. Ohjelmalla vastataan työvoiman ikärakenteessa tapahtuviin muutoksiin.

Kykyjen ja suoritusten johtamista konserninlaajuisesti

Vuonna 2002 konsernitason henkilöstöjohtamisen toiminnot organisoitiin uudelleen yhdeksi HR-yksiköksi, joka toimii läheisessä yhteistyössä liiketoimintayksiköiden HR-vastaavien kanssa ja hyödyntää monipuolisesti konsernin eri yksiköissä olevaa henkilöstöjohtamisen osaamista.

Konserninlaajuinen henkilöstöjohtaminen täydentää liiketoimintayksiköiden HR-toimintoja keskittymällä kahteen johtamisprosessiin.

Talent Management -prosessi kattaa työnantajakuvan kehittämisen, korkeakoulu yhteistyön ja ennakoivan rekrytoinnin edistämisen, henkilöstön kehittämisen, koordinoinnin ja konsultoinnin sekä erityisesti avainhenkilöstön kehittämisen, suunnittelemisen ja toteuttamisen. Performance Management -prosessi käsittää puolestaan palkitsemisjärjestelmien ja konsernilaajuisten osallistumisjärjestelmien kehittämisen, johtopotentialin tunnistamisen ja toiminnan jatkuvan seurannan sekä koko henkilöstön työhyvinvoinnin seurannan ja edistämisen.

Lisäksi konsernin HR-yksikkö kehittää henkilöstöjohtamiseen liittyviä tietojärjestelmiä. Tärkeimpänä hankkeena on SAP-järjestelmän HR-osuuden käyttöönotto eri yksiköissä.

Henkilöstötyön tulevaisuuden haasteita

Useissa maissa, joissa Outokumpu toimii, työvoiman ikärakenteen muutos vaikuttaa oleellisesti liiketoimintoihin. Rekrytointiohjelmilla varaudutaan tähän ja niitä hyödynnetään jatkossa entistä laajemmin. Keskeistä on myös korkeakoulu yhteistyön ja myönteisen työnantajakuvan rakentaminen eri kohderyhmissä. Tavoitteena on lisätä Outokummun houkuttelevuutta työnantajana tulevien osaajien keskuudessa.

Kun Outokumpu muuttuu yhä tietointensiivisemmäksi, hyvän henkilöstöjohtamisen merkitys korostuu.

TUNNUSLUKUJA	2002	2001
Liikevaihto/henkilö, milj. €	0,3	0,3
Maksetut palkkiot kokonaispalkoista, %	4,5	5,8
Koulutuskustannukset kokonaispalkoista, %	1,2	1,1
Koulutuspäivät/henkilö	3,0	3,1
Lakoissa menetetyt työpäivät	1 698	134
Vaihtuvuus, %	6,6	8,6

Vuoden 2001 luvut eivät sisällä Stainless Steel -liiketoiminta-aluetta.

Outokumpu on tehnyt viime vuosina lukuisia yritysostoja ja -myyntejä ja niissä myös henkilöstönäkökulma on ollut vahvasti läsnä. Jatkossa panostetaan etenkin yksiköiden välisen integraation edistämiseen henkilöstöjohtamisen keinoin. Tämä edellyttää konserninlaajuisia henkilöstöjohtamisen toimenpiteitä, joista tärkeimpiä ovat systemaattinen johtoresurssien kartoitukseen tarkoitettu Management Review -prosessi, henkilöstön mielipiteitä ja tavoitteellisten arvojen toteutumista mittaava O'People -henkilöstötutkimus sekä palkitsemiskäytäntöjen ajankukaistaminen ja yhtenäistäminen. Johdon kehitysohjelmat ovat osoittautuneet hyväksi keinoksi edistää yksiköiden välistä vuorovaikutusta ja toisilta oppimista. Niitä käytetään täysimääräisesti ja niissä painotetaan erityisesti strategialähtöisyyttä sekä hyödynnetään monipuolisia oppimisratkaisuja.

Uudet arvot ovat ohjenuorana myös ympäristö-, terveys- ja turvallisuusasioiden kehittämisessä.

Outokummun kehittämässä, markkinoimissa ja myös itse tuotannossaan käyttämässä teknologiaratkaisuissa yhdistyvät energiatehokkuus, luonnonvarojen säästäminen sekä alhaiset investointi- ja käyttökustannukset. Outokummun keskeisiä ympäristötavoitteita ovat vedenkäytön ja metallipäästöjen vähentäminen sekä energiankäytön tehostaminen. Ympäristövaikutukset ovat jatkuvasti pienentyneet aktiivisen ympäristönsuojelutyön ansiosta.

Ympäristöjärjestelmien kehittäminen etenee hyvin

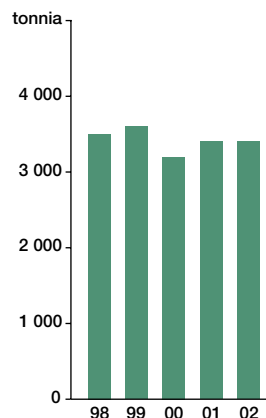
Konsernin ympäristö-, työsuojelu- ja työterveyspolitiikat antavat suuntaviivat liiketoimintayksiköiden yksityiskohtaisemmille politiikoille, käytännön tavoitteille ja toimenpiteille.

Outokummun toiminnan ympäristövaikutukset liittyvät pääosin kuparin, sinkin ja ruostumattoman teräksen tuotannon päästöihin sekä energiankulutukseen. Kuparituotteiden valmistuksella ja teknologian myynnillä on vain suhteellisen vähäinen vaikutus ympäristöön.

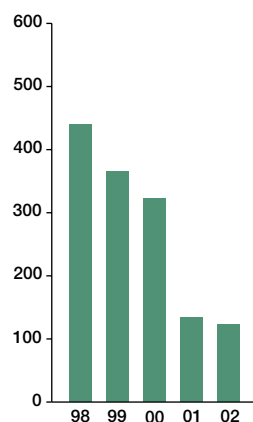
Energiansäästökohteiden kartoittamista on jatkettu vapaaehtoisten energiansäästösopimusten mukaisesti ja toimenpiteillä on saavutettu useiden prosenttien säästöt. Konsernin energiankulutuksesta vastaavat pääosin suomalaiset metallurgiset tuotantolaitokset. Sähköenergian kulutus Suomen tuotantolaitoksilla vuonna 2002 oli yhteensä 3,0 TWh, mikä vastaa noin 4 % koko maan kulutuksesta.

Ympäristöjärjestelmien ansiosta ympäristövaikutukset ovat pienentyneet ja toiminta on myös kehittynyt entistä varmemmaksi ja häiriötilanteet ovat vähentyneet. Yhteensä 22 toimipaikalla on sertifioitu ympäristöjärjestelmä ja järjestelmä on rakenteilla 20 toimipaikalla. Outokummun tavoitteena on, että tuotantolaitokset sertifioivat ympäristöjärjestelmänsä vuoden 2005 loppuun mennessä.

Rikkidioksidipäästöt

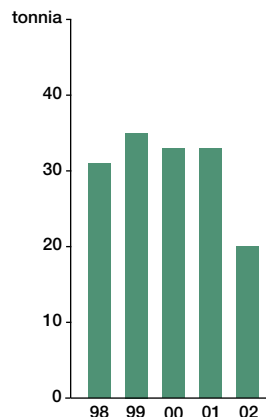

Hiukkaspäästöt ilmaan

Metallipäästöt vesistöön

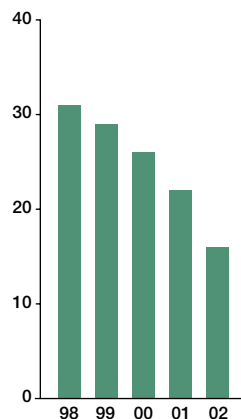
(kupari, nikkeli, sinkki, kromi, lyijy, arseeni)

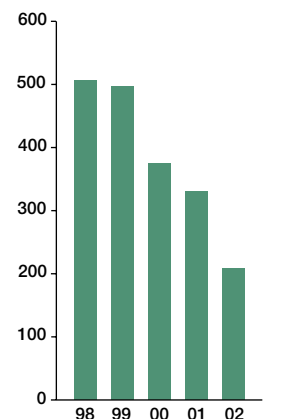
Luvut eivät sisällä Stainless Steel -liiketoiminta-alueetta.

Tapaturmattiheys
(työntekijät ja urakoitsijat,
tapaturmia/milj. työtuntia)

Sairauspoissaolot
(työntekijät ja urakoitsijat,
sairauspoissaolot/milj. työtuntia)

Luvut sisältävät Stainless Steel -liiketoiminta-alueelta ainoastaan Suomen toimipaikat.

Päästöt vähenivät

Vuoden 2002 aikana ei tapahtunut merkittäviä päästörajojen ylityksiä. Joitakin lieviä, paikallisen käytännön mukaan rekisteröityjä lupaehtojen rikkomuksia sattui kuitenkin muutamalla toimipaikalla. Ympäristöönnettomuuksia tai -vahinkoja ei tapahtunut.

Metallipäästöt veteen lähes puolittuivat erityisesti Tornion, Harjavallan ja Oddan tehtailla valmistuneiden ympäristöinvestointien ansiosta. Harjavallan tehdasalueen päästöt laskivat peräti 57 %, kun anodivalimon jäädytysvesien kierrätysjärjestelmä valmistui ja vesien puhdistusta tehostettiin. Porissa jatkettiin prosessien sisäisen vedenkierron ja -käsittelyn tehostamista. Satunnaiset öljypäästöt veteen loppuivat kokonaan ja metallipäästöt vähenivät 62 %. Kokkolan tehtaalla päästöt vähenivät 39 %. Tornion terästehtaalla valmistuneet happojenkäsittelylaitos sekä vesienkäsittelyjärjestelmät vähensivät päästöjä 20 %. Avestan, Nybyn ja Klosterin ruostumattoman teräksen kylmävalsaamoilla Ruotsissa selvitettiin vesienkäsittelymenetelmiä osana EU:n LIFE-projektia. Oddan sinkkitehtaalla valmistuivat tehdasalueen eristäminen sekä pintavesien talteenotto- ja kierrätysjärjestelmä. Yhdessä tehostuneen veden puhdistuksen kanssa metallipäästöt veteen vähenivät 18 %.

Rikkidioksidipäästöt ilman Stainless Steel -liiketoiminta-aluetta olivat entisellä tasolla eli 3 400 tonnia, josta valtaosa tulee Harjavallan sulatosta. Prosessien hiilidi-

oksidipäästöt Suomessa olivat 702 000 tonnia, mistä Tornion terästehtaan osuus oli 577 000 tonnia.

Lupa-asiat

Outokummun yksiköillä on voimassaolevat ympäristöluvat eikä erityisiä vaikeuksia ole odotettavissa lupien uudistamisessa tai uusien lupia haettaessa. Suomalaisen jätesäädösten soveltaminen kaivostoimintaan, raaka-aineena käytettävään metalliromuun sekä tuotteena myytävään kuonaan on vielä epäselvää. Suomen ympäristöviranomaiset tulkitsivat Tornion ferrokromituotannossa syntyvän kuonan ja terässulaton raaka-aineena käyttämän romun jätteeksi. AvestaPolarit on valittanut päätöksestä hallinto-oikeuteen. Kaivosten ympäristölupien jätetulkinta on käsiteltävänä Suomen korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Kemin kaivosta koskevan ympäristölupapäätöksen osalta Suomen korkein hallinto-oikeus on pyytänyt ennakkoratkaisua Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta EY:n jätedirektiivin tulkinnasta.

Ympäristöinvestoinnit ja -kustannukset

Suurimpia ympäristöinvestointeja olivat Tornion terästehtaan uusi happojenkäsittelylaitos ja vesienkäsittelyjärjestelmä (45 milj. euroa), Oddan sinkkitehtaan tehdasalueen eristys ja pintavesien talteenotto- ja kierrätysjärjestelmä (7 milj. euroa), Harjavallan sulaton vesienkäsittelyohjelma (0,9 milj. euroa) sekä Porin kuparivalimon

savukaasulaitos sekä huuhteluvesien suodatusjärjestelmä (0,8 milj. euroa).

Ympäristöluvista määrättyjä kalanistutus- ja tutkimuskuluja maksettiin alle 50 000 euroa vuonna 2002. Outokummulle ei aiheutunut korvausvelvoitteita eikä sakkoja ympäristövastuista tai -vahingoista.

Ympäristövastuut ja riskit

Yhdysvalloissa PGT-yhtiötä koskeva yli 15 vuotta jatkunut pohjavesiasia on edelleen kesken. Asiaa on selvitetty tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedossa 20.

Alankomaissa Zutphenin kuparituotetehtaan tontilla todetun likaantuneen pohjaveden puhdistustyön kustannusarvio on 3 milj. euroa, ja se jakaantuu 15–20 vuodelle.

Esimerkiksi jätteiden varastointia, vesien- ja ilman-suojelua sekä hiilidioksidipäästöjä koskevien uusien säästöjen ja tulkintojen arvioidaan lisäävän lähivuosina jonkin verran ympäristöinvestointi- ja käyttökustannuksia.

Outokumpu ei ole osallisena ympäristöasioita koskevissa merkittävässä oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä eikä sen tiedossa ole ympäristöriskejä, joilla olisi merkittävää vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

Terveys ja turvallisuus

Turvallisuus konsernin toimipaikoilla kehittyi pääosin myönteisesti. Tavoitteena oli tapaturmatiheyden puolittaminen viiden edellisen vuoden keskiarvoon verrattuna. Suunta oli hyvä ja tapaturmatiheys sekä varsinkin tapaturmista aiheutuneet sairaspäivät vähenivät, vaikkakaan tavoitteita ei täysin saavutettu. Tavoiteohjelma jatkuu edelleen.

Vuoden aikana tapahtui kaksi kuolemaan johtanutta tapaturmaa: Buffalon kuparituotetehtäällä ja Tornion ja-

loterästehtaalla. Lisäksi tammikuun 2003 lopulla tapahtui kuolemaan johtanut tapaturma Porin kuparituotetehtäällä. Tapaturmien tutkimukset jatkuvat edelleen ja tulosten perusteella pyritään tekemään kaikki mahdollinen, jotta vastaavilta onnettomuuksilta välttyttäisiin tulevaisuudessa.

Vuonna 2002 aikana valmistunut väitöskirja osoitti, että kromialtistumisesta ruostumattoman teräksen tuotantoketjussa ei aiheudu terveydellisiä muutoksia. Väitöskirjan taustalla oli yli 20 vuoden tutkimustyö.

Sidosryhmäyhteistyö

Outokumpu tekee yhteistyötä eri viranomaisten ja järjestöjen kanssa ympäristö- ja suojelukäytäntöjen kehittämiseksi. Outokummun asiantuntijat osallistuvat säästöjen valmistelutyöhön sekä työryhmien jäsenenä että lausunnonantajina. Vuonna 2002 valmisteltiin mm. Suomen kaivoslakia, vesiensuojelusäänöksiä EU:n ja Suomen tasolla sekä ilmastomuutoksen torjumiseen, maaperään ja kaatopaikkoihin liittyviä säästöjä.

Outokummun toimipaikoista esimerkiksi Pori, Kokkola ja Tara jatkoivat yhteistyötä oppilaitosten kanssa ammatillisessa ja ympäristökoulutuksessa. Usealla toimipaikalla järjestettiin avoimien ovien -päiviä ja muita tutustumis- ja vierailutapahtumia paikallisille asukkaille ja opiskelijaryhmille.

Konsernin erillinen ympäristö-, terveys- ja turvallisuusraportti vuodelta 2002 "Outokumpu ja ympäristö" julkaistaan huhtikuussa. Se on saatavilla myös Outokummun internetsivuilla.

Hallituksen toimintakertomus

Outokummun tulos parani edellisvuodesta. Tuloksen kasvu johtui ruostumattoman teräksen parantuneesta markkinatilanteesta ja lisääntyneistä toimituksista sekä kaivostoiminnan tappioiden supistumisesta. Konsernin liikevaihto oli 5 558 milj. euroa (2001: 5 324 milj. euroa). Liikevoitto parani 267 milj. euroon (2001: 183 milj. euroa). Tilikauden voitto kasvoi 159 milj. euroon (2001: 76 milj. euroa) ja osakekohtainen osakeantioikaistu tulos 1,15 euroon (2001: osakeantioikaistu 0,55 euroa).

Liiketoiminnan rahavirta oli 334 milj. euroa (2001: 346 milj. euroa). Kokonaisinvestoinnit nousivat 2 042 milj. euroon (2001: 914 milj. euroa), jonka seurauksena pääomarakenne heikkeni ennakoidusti tavoitetason alapuolelle. Vuoden viimeisellä neljänneksellä toteutettiin Avesta-Polaritin vähemmistön hankinnan osittaiseksi rahoittamiseksi 300 milj. euron merkintätuoikeusanti.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että vuodelta 2002 jaetaan osinkoa 0,40 euroa osakkeelta.

Ruostumattoman teräksen kysyntä pysyi vakaana

Maailmantalouden hidaskasvu jatkui vuonna 2002. Talouden pitkään odotettu elpyminen lykkääntyi, ja talouskasvu jäi epävarmuuden vallitessa noin 1,5 %:iin. Yhdysvalloissa bruttokansantuotteen kasvu jäi noin kahteen ja Euroopassa noin yhteen prosenttiin. Saksan tilanne oli erityisen heikko. Keskeisistä talousalueista kasvu jatkui voimakkaana ainoastaan Kiinassa. Japanin talousvaikeudet jatkuivat ja kasvu pysytteli nollian tienoilla. Maailmantalouden vaimea kasvu heijastui erityisesti teolliselle sektorille, ja teolliset investoinnit supistui merkittävästi edellisvuodesta. Maailman teollisuustuotannon kasvu jäi edelleen negatiiviseksi.

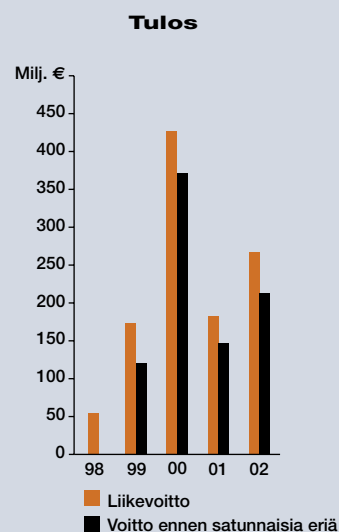
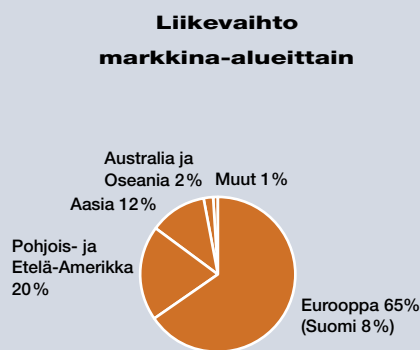
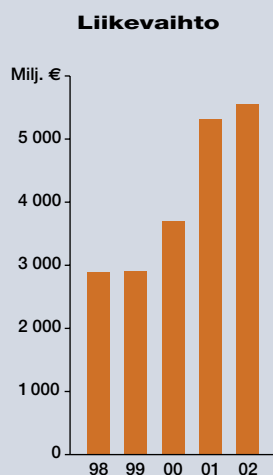
Matala korkotasoa on osaltaan pitänyt yllä sekä yksityisen kulutuksen että teollisuuden kasvuedellytyksiä. Yhdysval-

loissa talouden ohjauskorkoja laskettiin alimmilleen 40 vuoteen. Euroopassa korot laskivat Yhdysvaltoja maltillisemmin johtuen matalaa inflaatiotavoitetta tukevasta rahapolitiikasta. Japanissa rahapolitiikan elvyttävät toimenpiteet on käytetty loppuun. Monet maat ovat lisänneet julkista kulutusta ja keventäneet verotusta talouden virkistämiseksi. Useat teollisuuden ja kuluttajien luottamusta kuvaavat indikaattorit ovat laskeneet viime kuukausina Yhdysvalloissa ja Euroopassa, mikä ennakoii yleisen talouskasvun lykkääntyvän edelleen. Myös poliittinen epävarmuus ja pelko mahdollisista sotatoimista Lähi-idässä uhkaavat heikentää talouskasvua.

Metallituotteiden kysyntä pysyi kohtuullisena hitaasta maailmantalouden kasvusta huolimatta. Kulutuksen veturina toimi Kiina, missä metallien kulutus jatkoi kasvuaan kaksinumeroisin luvuin. Läntisissä teollisuusmaissa kulutuksen kasvu jäi vaatimattomaksi.

Maailmantalouden alavireisyydestä huolimatta ruostumattoman teräksen kysyntä kasvoi vuoden 2001 laskukauden jälkeen. Kylmävalssatun ruostumattoman teräksen kysyntä nousi lähes 4 % edellisvuodesta. Kysyntä kasvoi vuoden alkupuoliskolla osin vuoden 2001 alhaiselle tasolle päätyneiden varastojen täydentämisen ja nikkelin hinnan nousun tukemana. Markkinat hiljenivät kesälomien jälkeen, kun kävi ilmeiseksi, että maailmantalouden elpyminen viivästyy, ja samalla nikkelin hinnannousu hidastui jonkin verran. Kysyntä oli vilkkainta Euroopassa ja Kiinassa, vaikka Kiinassa käyttöön otetut suojatullit aiheuttivat huomattavaa sekaannusta Aasian markkinoilla vuoden jälkipuoliskolla. Ruostumattoman teräksen kulutus kasvoi Kiinassa arviolta 30 % edellisvuodesta.

Ruostumattoman teräksen aihiotuotanto kasvoi maailmassa 5 % edellisvuodesta ja ylsi lähes 20 milj. tonniin. Ruostumattoman teräksen markkinoille syntyi kysynnän

heiketessä jonkin verran ylitarjontaa vuoden 2002 loppua kohti. Toimialan yhdistymiskehityksellä näytti olleen markkinoita vakauttava vaikutus vuonna 2002, kun kysyntä ja tarjonta pysyivät tasapainossa talouden yleisestä laskusuunnasta huolimatta.

Ruostumattoman teräksen hinnat nousivat Euroopassa vuoden alkupuoliskon kohentuneessa markkinatilanteessa ja vakiintuivat vuoden jälkipuoliskolla. Kylmävalssatun ruostumattoman teräksen keskimääräinen perushinta oli tutkimuslaitos CRU:n mukaan Euroopassa 10 % edellisvuoden keskihintaa korkeampi.

Ruostumattoman teräksen tuotannon kasvu lisäsi nikkelin ja ferrokromin kysyntää vuonna 2002. Koska ruostumattomaa teräsrömpyä oli saatavilla niukasti, primäärinikkelin tarve kasvoi. Nikkelin tuotanto kasvoi edelleen ripeästi, mikä tasapainotti kysynnän kasvua. Nikkelin varastotasot pysyivät ennallaan, ja nikkelin keskihinta nousi 14 % edellisvuodesta. Ferrokromin hinta jatkoi nousuaan koko vuoden, mutta vuoden 2002 keskihinta oli silti 3 % edellisvuotta matalampi.

Koko maailman muokattujen kuparituotteiden kysyntä kasvoi hieman edellisvuodesta, mutta alueelliset erot olivat suuria. Vilkkaana pysyneet rakennus- ja autoteollisuus pitivät kysyntää yllä Yhdysvalloissa. Kuparituotteiden kulutus kasvoi Kiinassa, mutta supistui Euroopassa. Kilpailutilanne kiristyi lähes kaikilla asiakassektoreilla vuoden loppua kohti ja tuotteiden hinnat olivat laskussa. Kuparituotteiden keskimääräiset hinnat (muokkauslisät) laskivat 4 % edellisvuodesta tuotevalikoiman heikentymisen ja yleisten hintapaineiden johdosta. Kuparituotteiden tilausten määrä kasvoi 9 % edellisvuodesta ilman Heatcraftin hankinnan vaikutusta.

Sinkin kulutus kasvoi lähes 2 %, mutta hinta laski kuitenkin 12 % selvästi ylijäämäisillä markkinoilla. Sinkin ku-

lutus kasvoi erityisesti Kiinassa, mutta Euroopassa ja Japanissa kysyntä supistui. Outokummun saamat keskimääräiset sinkkirikasteiden jalostuspalkkiot laskivat 16 %. Sinkin jalostuspalkkiot ovat reaalisesti kaikkien aikojen alimmalla tasollaan johtuen alijäämäisistä rikastemarkkinoista ja sinkin alhaisesta hinnasta. Kuparin kulutus kasvoi 4 %, mutta metallin hinta laski 1 % varastojen pysyessä melko korkeina. Outokummun saamat kuparirikasteiden jalostuspalkkiot laskivat 3 %.

Liikevaihto kasvoi 4 %

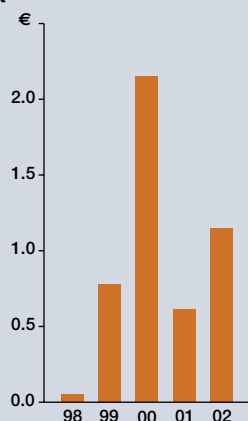
Konsernin liikevaihto kasvoi runsaat 4 % edellisvuodesta ja oli 5 558 milj. euroa. Kasvu johtui ruostumattoman teräksen korkeammista toimitusmääristä sekä lamellilämmönvaihtimia valmistavan Heatcraftin hankinnasta elokuussa 2002. Liikevaihdon kasvua hidastivat kuparituotteiden ja perusmetallien hintojen lasku, perusmetallikaivostoiminnasta luopuminen sekä Yhdysvaltain dollarin heikentymisen keskimäärin 6 % suhteessa euroon.

Liikevaihto			
Milj. €	2002	2001	Muutos, %
Stainless Steel	3 002	2 851	5
Copper Products	1 472	1 403	5
Metallurgy	1 202	1 207	0
Muu toiminta	328	472	-31
Sisäinen myynti	-446	-609	27
Konserni	5 558	5 324	4

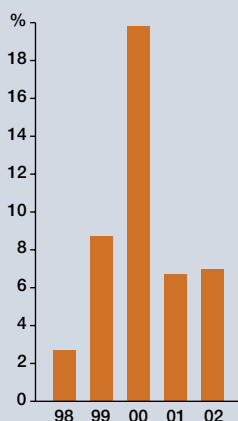
Stainless Steelin liikevaihto kasvoi hieman edellisvuodesta. Tämä johtui pääasiassa ruostumattoman teräksen toimitusmäärien kasvusta. Tuotanto sujui hyvin suurimman osan vuotta. Kesällä Tornion, Avestan ja Degerforsin sulattojen tuotannossa oli kuitenkin jonkin verran ongelmia. Ruostu-

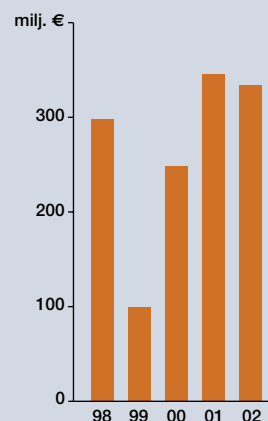
Tulos/osake
(ilman satunnaisia eriä)

Sijoitetun pääoman tuotto

Liiketoiminnan rahavirta

mattomien teräsaihioiden tuotanto kasvoi 11 % edellisvuodesta, mikä johtui Tornion uuden kapasiteetin käyttöönotosta sekä Avestan ja Sheffieldin sulattojen tehokkuuden parantumisesta. Kylmävalssatun ruostumattoman teräksen tuotanto kasvoi 11 % kohentuneesta markkinatilanteesta sekä Avestan ja Nybyn uusista investoinneista johtuen.

Copper Productsin liikevaihdon kasvu johtui pääosin Heatcraftin hankinnasta. Kuparituotteiden toimitusmäärät kasvoivat 3 %, mutta keskimääräiset muokkauslisät laskivat 4 % heikomman tuotevalikoiman ja yleisten hintapaineiden seurauksena. Muokattujen kuparituotteiden tuotanto sujui hyvin.

Metallurgyn liikevaihto pysyi edellisvuoden tasolla, vaikka sinkin hinta putosikin selvästi. Sinkkituotanto kasvoi Norzinkin hankinnan ja Kokkolan laajennuksen valmistamisen myötä. Harjavallan raakakuparituotanto supistui hieman edellisvuodesta katodikuparituotannon pysyessä ennallaan. Teknologian myynti kasvoi yritysostojen johdosta.

Muun toiminnan liikevaihto supistui merkittävästi Pyhäsalmen ja Black Swanin kaivosten myynnin sekä Taran syyskuuhun saakka kestäneen seisokin seurauksena. Sinkin ja nikkelin kaivostuotanto supistui vastaavasti.

Konsernin myynnin markkina-alueittainen jakauma muuttui hieman yritysostoista johtuen. Euroopan osuus konsernin liikevaihdosta laski 65 %:iin. Amerikan osuus puolestaan nousi 20 %:iin ja Aasian 12 %:iin.

Liikevaihdon tarkempi maantieteellinen jakautuminen esitetään konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa 2 ja tuotantotiedot sivuilla 23, 27, 31 ja 76.

Tulos parani selvästi edellisvuodesta

Konsernin liikevoitto nousi 267 milj. euroon (2001: 183 milj. euroa) ja liikevoittoprosentti oli 4,8 (2001: 3,4 %).

Tulosta paransivat erityisesti AvestaPolaritin tuloksen kasvu sekä Miningin tappioiden merkittävä supistuminen. Liikevoiton kasvua hidastivat kuparituotteiden muokkauslisien sekä sinkki- ja kuparirikasteiden jalostuspalkkioiden lasku. Liikevoittoon sisältyy nettomäärältään 49 milj. euroa poikkeuksellisia tuottoja (2001: 23 milj. euroa).

Viimeisen neljänneksen tulos parani kausiluonteisesti heikosta kolmannelle neljännekselle. Liikevoittoa kertyi loka–joulukuussa 15 milj. euroa (III/2002: 6 milj. euroa ja IV/2001: 34 milj. euroa). Neljänneksen ennakoitua heikompi tulos johtui ennen kaikkea ruostumattoman teräksen pienistä toimitusmääristä joulukuussa, eräistä keraluonteisista kuluista sekä heikkona jatkuneesta värimetallien markkinatilanteesta.

Liikevoitto			
Milj. €	2002	2001	Muutos
AvestaPolarit	232	139	93
Konserniliikearvon poisto	-28	-	-28
Stainless Steel	204	139	65
Copper Products	41	45	-4
Metallurgy	20	54	-34
Muu toiminta	18	-53	71
Sisäiset erät	-16	-2	-14
Konserni	267	183	84

Stainless Steelin kannattavuuden paranemiseen vaikuttivat eniten toimitusmäärien kasvu ja muokkauslisien nousu. Koko vuoden tulosta heikensivät kuitenkin kolmannen neljänneksen tuotanto-ongelmat sekä vaisu viimeinen neljännes, jota varjosti vuoden loppua kohti kasvanut epävarmuus maailmantaloudessa. Vuoden 2002 liikevoitto sisältää

41 milj. euron suuruisen konsernireservin tuloutuksen (2001: 45 milj. euroa). Stainless Steel -liiketoiminta-alueen liikevoitto sisältää 28 milj. euroa AvestaPolaritin vähemmistön hankinnasta syntynyttä konserniliikearvon poistoa. Konserniliikearvon poisto kasvatettiin tilinpäätöksessä vastaamaan koko vuoden poistotasoa. AvestaPolaritin liikevoittoon sisältyvät Helmondin tulipalosta aiheutunut nettomäärältään 20 milj. euron vakuutuskorvaus sekä 32 milj. euron (2001: 29 milj. euroa) liiketoiminnan uudelleenjärjestelyvaraus ja tätä vastaan kirjattu samansuuruinen ylimääräinen konsernireservin tuloutus.

Copper Productsin koko vuoden virallinen liikevoitto supistui edellisvuodesta, koska muokkauslisät laskivat. Tulokseen sisältyy henkilöstökuluihin kirjattu 6 milj. euron eläkevaraus (2001: 9 milj. euroa). Tulosta rasittaa myös varastojen arvostukseen liittyvä 1 milj. euron markkinahintakorjaus (2001: 13 milj. euroa).

Metallurgyn liikevoitto heikkeni viime vuodesta johtuen erityisesti sinkin hinnan ja jalostuspalkkioiden merkittävästä laskusta. Myös kuparin matalammat jalostuspalkkiot ja Technologyn tuloksen supistuminen heikensivät Metallurgyn liikevoittoa. Metallurgyn liikevoitto sisältää Kokkolan käytöstä poistettujen reaktoreiden 4 milj. euron kulu-kirjauksen.

Muun toiminnan tulos kääntyi edellisvuodesta voitolliseksi Miningin tappioiden supistuttua. Muun toiminnan liikevoittoon sisältyvät poikkeuksellisinä erinä AvestaPolarit-osakkeiden luovutuksesta osingonjaon yhteydessä syntynyt 14 milj. euron luovutusvoitto, Espoon kiinteistöjen 13 milj. euron myyntivoitto, Pyhäsalmen kaivoksen 6 milj. euron myyntivoitto, vuonna 2000 myytyyn Harjavallan nikkelitehtaaseen liittyvä 6 milj. euron kauppahintasaatavan kulukirjaus, eläkesäätiöiden 4 milj. euron ylikatteen palautus sekä Henki-Sammon 2 milj. euron vakuutusmaksuhyvitys. Vertailujakson liikevoittoon sisältyi poikkeuksellisenä eränä Sampo Oyj:n osakkeiden 22 milj. euron myyntivoitto.

Korollisen nettovelan kasvusta huolimatta konsernin nettoraioituskulut lisääntyivät vain hieman johtuen matalammista markkinakoroista, suotuisasta Yhdysvaltain dollarin ja euron välisestä korkoerosta, Tornion aktivoidusta rakennusaikaisista koroista sekä 15 milj. euron suuruisista rahoitukseen liittyvistä valuuttakurssivoitoista (2001: 9 milj. euroa). Konsernin korkea valuuttasuojausaste Yhdysvaltain dollarin heikentymistä euroa vastaan ulottuu yli 12 kuukauden päähän. Konsernin voitto ennen satunnaisia eräiä oli 213 milj. euroa (2001: 147 milj. euroa).

AvestaPolaritin vähemmistön hankinta paransi konsernin osakekohtaista tulosta, koska hankinnan seurauksena jäljellä olevalle vähemmistölle erotettiin kauden lopussa vain 0,2% AvestaPolaritin koko vuoden nettotuloksesta. Tämä vastaa taseessa vähemmistölle kuuluvaa osuutta AvestaPolaritin omasta pääomasta. Outokumpu on oikeutettu

kauden lopun omistusosuuden, 99,8%, mukaiseen tulos- ja osinko-osuuteen vuoden 2002 alusta lukien.

Konsernin sijoitetun pääoman tuotoksi muodostui 7,0% ja oman pääoman tuotoksi 8,0% (2001: 6,7% ja 6,9%). Liiketoimintaan sijoitettua pääomaa lisäsivät poikkeuksellisen suuret keskeneräiset investoinnit, joihin liittyvät tuotot syntyvät vasta tulevina vuosina. Tilikauden voitto oli 159 milj. euroa ja osakeantioikaistu osakekohtainen tulos 1,15 euroa (2001: 76 milj. euroa ja 0,55 euroa).

Pääomarakenne heikkeni ennakkodusti

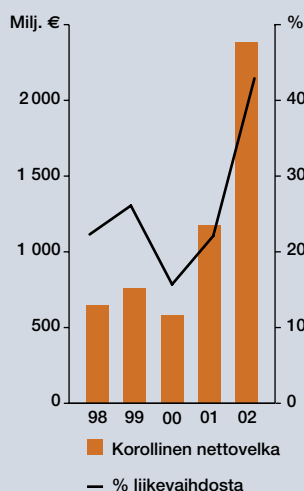
Liiketoiminnan rahavirta jäi edellisvuoden tasolle ja oli 334 milj. euroa (2001: 346 milj. euroa). Tuloksen kasvusta huolimatta käyttöpääoman lisääntyminen erityisesti AvestaPolaritissa heikensi rahavirtaa.

Ennätyskellisen suurten investointien ja käyttöpääoman kasvun vuoksi konsernin korollinen nettovelka kasvoi edellisvuodesta ja oli vuoden lopussa 2 385 milj. euroa (31.12.2001: 1 175 milj. euroa). Konsernin omavaraisuusaste heikkeni 31,1%:iin (31.12.2001: 41,6%) ja velkaantumisaste kasvoi 122,6%:iin (31.12.2001: 56,2%). Konsernin tavoitteena on vähintään 40%:n omavaraisuusaste ja enintään 75%:n velkaantumisaste.

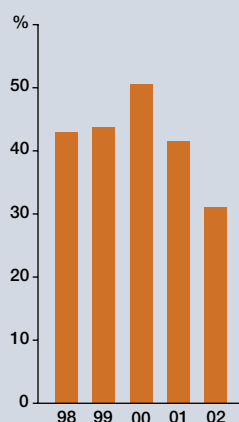
Toimenpiteet pääomarakenteen saattamiseksi takaisin tavoitetasolle vuoden 2004 loppuun mennessä on aloitettu. Toimenpideohjelmaan sisältyvät muun muassa käynnissä oleva 200 milj. euron divestointiohjelma, joka käsittää perusmetallikaivostoiminnan ja muun ydinliiketoimintaan kuuluttoman omaisuuden, sekä viimeisellä neljänneksellä toteutettu merkintätuoikeusanti. Näiden lisäksi Outokumpu harkitsee luopumista eräistä muista liiketoiminnoista, jotka eivät sovi yhtiön strategiaan eivätkä täytä asetettuja kannattavuustavoitteita. Toisaalta Outokumpu arvioi jatkuvasti yritysosto- tai yhteisyrityskohteita, jotka sopivat sen strategiaan ja parantavat konsernin liiketoimintakokonaisuuden arvoa sekä tutkii mahdollisuuksia tuottaa lisäarvoa osallistumalla tulevaisuudessa teollisuudenalan yhdentymiskehitykseen.

Rahoitusaseman tunnusluvut		
Milj. €	2002	2001
Korollinen nettovelka		
Pitkäaikaiset lainat	1 493	837
Lyhytaikaiset lainat	1 338	788
Lainat yhteensä	2 831	1 625
Korolliset varat	-446	-450
Korollinen nettovelka	2 385	1 175
Nettovelka liikevaihdosta, %	42,9	22,1
Oma pääoma	1 906	1 550
Velkaantumisaste, %	122,6	56,2
Omavaraisuusaste, %	31,1	41,6
Liiketoiminnan rahavirta	334	346
Nettorahoituskulut	46	38
Nettorahoituskulut liikevaihdosta, %	0,8	0,7
Korkokate	3,8	3,6

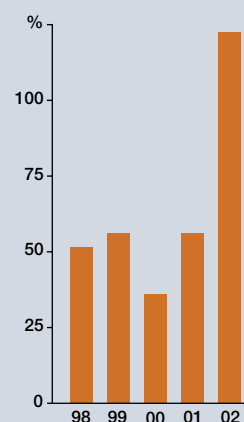
Korollinen nettovelka

Omavaraisuusaste

Velkaantumisaste

Konsernin maksuvalmius säilyi hyvänä koko vuoden. Likvidejä varoja ja sijoituksia oli vuoden lopussa yhteensä 226 milj. euroa. Lisäksi emoyhtiöllä oli nostamattomia valmiusluottoja 627 milj. euron arvosta.

AvestaPolaritin vähemmistön hankintaa rahoitettiin merkintätuoikeusannilla

AvestaPolaritin vähemmistön hankinnan osittaiseksi rahoittamiseksi toteutettiin 28.11.–17.12.2002 ylimääräisen yhtiökokouksen 14.11.2002 antaman valtuutuksen nojalla merkintätuoikeusanti. Osakeannista kertyneet nettotuotot olivat 293 milj. euroa. Osakeannista johtuvan osakepääoman korotuksen rekisteröinnin seurauksena 3.1.2003 Outokummun osakepääoma nousi 293 520 502,30 euroon ja se koostuu 172 659 119 osakkeesta.

Tarkemmat tiedot merkintätuoikeusannista esitetään sivuilla 81–82.

Poikkeuksellinen investointivuosi

Voimallisen kasvustrategian toteuttamisen seurauksena konsernin käyttömaisuusinvestointien määrä nousi ennätyskorkeaksi. Kokonaisinvestoinnit olivat 2 042 milj. euroa (2001: 914 milj. euroa). Luku sisältää AvestaPolaritin vähemmistön hankintaan käytetyt 1 118 milj. euroa.

Vuoden 2003 käyttömaisuusinvestointien määrän arvioidaan supistuvan selvästi edellisvuodesta, vaikkakin pysyvän vielä suhteellisen korkeana johtuen käynnissä olevasta Tornion investointiohjelmasta. Tämänhetkisen arvion mukaan vuoden 2004 käyttömaisuusinvestoinnit supistuvat selvästi vuodesta 2003, mutta ylittävät kuitenkin käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot.

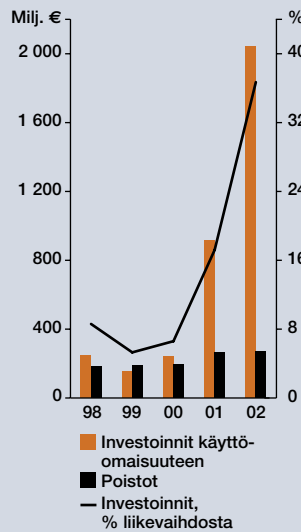
Investoinnit

Milj. €	2002	2001
Stainless Steel	633	405
AvestaPolaritin vähemmistön hankinta	1 118	–
Copper Products	143	110
Metallurgy	46	325
Muu toiminta	102	74
Konserni	2 042	914

Konsernin historian suurin yksittäinen hankinta, AvestaPolaritin vähemmistöosuuden osto, toteutettiin vuoden 2002 kolmannella neljänneksellä. Outokumpu Oyj solmi 30.6.2002 Corus Group plc:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan Outokumpu osti Corukselta kaikki sen omistamat 80 882 090 AvestaPolarit Oyj Abp:n osaketta. Lisäksi Outokumpu ja Corus sopivat erikseen AvestaPolaritia koskevan osakassopimuksen ennakaisesta päättymisestä. Euroopan komission annettua hyväksyntänsä Corus-kaupalle omistusoikeus Corukselta ostettuihin AvestaPolaritin osakkeisiin siirtyi Outokummulle 14.8.2002.

Outokumpu julkisti lunastustarjouksensa kaikista AvestaPolaritin osakkeista ja optio-oikeuksista 19.8.2002. Varsinainen lunastustarjousaika alkoi 26.8.2002 ja päättyi 26.9.2002. Outokumpu päätti jatkaa lunastustarjousaikaa 11.10.2002 saakka. Lunastustarjouksessa Outokumpu lunasti AvestaPolaritin osakkeenomistajilta yhteensä 35 974 136 osaketta. Yhdessä markkinoilta ostettujen osakkeiden kanssa Outokummun omistus AvestaPolaritin osakkeista ja äänistä nousi 99,8%:iin. Tarjouksen kohteena olleista optio-oikeuksista Outokumpu lunasti 1 460 000 eli 100%. Koska Outokumpu omisti yli yhdeksän kymmenesosaa (9/10) AvestaPolaritin osakkeista ja kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, Outokummulle syntyi osake-

Investoinnit ja poistot

yhtiölain 14 luvun 19 §:n perusteella oikeus lunastaa muiden AvestaPolaritin osakkeenomistajien osakkeet käyvästä hinnasta. Outokumpu ilmoitti 14.10.2002 AvestaPolaritille käyttävänsä osakeyhtiölakiin perustuvaa lunastusoikeuttaan AvestaPolaritin jäljellä olevien osakkeenomistajien osakkeiden lunastamiseksi. Lunastusmenettely on käynnissä. AvestaPolaritin osakkeen noteeraus lopetettiin Tukholman Pörssissä joulukuussa 2002 ja noteeraus lopetetaan Helsingin Pörssissä viimeistään, kun Outokumpu on saanut omistusoikeuden kaikkiin AvestaPolaritin osakkeisiin.

AvestaPolaritissa Tornion tehtaiden laajennusohjelman käyttöönotto eteni hyvin, vaikka alkuperäisestä aikataulusta on myöhästytty noin kaksi kuukautta. Uudessa sulatossa tehtiin ensimmäinen sulatus elokuun lopussa ja ensimmäinen valu syyskuun alussa. Tuotantoa on sen jälkeen nostettu aikataulun mukaisesti. Kylmävalssaamon käyttöönotto aloitettiin helmikuussa 2003, ja kaupalliset toimitukset käynnistyvät vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä. Kuumavalssauskapasiteettia nostetaan 1 milj. tonnista 1,7 milj. tonniin, ja investointi otetaan käyttöön vuonna 2004. Sulaton ja kylmävalssaamon on suunniteltu saavuttavan täysi tuotantokapasiteetti vuoden 2004 aikana, ja kuumavalssaamon on tarkoitus ylittää kylmävalssaamon kapasiteetin tasolle vuoden 2004 loppuun mennessä. Tornion tehtaiden koko laajennuksen tarkistettu kustannusarvio on noin 1 miljardi euroa, josta 751 milj. euroa oli käytetty vuoden 2002 loppuun mennessä.

AvestaPolaritin muita suurissa käynnissä olevia investointiprojekteja vuonna 2002 olivat Kemin kromikaivoksen siirtyminen maanalaiseen louhintaan (kokonaiskustannus 73 milj. euroa), Sheffieldin uuden lanka-aihioiden valulaitteiston asentaminen Britanniassa (29 milj. euroa) sekä pitkien tuotteiden kapasiteetin lisääminen Yhdysvalloissa

(22 milj. euroa). Kemin kaivosprojektissa on tarkoitus aloittaa kuilunosto syyskuussa 2003. Sheffieldissä lanka-aihiovalulaitteistoinvestointi on saatu valmiiksi ja tuotannon ylösajo on käynnissä. Kylmävalssaamisen laajennusinvestointi Avestassa (36 milj. euroa) saatiin päätökseen vuonna 2002.

AvestaPolarit osti lokakuussa Commerciale Acciai S.p.A:n, joka on ollut Tornion tehtaiden yksinoikeudella toimiva agentti Italian markkinoilla. Syyskuussa julkistettu ThyssenKrupp Nirosta GmbH:n ruostumattomien kvarttolevyjen liiketoiminnan hankinta saatiin päätökseen 7.2.2003.

Outokumpu saattoi elokuussa 2002 päätökseen yhdysvaltalaisen Lennox International Inc:n (LII) kanssa tekemänsä sopimuksen yhteisyrityksen perustamisesta. Toimintansa aloittanut Outokumpu Heatcraft -niminen yhteisyritys, josta Outokumpu omistaa 55 % ja Lennox 45 %, käsittelee pääosan Lennoxin maailmanlaajuisesta lamellilämmönvaihdintoiminnasta. Outokummun kokonaishankintameno oli 58 milj. euroa, ja sillä on mahdollisuus ostaa LII:n osuus kolmen vuoden jälkeen. Outokumpu siirtyy yhteisyrityksen myötä valmistamaan yhä enemmän korkeamman jalostustasteen kuparituotteita. Hankekokonaisuuteen kuuluu myös Outokummun ja LII:n perustama 50–50 % teknologia-yhteisyritys, jonka tarkoituksena on kehittää uusia innovatiivisia sovelluksia lämmönsiirtoteollisuudelle. Outokumpu Heatcraftin tuotteita ovat lähinnä lamellilämmönvaihtimet, joita käytetään erilaisissa lämpö-, ilmanvaihto-, ilmastointi- ja jäähdytyslaitteissa.

Zhongshanin kupariputkitehtaan laajennus Kiinassa vihittiin käyttöön syyskuussa 2002. Laajennusinvestointi (35 milj. euroa) muodostui korkealaatuisten sileiden ja toisaalta sisältä rihlattujen ilmastointiputkien uudesta valmistuslinjasta rakennuksineen. Laajennus yli kaksinkertaisti tuotantokapasiteetin 25 000 tonniin. Outokummun Cast & Roll -teknologiaan perustuva kupariputkituotantolinja valmistui Zaratamon tehtaalle Pohjois-Espanjaan tammikuussa 2003. Investointi (15 milj. euroa) parantaa Zaratamon tuottavuutta ja laajentaa tuotevalikoimaa sekä parantaa tuotteiden laatua ja palvelun tasoa.

Outokumpu päätti tammikuussa 2003 uudistaa norjalaisen Oddan sinkkitehtaan tuotantoprosessia. Tehtaan vanhempi pasutto korvataan Outokummun kehittämällä sinkkirikasteen suoraliuotusprosessilla. Noin 90 milj. euron kokonaisinvestointi jakaantuu vuosille 2003 ja 2004. Muutostyöt Oddan sinkkitehtaalla aloitettiin välittömästi ja hanke valmistuu syksyllä 2004. Rakennusvaiheesta ei aiheudu merkittäviä tuotannonmenetyksiä. Oddan tehdas kuuluu jo nyt sinkkitehtaiden kustannustehokkaimpaan neljännekseen. Modernisointi nostaa Oddan sinkkirikasteiden syöttökapasiteettia noin 10 % ja mahdollistaa monipuolisemman sinkkiraaka-aineiden käytön.

Outokumpu keskeytti tuotannon Taran sinkkikaivoksella marraskuussa 2001 heikon markkinatilanteen ja sinkin

alhaisen hinnan sekä kaivoksen huonon tuottavuuden vuoksi. Tarassa aloitettiin tekninen kehitysohjelma maaliskuussa 2002 ja viereiset Bulan malmivarat ostettiin 37 milj. euron kokonaishankintahintaan elokuussa 2002. Teknisen kehitysohjelman, lounaismalmin käyttöönoton ja Bulan malminvarojen hankinnan odotetaan parantavan Taran kannattavuutta ja kasvattavan sen arvoa. Taran tuotanto käynnistettiin uudelleen syyskuussa 2002. Kaivos on pääosin saavuttanut volyyymi- ja tehokkuustavoitteensa.

Outokumpu myi Pyhäsalmen kaivoksen kanadalaiselle Inmet Mining Corporationille 70 milj. euron kauppahintaan tammikuussa 2002. Black Swan -kaivos myytiin 52 milj. eurolla (sisältäen vapautuneen käyttöpääoman) australialaisen Mining Project Investorsin ja yhdysvaltalaisen OM Groupin muodostamalle konsortiolle heinäkuussa 2002. Lisäksi osa Espoon Niittykummussa sijaitsevasta kiinteistöstä myytiin joulukuussa 2002 Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammolle 50 milj. euron kauppahinnalla.

Omien osakkeiden hankinta

Outokumpu Oyj:n hallituksella on voimassa oleva varsinaisen yhtiökokouksen 8.4.2002 myöntämä valtuutus omien osakkeiden hankkimiseen sekä niiden luovuttamiseen. Hallituksen päätöksen mukaan hankinta voi alkaa aikaisintaan 16.4.2002 ja päättyä viimeistään 7.4.2003. Valtuutuksen nojalla ei ole hankittu omia osakkeita.

Omien osakkeiden hankintaa on selvitetty tarkemmin sivuilla 81 ja 83.

Tutkimus- ja kehitystoiminnan painopiste uusien tuotteiden kehittämisessä

Tutkimus- ja kehitystoiminnan menot kasvoivat edellisvuodesta ja olivat 47 milj. euroa eli 0,8 % liikevaihdosta (2001: 41 milj. euroa ja 0,8 %). Konsernin innovaatio toiminta oli erittäin vilkasta ja vuonna 2002 jätettiin ennätyselliset 68 uutta patenttihakemusta. Tuotekehityksessä painotettiin jalostusasteen nostoa, uusia tuotesovelluksia ja teknologian myyntiä, tehokasta valmistusta sekä korkean laadun tuotokyvyn merkitystä. Tuotantoketjun läpimenoaikojen lyhentämiseen panostettiin prosessi- ja menetelmäkehityksen keinoin. Merkittävimpiä yksittäisiä kehityshankkeita olivat AvestaPolaritin integroitu kylmävalssauslinja (RAP) Torniossa sekä Technology HydroCopper™, joka on uusi hydrometallurginen kuparinvalmistusmenetelmä.

Malminetsinnän menot puolittuivat 8 milj. euroon (2001: 16 milj. euroa). Perusmetallien malminetsintä lakautettiin toimivien kaivosten ulkopuolella. Yhteisyritys Arctic Platinum Partnership, josta Outokumpu omistaa 49 %, on jatkanut platina- ja palladiumesiintymien ja niiden hyödyntämisen tutkimista Pohjois-Suomessa. Mineraalivarantojen kokonaismetallisisältö on noussut yli 14 milj.

unssiin (n. 450 000 kg) palladiumia, platinaa ja kultaa. Esiintymistä on käynnissä teknis-taloudellinen kannattavuusselvitys, joka jatkuu vuoteen 2003. Outokumpu paikansi uusia lupaavia kultaesiintymiä Suomessa vuoden 2002 aikana.

Ympäristövaikutukset ovat jatkuvasti pienentyneet

Outokummun keskeisiä ympäristötavoitteita ovat vedenkäytön ja metallipäästöjen vähentäminen sekä energiankäytön tehostaminen. Ympäristövaikutukset ovat jatkuvasti pienentyneet aktiivisen ympäristönsuojelutyön ansiosta. Konsernin tuotantolaitosten metallipäästöt supistuivat vuonna 2002 erityisesti Tornion, Harjavallan ja Oddan tehtailla valmistuneiden ympäristöinvestointien vuoksi.

Outokummun yksiköillä on tarvittavat voimassaolevat ympäristöluvut. Outokumpu ei ole osallisena missään merkittävässä ympäristöasioita koskevassa oikeudellisessa tai hallinnollisessa menettelyssä eikä sen tiedossa ole ympäristöriskejä, joilla olisi merkittävää vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

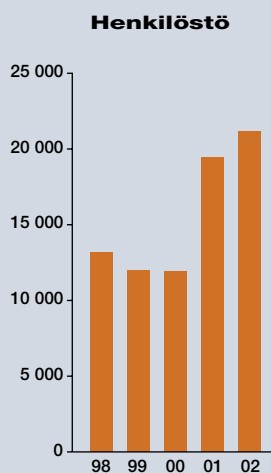
Turvallisuus toimipaikoilla kehittyi pääosin myönteisesti. Tavoitteena oli tapaturmatiheyden puolittaminen viiden edellisen vuoden keskiarvoon verrattuna. Suunta oli hyvä, mutta tavoitteita ei täysin saavutettu. Tavoiteohjelma jatkuu edelleen. Vuoden aikana tapahtui kaksi kuolemaan johtanutta tapaturmaa. Myös tammikuussa 2003 sattui kuolemaan johtanut tapaturma.

Uudet arvot ohjaamaan johtamista

Henkilöstöjohtamisen merkittävimpiä saavutuksia vuonna 2002 oli konsernin uuden identiteetin kirkastaminen perusarvojen pohjalta. Arvoja määriteltäessä huomioitiin konsernistrategian asettamat vaatimukset ihmisten toiminnalle, historiasta juontuvat toiminnan perinteiset vahvuudet sekä yksittäisten ihmisten työlleen ja työympäristölleen asettamat odotukset. Nämä näkökulmat yhteen sovittamalla löytyivät Outokummun tavoitteellisen yrityskulttuurin kulmakivet: ylivoimainen osaaminen, huippusuoritukset, aikaansaava yksilö, menestyksenkäs asiakasyhteistyö ja edelläkävijäisyys. Uudet arvot otetaan osaksi yrityksen johtamisjärjestelmiä. Johtamisen laatua ja työyhteisöjen hyvinvointia seurataan jatkossa säännöllisesti.

Henkilöstöjohtamisen vastuuta ja roolia terävöitettiin organisoimalla konsernitason HR-toiminnot uudelleen. Henkilöstön osaamista kehitettiin määrätietoisesti niin konserninlaajuisilla johdon kehittämisohjelmilla kuin lukuisilla paikallisillakin hankkeilla. Outokummun liiketoimintayksiköt ovat vastuussa oman kilpailustrategiansa määrittämisestä sekä toteuttamisesta, jossa henkilöstöjohtamisella on keskeinen rooli. Liiketoimintayksiköiden odotetaan rakentavan aktiivisesti omiin lähtökohtiinsa sopivia rekrytointi-, suoritusarvointi-, palkitsemis- ja koulutusjärjestel-

miä sekä hoitavan henkilöstön työsuhteisiin ja työhyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Outokumpu on tehnyt viime vuosina lukuisia yritysostoja ja -myyntejä. Huomio on kohdistettu yksiköiden välisen integraation edistämiseen. Konsernissa aiotaan toteuttaa Management Review -prosessi, jossa kartoitetaan systemaattisesti johtoresursseja sekä O'People-henkilöstötutkimus, jossa mitataan työtyytyväisyyttä ja tavoitteellisen yrityskulttuurin toteutumista. Lisäksi käynnistetään palkitsemiskäytäntöjen ajanmukaistaminen ja yhtenäistäminen.

Henkilöstö		
31.12.	2002	2001
Stainless Steel	9 147	9 004
Copper Products	7 128	5 229
Metallurgy	3 478	3 445
Muu toiminta	1 377	1 750
Konserni	21 130	19 428

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 21 130 henkilöä yli 40 maassa. Copper Productsin henkilöstömäärä kasvoi Heatcraftin hankinnan seurauksena. Kaivostoiminnasta luopuminen supisti Muun toiminnan henkilöstön määrää. Selvitys henkilöstön maantieteellisestä jakautumisesta esitetään konsernitalinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa 2.

Liiketoimintaa tukevan yksikön perustaminen

Uuden liiketoimintaa tukevan yksikön, Business Support Unitin (BSU), toiminta käynnistyi syyskuun 2002 alussa.

Yksikkö kokoaa konserninlaajuisesti yhteen liiketoimintoja tukevaa osaamista ja prosesseja. BSU:hun kuuluvat taloushallinnon palvelukeskus, ostotoiminta, IT ja liiketoimintaprosessit, yrityskaupat ja lakiasiat, teollisoikeudet, ympäristö-, terveys- ja turvallisuusasiat (EHS), rahoitus ja riskienhallinta, henkilöstöhallinto, talous ja verosuunnittelu, konserniviestintä sekä sijoittajasuhteet. Nämä prosessit ovat konserninjohtoon ja liiketoimintayksiköiden käytettävissä. BSU varmistaa, että konserninlaajuisia synergioita sekä yhdistetystä ostovoimasta ja erityisasiantuntemuksesta syntyviä etuja hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla.

Liiketoimintaa tukevan yksikön perustamisen yhteydessä konserninjohtoon tehtävät ja vastuut täsmennettiin ja konserninjohtoon henkilöstömäärää supistettiin.

Outokummun ja AvestaPolaritin hallinnollisten toimintojen yhdistäminen

Outokummun ja AvestaPolaritin konsernitason hallinnollisten toimintojen yhdistäminen on edistynyt suunnitelmiensa mukaisesti. Yhdistymisprosessissa on keskitytty avainalueisiin, joiden kaikki toiminnot siirtyvät lopulta joko Outokummulle tai AvestaPolaritin Espoon toimistoon. AvestaPolaritin Tukholman toimisto suljetaan, mikä vaikuttaa noin 40 työntekijään. Tukholman toimiston sulkeamisesta kirjattiin tilinpäätökseen 2 milj. euron varaus.

Kilpailuoikeusasiat

Euroopan komissio aloitti maaliskuussa 2001 tutkimukset koskien yhtiön osallisuutta liittyen epäiltyyn eurooppalaisten kupariputkien ja putkenosien tuottajien markkinoiden jako- ja hintakartelliin. Tutkimukseen liittyen yhtiö on toiminut yhteistyössä Euroopan komission kanssa. Komissio tutkii edelleen tutkinnan kohteena olevilta yhtiöiltä saatua asiaa koskevaa materiaalia. Kupariputken myynti Euroopassa muodostaa noin 4 % konsernin kokonaisliikevaihdosta. Prosessin keskeneräisyydestä johtuen asiaan liittyen ei ole tehty varauksia kirjanpidossa.

Epävarmuus varjostaa lähiajan näkymiä

Merkittävä maailmanlaajuinen talouskasvun nopeutuminen vaikuttaa epätodennäköiseltä alkuvuoden aikana ja tämä heijastuu myös metallimarkkinoihin. Yksityisen kulutuksen kasvunäkymiä kuvaavat luottamusindikaattorit ovat olleet viime kuukausina pääosin laskussa. Myös odotukset maailman teollisuustuotannon ja teollisten investointien kääntymisestä ripeämpään kasvuun lähiaikoina ovat heikentyneet. Yhdysvaltain kevyt korkopolitiikka yhdessä finanssipoliittisten toimien kanssa ja Euroopan maltillisemat elvytystoimet tarjoavat kuitenkin pohjan talouskasvulle poliittisen ja taloudellisen epävarmuuden vähentyessä. Yhdysvaltain elpymistä odotellessa Kiinan kysyntä jatkaa edelleen kasvuaan.

Kylmävalssatun ruostumattoman teräksen markkina-
näkyvät vuoden 2003 alkupuoliskolla ovat melko epävar-
mat. Vaikka ruostumattoman teräksen kulutuksen arvioi-
daan pitkällä aikavälillä kasvavan vähintään 5 % vuodessa,
kysynnän kasvu on lähikuukausina todennäköisesti vaati-
matonta talouden nykytilanteessa. Vuonna 2003 Stainless
Steelin kannattavuuteen vaikuttavat tärkeimmät tekijät
ovat markkinatilanteen ohella Tornion uuden tuotanto-
kapasiteetin ylösajo, Degerforsin muutosprojekti ja lanka-
aihioiden valulaitteiston onnistunut käyttöönotto Sheffiel-
din sulatossa sekä organisaation tehokkuuden jatkuva pa-
rantaminen.

Muokattujen kuparituotteiden markkinatilanne oli vai-
kea vuonna 2002. Markkinoiden ylikapasiteetti ja ankara
kilpailutilanne ovat lisänneet hintapaineita. Kysynnän ei
ennakoida paranevan keskeisissä asiakasteollisuuksissa lähi-
kuukausina ja päätuotteiden muokkauslisien odotetaan py-
syvän paineen alaisina. Copper Productsin tavoitteena on
parantaa liikevoittoaan vuodesta 2002, vaikka vuoden alun
markkinatilanne onkin heikko.

Sinkin markkinatilanteen arvioidaan pysyvän lähiaikoina
synkähkönä, vaikka sinkin hinta on hieman noussut vuoden
alussa. Tuottajat joutunevat sopeuttamaan sinkintuotanto-
aan rikasteiden niukkuuden ja matalien jalostuspalkkioiden
sekä sinkin matalan hinnan vuoksi. Tämä todennäköisesti
nopeuttaa teollisuudessa pitkään kaivattua rakennemuutos-
ta. Myös kuparin hinta on noussut vuoden alussa, mutta
kuparirikastemarkkinoiden arvellaan pysyvän lähiaikoina
melko kireinä, kun tuotannonleikkaukset jatkuvat. Tekno-
logian myynnin elpyminen lähitulevaisuudessa vaikuttaa
epätodennäköiseltä. Metallurgyn tavoitteena on parantaa
liikevoittoaan vuodesta 2002.

Muussa toiminnassa tärkein tavoite vuonna 2003 on pe-
rusmetallikaivostoiminnasta luopumisen loppuun saattami-
nen.

Konsernin vuoden 2003 tuloskehityksen kannalta kes-
keiset tekijät ovat ruostumattoman teräksen markkinatilan-
teen kehittyminen sekä uuden teräskapasiteetin käyttöö-
noton onnistuminen Torniossa. Ruostumattoman teräksen
markkinatilanteen ei odoteta paranevan merkittävästi lähi-
kuukausina. Markkinatilanne jatkunee alkuvuonna vaikeana
kuparituotteissa, sinkissä sekä teknologian myynnissä ja
paranee aikaisintaan vuoden 2003 loppupuolella. Outo-
kummun johto uskoo, että vuoden 2003 tulos on vuoden
2002 tulosta parempi edellyttäen, ettei maailmanpoliittinen
tilanne aiheuta häiriöitä maailmantalouteen ja metal-
lien kysyntään.

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Yhtiön hallitus on vahvistanut osinkopolitiikan, jonka mu-
kaan maksettavien osinkojen määrä on suhdannekierron ai-
kana vähintään kolmasosa yhtiön tilikausien voitoista. Vuo-
sittaisessa yhtiökokoukselle tekemässään osingonjakoesi-
tyksessä hallitus ottaa tuloskehityksen ohella huomioon
myös yhtiön investointi- ja kehittämistarpeet.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa vuodelta
2002 jaetaan 0,40 euroa osakkeelta ja että loppuosa jako-
kelpoisista varoista jätetään voittovarojen tilille. Ehdotettu
osingonmaksun täsmäytyspäivä on 8.4.2003 ja osingon-
maksupäivä 15.4.2003. Vuoden 2002 osinkoon ovat myös
oikeutettuja kaikki vuoden 2002 uusmerkinnässä liikkeelle
lasketut osakkeet sekä yhtiön hallussa olevista omista osak-
keista osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluville henkilöil-
le 19.2.2003 siirrettävät osakkeet.

Tilinpäätöksen 31.12.2002 mukaan konsernin jakokel-
poiset varat ovat 562 milj. euroa ja emoyhtiön jakokelpoiset
varat 628 milj. euroa. Ehdotettu osinko vastaa 44 % konser-
nin tilikauden voitosta.

Espoossa 17. helmikuuta 2003

Gerhard Wendt

Matti Puhakka

Arto Honkaniemi

Jorma Huuhtanen

Ole Johansson

Liisa Joronen

Heimo Karinen

Osmo Lehti

Jyrki Juusela
toimitusjohtaja

Outokumpu Oyj:n osakkeenomistajille

emme tarkastaneet Outokumpu Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 2002. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja emoyhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaisten tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksiin voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Espoossa 20. helmikuuta 2003

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Pekka Nikula
KHT

Konsernituloslaskelma

Milj. €		2002	2001
Liikevaihto	(2-3)	5 558	5 324
Hankinnan ja valmistuksen kulut	(4)	-4 800	-4 734
Bruttokate		758	590
Myynnin ja markkinoinnin kulut		-206	-206
Hallinnon kulut		-271	-218
Malminetsinnän sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut		-55	-57
Poikkeukselliset erät	(6)	49	23
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	(7)	-6	14
Konserniliikearvon poisto ja konsernireservin tuloutus		-2	37
Liikevoitto	(2-8, 11)	267	183
Osuus osakkuusyhtiöiden tappiosta (-), voitosta (+)	(12)	-7	2
Rahoitustuotot ja -kulut	(9)		
Nettokorot		-75	-56
Kursssivoitot ja -tappiot		15	9
Muut rahoitustuotot ja -kulut		13	9
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-47	-38
Voitto ennen satunnaisia eriä		213	147
Satunnaiset erät		-	-
Voitto ennen veroja		213	147
Tuloverot	(10)	-53	-19
Vähemmistöosuudet		-1	-52
Tilikauden voitto		159	76
Osakeantioikaistu tulos/osake (ilman satunnaisia eriä)		1,15	0,55
Osakeantioikaistu tulos/osake		1,15	0,55
Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä		137 658 458	137 127 433

Suluissa olevat numerot viittaavat liitetietoihin sivuilla 58-76.

Konsernin rahoituslaskelma

Milj. €	2002	2001
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden voitto	159	76
Poistot	266	229
Osuus osakkuusyhtiöiden tappiosta (+), voitosta (-)	7	-1
Laskennalliset verot	0	-45
Muut oikaisut ¹⁾	18	56
	450	315
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-), vähennys (+)	-45	238
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	-146	109
Lyhyt- ja pitkäaikaisten korottomien velkojen lisäys (+), vähennys (-)	91	-315
	-100	32
Muut oikaisut	-16	-1
Liiketoiminnan rahavirta	334	346
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-2 042	-914
Liiketoimintojen sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot ²⁾	76	7
Lainasaamisten lisäys (-), vähennys (+)	-5	40
Aineellisiin hyödykkeisiin liittyvän käyttöpääoman vähennys (+), lisäys (-)	2	-26
Investointien rahavirta	-1 969	-893
Rahavirta ennen rahoitusta	-1 635	-547
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	894	662
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-121	-319
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	556	510
Maksetut osingot	-38	-123
Maksulliset osakeannit ³⁾	309	-
Muut rahoituserät	-31	-8
Rahoituksen rahavirta	1 569	722
Rahavarojen muutos ⁴⁾	-66	175
Oikaisuerät ⁵⁾	7	6
Taseen mukainen rahavarojen vähennys (-) , lisäys (+)	-59	181

¹⁾ Sisältää mm. liiketoimintojen sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot, kuluvaraukset, kurssivoitot ja -tappiot sekä vähemmistöosuuden tuloksesta.

²⁾ Liiketoimintojen myyntituloista on vähennetty myytyjen tytäryhtiöiden taseissa myyntihetkellä olleet rahavarat.

³⁾ Sisältää myös vaihtovelkakirjalainasta saadut vastikkeet.

⁴⁾ Rahavarat sisältävät rahat, pankkisaamiset ja rahoitusarvopaperit.

⁵⁾ Sisältää mm. valuuttakurssien muutoksen vaikutuksen konsernin rahavaroihin.

Milj. €		2002	2001
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat		(11-12)	
Aineettomat hyödykkeet	(16)	373	77
Aineelliset hyödykkeet		3 088	2 648
Sijoitukset		262	235
Pysyvät vastaavat yhteensä		3 723	2 960
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	(13)	1 235	1 099
Saamiset	(10, 12, 14)	1 143	1 057
Rahoitusarvopaperit		31	55
Rahat ja pankkisaamiset		195	230
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		2 604	2 441
VASTAAVAA YHTEENSÄ		6 327	5 401

Milj. €	2002	2001
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	(15)	
Osakepääoma	293	212
Rekisteröimätön osakepääoma	0	–
Ylikurssirahasto	630	409
Muut rahastot	15	12
Edellisten tilikausien voitto	809	841
Tilikauden voitto	159	76
	1 906	1 550
Vähemmistösuudet	40	541
Konsernireservi	(16)	301
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen	(10, 17)	
Korollinen	1 493	837
Koroton	463	448
Lyhytaikainen	(10, 17)	
Korollinen	1 338	788
Koroton	1 087	936
Vieras pääoma yhteensä	4 381	3 009
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 327	5 401

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Konsernin tunnusluvut

		1998	1999	2000	2001	2002
TOIMINNAN LAAJUUS						
Liikevaihto	Milj. €	2 889	2 909	3 693	5 324	5 558
– liikevaihdon kasvu	%	–9,9	0,7	27,0	44,2	4,4
– viennin ja ulkomaan toimintojen osuus liikevaihdosta	%	91,4	92,2	90,7	91,8	92,4
Sijoitettu pääoma 31.12.	Milj. €	1 900	2 121	2 199	3 266	4 331
Sidottu pääoma 31.12.	Milj. €	2 051	2 286	2 331	3 507	4 569
Investoinnit käyttöomaisuuteen	Milj. €	249	153	242	914	2 042
– suhteessa liikevaihtoon	%	8,6	5,3	6,6	17,2	36,7
Poistot ¹⁾	Milj. €	185	189	192	266	266
Malmineksintämenot	Milj. €	17	15	12	16	8
Tutkimus- ja kehitystoiminnan menot	Milj. €	39	37	35	41	47
– suhteessa liikevaihtoon	%	1,3	1,3	0,9	0,8	0,8
Henkilöstö 31.12.		13 179	11 972	11 932	19 428	21 130
– keskimäärin vuoden aikana		14 027	12 724	12 193	19 010	20 196
KANNATTAVUUS						
Liikevoitto	Milj. €	55	174	427	183	267
– suhteessa liikevaihtoon	%	1,9	6,0	11,6	3,4	4,8
Osuus osakkuusyhtiöiden tappiosta (–), voitosta (+)	Milj. €	–24	–13	2	2	–7
Voitto ennen satunnaisia eriä	Milj. €	0	120	372	147	213
– suhteessa liikevaihtoon	%	0,0	4,1	10,1	2,8	3,8
Voitto ennen veroja	Milj. €	0	120	391	147	213
– suhteessa liikevaihtoon	%	0,0	4,1	10,6	2,8	3,8
Tilikauden voitto	Milj. €	6	97	315	76	159
– suhteessa liikevaihtoon	%	0,2	3,3	8,5	1,4	2,9
Oman pääoman tuotto	%	0,5	7,3	19,8	6,9	8,0
Sijoitetun pääoman tuotto	%	2,7	8,7	19,8	6,7	7,0
Sidotun pääoman tuotto	%	2,4	8,0	18,5	6,3	6,6
RAHOITUS JA TALOUDELLINEN ASEMA						
Vieras pääoma	Milj. €	1 668	1 787	1 605	3 009	4 381
Korollinen nettovelka	Milj. €	645	761	582	1 175	2 385
– suhteessa liikevaihtoon	%	22,3	26,1	15,7	22,1	42,9
Nettorahoituskulut	Milj. €	31	41	57	38	46
– suhteessa liikevaihtoon	%	1,1	1,4	1,5	0,7	0,8
Nettokorot	Milj. €	36	41	54	56	75
– suhteessa liikevaihtoon	%	1,2	1,4	1,4	1,1	1,4
Korkokate		1,0	4,0	7,9	3,6	3,8
Osakepääoma ²⁾	Milj. €	209	212	212	212	294
Muu oma pääoma ja vähemmistöosuudet	Milj. €	1 049	1 148	1 405	1 879	1 652
Omavaraisuusaste	%	42,9	43,8	50,6	41,6	31,1
Velkaantumisaste	%	51,4	56,0	36,0	56,2	122,6
Liiketoiminnan rahavirta	Milj. €	298	99	248	346	334
Osingot	Milj. €	10,5	31,1	99,6	75,2	68,6 ³⁾

¹⁾ Tunnusluku ei sisällä konsernireservin tuloutusta eikä konserniliikearvon poistoa.

²⁾ Vuoden 2002 luku sisältää rekisteröimättömän osakepääoman.

³⁾ Hallituksen esitys yhtiökokoukselle.

Liiketoiminta-alueiden tunnusluvut

		1998	1999	2000	2001	2002
STAINLESS STEEL						
Liikevaihto	Milj. €	795	778	1 177	2 851	3 002
Osuus konsernin liikevaihdosta	%	23	21	27	48	50
Liikevoitto	Milj. €	50	52	246	139	204
Liikevoittoprosentti	%	6	7	21	5	7
Sidotun pääoman tuotto	%	6	7	30	10	8
Sidottu pääoma 31.12.	Milj. €	760	779	843	1 857	3 038
Investoinnit käyttöomaisuuteen	Milj. €	51	36	84	405	633
Poistot	Milj. €	55	59	60	120	127
Henkilöstö 31.12.		2 391	2 397	2 438	9 004	9 147
COPPER PRODUCTS						
Liikevaihto	Milj. €	1 245	1 220	1 532	1 403	1 472
Osuus konsernin liikevaihdosta	%	35	33	34	24	25
Liikevoitto	Milj. €	18	53	67	45	41
Liikevoittoprosentti	%	1	4	4	3	3
Sidotun pääoman tuotto	%	3	8	8	5	5
Sidottu pääoma 31.12.	Milj. €	591	722	851	837	838
Investoinnit käyttöomaisuuteen	Milj. €	73	49	62	110	143
Poistot	Milj. €	45	48	53	56	59
Henkilöstö 31.12.		5 412	5 026	5 139	5 229	7 128
METALLURGY						
Liikevaihto	Milj. €	1 022	1 135	1 176	1 207	1 202
Osuus konsernin liikevaihdosta	%	29	31	26	20	20
Liikevoitto	Milj. €	68	49	111	54	20
Liikevoittoprosentti	%	7	4	9	4	2
Sidotun pääoman tuotto	%	12	9	24	11	4
Sidottu pääoma 31.12.	Milj. €	551	528	390	587	513
Investoinnit käyttöomaisuuteen	Milj. €	80	28	38	325	46
Poistot	Milj. €	49	51	42	49	60
Henkilöstö 31.12.		3 386	2 765	2 571	3 445	3 478
MUU TOIMINTA						
Liikevaihto	Milj. €	434	522	579	472	328
Osuus konsernin liikevaihdosta	%	15	18	13	8	5
Liikevoitto	Milj. €	-86	20	9	-53	18
Liikevoittoprosentti	%	neg.	4	2	neg.	5
Sidotun pääoman tuotto	%	neg.	9	3	neg.	8
Sidottu pääoma 31.12.	Milj. €	171	287	281	223	200
Investoinnit käyttöomaisuuteen	Milj. €	45	40	58	74	1 220
Poistot	Milj. €	39	34	39	42	20
Henkilöstö 31.12.		2 161	1 784	1 784	1 750	1 377

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tuloskehitys vuosineljänneksittäin

Milj. €	I/01	II/01	III/01	IV/01	I/02	II/02	III/02	IV/02
Liikevaihto								
Stainless Steel								
Valssatut tuotteet	517	601	433	502	599	628	517	584
Erikoistuotteet	291	396	290	300	325	375	299	312
Pohjois-Amerikka	62	74	70	63	71	72	60	64
Muut	-166	-234	-162	-186	-226	-252	-205	-221
Stainless Steel yhteensä	704	837	631	679	769	823	671	739
Copper Products								
Amerikka	100	89	80	75	90	93	81	76
Eurooppa	153	138	117	119	142	144	120	120
Autojen lämmönvaihdinsovellukset	73	70	58	65	61	74	63	58
Ilmastointisovellukset & Aasia	79	90	62	50	73	92	85	101
Muut	-12	3	-5	-1	0	-4	-1	4
Copper Products yhteensä	393	390	312	308	366	399	348	359
Metallurgy								
Zinc	100	131	112	110	99	120	101	98
Harjalta Metals	110	110	108	100	96	103	87	105
Technology	35	72	67	154	71	114	90	124
Muut	-1	0	0	-1	-1	-2	-1	-2
Metallurgy yhteensä	244	313	287	363	265	335	277	325
Muu toiminta	138	138	93	103	87	88	63	90
Sisäinen myynti	-176	-161	-143	-129	-111	-114	-99	-122
Konserni	1 303	1 517	1 180	1 324	1 376	1 531	1 260	1 391
Liikevoitto								
Stainless Steel								
Valssatut tuotteet	11	41	0	25	54	60	16	32
Erikoistuotteet	6	16	2	-14	9	26	1	-8
Pohjois-Amerikka	-1	0	-1	-3	1	3	1	-2
Muut	16	23	3	15	11	14	8	6
AvestaPolarit yhteensä	32	80	4	23	75	103	26	28
Konserniliikearvon poisto							-6	-22
Stainless Steel yhteensä	32	80	4	23	75	103	20	6
Copper Products								
Amerikka	0	-1	0	-9	7	5	1	-2
Eurooppa	15	7	1	10	2	6	-2	0
Autojen lämmönvaihdinsovellukset	6	5	2	7	4	7	5	5
Ilmastointisovellukset & Aasia	0	6	-2	-2	5	4	-2	-6
Muut	-1	3	-1	-1	-1	-0	1	2
Copper Products yhteensä	20	20	0	5	17	22	3	-1
Metallurgy								
Zinc	11	8	6	8	4	1	-4	2
Harjalta Metals	5	1	8	1	8	-1	2	5
Technology	-7	0	1	11	-8	5	-1	8
Muut	0	0	0	1	0	0	-0	-1
Metallurgy yhteensä	9	9	15	21	4	5	-3	14
Muu toiminta	-3	-10	-26	-14	2	43	-19	-8
Sisäiset erät	-4	1	2	-1	-3	-22	5	4
Konserni	54	100	-5	34	95	151	6	15
Osuus osakkuusyhtiöiden tappiosta (-), voitosta (+)								
	1	1	0	0	0	-2	-3	-2
Rahoitustuotot ja -kulut								
	-15	-11	-3	-9	-11	10	-21	-25
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	40	90	-8	25	84	159	-18	-12
Tulos/osake (ilman satunnaisia eriä), €	0,12	0,29	-0,04	0,18	0,34	0,60	0,15	0,06

Valuuttakurssien kehitys

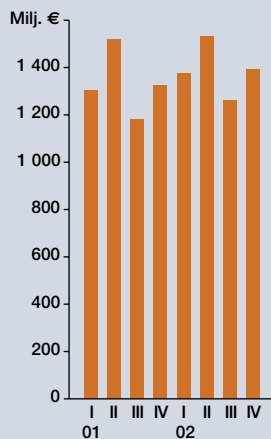
	1998	1999	2000	Kauden lopun kurssit		Keskikurssit	
				2001	2002	2001	2002
USD	1,167	1,005	0,931	0,881	1,049	0,896	0,946
GBP	0,705	0,622	0,624	0,609	0,651	0,622	0,629
SEK	9,487	8,563	8,831	9,301	9,153	9,255	9,161
NOK	8,872	8,077	8,234	7,952	7,276	8,048	7,509
AUD	1,900	1,542	1,677	1,728	1,856	1,732	1,738

Valuuttakurssit ovat Euroopan keskuspankin noteerauksia.

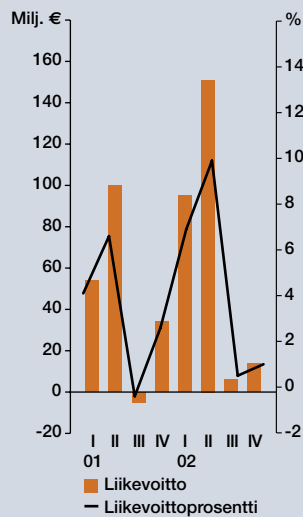
Euron kiinteät muuntokertoimet

ATS	13,7603	GRD	340,75
BEF	40,3399	IEP	0,787564
DEM	1,95583	ITL	1936,27
ESP	166,386	LUF	40,3399
FIM	5,94573	NLG	2,20371
FRF	6,55957	PTE	200,482

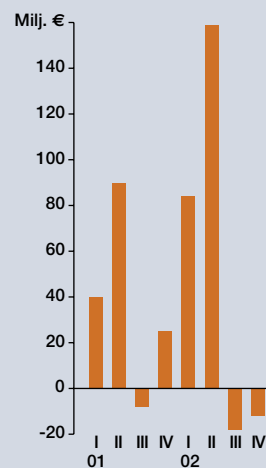
Liikevaihto

Liikevoitto

Voitto ennen satunnaisia eriä

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Kaikissa konserniyhtiöissä noudatetaan yhdenmukaisia, Suomen kirjanpitolainsäädäntöön perustuvia laskentaperiaatteita. Outokumpu Oyj:n ja konsernin tilinpäätökset on laadittu näitä laskentaperiaatteita noudattaen.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhtiö Outokumpu Oyj ja ne yhtiöt, joissa Outokumpu Oyj:llä on suoraan tai välillisesti määräysvalta. Kiinteistö- ja asuntoyhtiöitä, jotka palvelevat henkilöstön asumis- tai virkistyskäyttöä, ei ole konsolidoitu konsernitilinpäätökseen. Pois jätettyjen yhtiöiden vaikutus konsernin tulokseen ja omaan pääomaan on epäolennainen.

Tilivuoden aikana hankitut tytäryhtiöt sisältyvät konsernituloslaskelmaan hankintahetkestä lähtien. Yhtiöt, joiden määräysvallasta on tilikauden aikana luovuttu osakkeita myymällä tai muulla tavoin, sisältyvät konsernituloslaskelmaan määräysvallan lakkaamishetkeen asti.

Konserniyhtiöiden erillistilinpäätökset on ennen konsernitilinpäätökseen yhdistelemistä oikaistu konsernin yhdenmukaisten laskentaperiaatteiden mukaisiksi.

Yhdistelyssä on eliminoitu konserniyhtiöiden sisäiset erät. Keskinäisen omistuksen eliminoinnissa käytetään hankintamenomenetelmää. Eliminoinnin yhteydessä syntyvä tytäryhtiöosakkeiden hankintamenon ja tytäryhtiön hankintahetken omien pääomien välinen eliminointiero kohdistetaan ensisijaisesti niille konsernitaseen omaisuus- ja velkaerille, joista eliminointiero on aiheutunut. Käyttöomaisuuserille kohdistettu eliminointiero poistetaan kyseisen käyttöomaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti. Kohdistamatta jäänyt konsernilikearvo esitetään nettomääräisenä omana eränään konsernitaseessa ja poistetaan taloudellisena vaikutusaikanaan.

Keskinäisen osakkeenomistuksen eliminoinnissa syntyvät valuuttakurssien muutoksista johtuvat muuntoerot on kirjattu omiin pääomiin.

Vähemmistön osuudet sekä tuloksista että omista pääomista on esitetty erillisinä erinä tuloslaskelmassa ja taseessa.

Osuus sellaisten yhtiöiden tuloksista, joiden osakkeista ja äänivallasta Outokumpu omistaa 20–50% (osakkuusyhtiöt), yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä (ns. equity-menetelmä). Konsernituloslaskel-

massa esitetään osuudet osakkuusyhtiöiden tuloksista, joista on vähennetty hankinnan yhteydessä syntyneistä liikearvoista tehdyt poistot.

Osakkuusyhtiöiltä saadut osingot on eliminoitu. Konsernitaseessa osakkuusyhtiöosakkeiden hankintamenoa ja konsernin omaa pääomaa on oikaistu konsernin osuudella hankinnan jälkeen kertyneestä osakkuusyhtiön nettovarallisuudesta, josta on vähennetty kertyneet liikearvoista tehdyt poistot. Osakkuusyhtiöiden tulos ja oma pääoma oikaistaan merkittävien erojen osalta konsernin yhdenmukaisten laskentaperiaatteiden mukaisiksi.

Euron käyttöönotto

Outokumpu siirtyi vuoden 1999 alusta euron käyttöön kirjanpidossa ja taloudellisessa raportoinnissa. Aikaisempien vuosien luvut on muunnettu euroiksi kiinteällä muuntoker-toimella.

Ulkomaanrahan määräiset erät ja johdannaissopimukset

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan kirjanpitoon tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöksessä muut kuin euromääräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän Euroopan keskuspankin kurssiin. Maksetut ja saadut ennakot ovat taseessa maksupäivän kurssiin.

Vuoden 1999 alusta Outokumpu muutti valuuttakurssierojen kirjauskäytäntöä siten, että tuloslaskelmassa transaktioriskin (valuuttamääräiset saamiset, velat ja muut sopimuksiin perustuvat kaupalliset erät) ja sen suojauksen sekä taloudellisen riskin (arvioidut valuuttamääräiset kassavirrat) suojauksen kurssierot kirjataan myynnin, ostojen sekä muiden toimintojen kulujen oikaisuiksi. Ainoastaan rahoituksen kurssierot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Aikaisempien vuosien tietoja ei ole oikaistu vastaamaan uutta esitystapaa.

Valuutta- ja korkoriskien kattamiseksi tehdyt johdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin tai markkinahintaan. Johdannaiset kirjataan tulosvaikutteisesti siten, että arvostuserät ja valuuttakurssierot kirjataan myynnin, ostojen, muiden toimintojen sekä rahoituksen kurssieroiksi. Taseen ulkopuolisten erien suojaamiseksi määriteltyjen lainojen sekä tehtyjen johdannaissopimusten kurssierot kirjataan kuitenkin tulokseen samanaikaisesti suojatun kassavirran kanssa (ns. hedge accounting -periaate).

Tulokseen kirjaamattomat kurssierot esitetään taseessa lyhyt- tai pitkäaikaisina saamisina tai velkoina.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Tytäryhtiöiden tilinpäätösten yhdistelyssä käytetyt valuuttakurssit ja kiinteät euron muuntokertoimet on esitetty sivulla 57.

Tytär- ja osakkuusyhtiöiden valuuttamääräisiä omia pääomia on suojattu kurssimuutoksilta termiini- ja optiosopimuksilla. Tällaisten johdannaisopimusten kurssivoitot ja -tappiot on konsernitilinpäätöksessä kohdistettu tytär- ja osakkuusyhtiöiden omien pääomien muuntamisesta syntyneitä muuntoeroa vastaan. Vuodesta 2000 alkaen myös suojaamiseen liittyvä verovaikutus on siirretty tuloslaskelmasta oman pääoman muuntoeroon. Aikaisempien vuosien verovaikutusta ei ole oikaistu.

Pysyvät vastaavat

Käyttöomaisuuden tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin. Merkittävien investointien hankintameno sisältyy myös osuus investoinnin rakennusaikaisista koroista.

Rahoitusleasing-sopimuksilla vuokratut hyödykkeet esitetään käyttöomaisuutena ja sopimusten velvoitteet korollisena vieraana pääomana. Käyttöleasing-sopimusten vuokramaksut kirjataan vuokratulukseksi eikä hyödykkeitä esitetä käyttöomaisuutena.

Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot perustuvat omaisuuden alkuperäiseen hankintameno ja arvioituun taloudelliseen pitoaikaan. Poistot lasketaan tasa-poistoina tai jäännösarvopoistoina. Arvioidut taloudelliset pitoajat eri hyödykeryhmille ovat:

- aineettomat oikeudet 5–10 vuotta
- liikearvo ja konserniliikearvo 5–20 vuotta
- muut pitkävaikutteiset menot 5–10 vuotta
- rakennukset ja rakennelmat 25–40 vuotta
- koneet ja kalusto 5–20 vuotta ja
- muut aineelliset hyödykkeet 4–40 vuotta.

Konserniliikearvon poisto-aika on pääsääntöisesti viisi vuotta. Erillisen harkinnan perusteella on eräissä hankinnoissa päätetty käyttää poisto-aikana 10 tai 20 vuotta.

Aineellisen käyttöomaisuuden ja tiettyjen aineettomien hyödykkeiden mahdollista arvonalentumista tarkistetaan aina, kun tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat

siihen, että tulevaisuuden kassavirrat eivät riittäisi kattamaan käyttöomaisuuden tai aineettomien hyödykkeiden tasearvoa. Tällöin käyttöomaisuuden tai aineettoman hyödykkeen tasearvoa alennetaan vastaamaan diskontattujen kassavirtojen nykyarvoa.

Kaivosten malmivarat poistetaan substanssipoistoin arviotuna taloudellisena käyttöaikanaan.

Sijoituksissa esitetään sijoitukset ja saamiset, joiden aiottu hallussapitoaika on yli vuoden mittainen. Markkinanoteeratut sijoitukset on arvostettu alkuperäiseen hankintameno tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Ostetut metallit ja metalliraaka-aineet Metallurgy- ja Copper Products -liiketoiminta-alueilla on vuoden 1998 alusta arvostettu LIFO-periaatteella (last in, first out) hankintameno tai sitä alempana todennäköiseen jälleenhankinta- tai luovutushintaan. Siirtymävaiheessa vuoden 1997 lopun FIFO-varastoarvoa (first in, first out) käytettiin vuoden 1998 LIFO-alkuvarastona eikä aikaisempien vuosien vertailutietoja muutettu. Metallurgyn kupari- ja sinkkituotannon vaihto-omaisuuden arvostusperiaatteita tarkennettiin vuonna 2000 siten, että hinnoittele mattomien raaka-aineiden LIFO-arvostus tehdään vasta niiden tultua hinnoitelluksi. Vuosien 1998 ja 1999 vertailuluvut on taloudellisessa informaatiossa oikaistu.

Stainless Steelin ostettujen metallien ja metalliraaka-aineiden arvostuksessa palattiin FIFO-periaatteeseen vuoden 2000 alusta lukien. Vuosien 1998 ja 1999 LIFO-periaatteella arvostetut varastot on oikaistu.

Ostettuja metalleja ja metalliraaka-aineita lukuun ottamatta vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatteella hankintameno tai sitä alempana todennäköiseen jälleenhankinta- tai luovutushintaan.

Vaihto-omaisuushyödykkeiden hankintameno luetaan myös siihen kohdistuva osuus hankinnan ja valmistuksen kiinteistä menoista.

Rahat, pankkisaamiset ja rahoitusarvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset sisältävät käteiset varat, pankkitilit, alle 3 kuukauden talletukset sekä muut käteiseen rahaan rinnastettavat varat.

Rahoitusarvopapereina esitetään osakkeet ja osuudet, yli 3 kuukauden talletukset sekä muut arvopaperit, joiden aiottu

tu hallussapitoaika on alle vuoden. Markkinanoteeratut arvopaperit on arvostettu alkuperäiseen hankintamenuun tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa hyödykkeiden myyntituotoista vähennetään välilliset verot ja myönnettyt alennukset. Hyödykkeiden myyntitulot kirjataan tuotoiksi luovutushetkellä lukuun ottamatta merkittävien pitkän valmistusajan vaativien toimitusten tuloja, jotka kirjataan tuotoiksi valmiusasteen perusteella.

Metallien hintasuojaus

Metallien hintasuojauksiin liittyvien johdannaissovimusten tulokset kirjataan samanaikaisesti suojauksen kohteena olevien myyntien ja raaka-ainehankintojen kanssa tuloslaskelman myyntituottojen ja raaka-ainekulujen oikaisuiksi.

Malminetsintä ja kaivostoiminta

Malminetsintämenot kirjataan vuosikuluksi. Ostettujen malminetsintäprojektien hankintamenot kuitenkin aktivoidaan, mutta hankinnan jälkeen syntyvät malminetsintämenot kirjataan vuosikuluksi. Mikäli ostetun malminetsintäprojektin taloudellinen arvo osoittautuu hankintahintaa alhaisemmaksi, arvostetaan kyseinen malminetsintäprojekti arvioitujen diskontattujen kassavirtojen mukaiseen alempaan arvoon (ns. impairment test).

Kun malmiesiintymän taloudellisesta hyödynnettävyydestä on saatu taloudellis-teknisten kannattavuuslaskelmien avulla tai muulla perusteella riittävä varmuus, tämän jälkeen syntyvät jatkotutkimuksiin ja esiintymän kehittämiseen liittyvät menot aktivoidaan.

Kaivosten sulkemismenot ja toiminnan lopettamiseen liittyvät ympäristönsuojelumenot varataan osana kaivoksen toimintakuluja kaivoksen elinaikana.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitystoiminnan menot kirjataan vuosikuluksi.

Poikkeukselliset erät

Poikkeuksellisiin eriin sisältyvät olennaiset ja poikkeukselliset varsinaiseen suoritettuotantoon kuulumattomat liiketapahtumat kuten liiketoimintojen myynnistä ja merkittävis-

tä rationalisointiohjelmista tai lakkauttamisesta aiheutuvat kertaluonteiset tuotot ja kulut sekä kuluvaraukset.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät varsinaiseen suoritettuotantoon kuulumattomat liiketapahtumat kuten tavanomaiset käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot, romutukset sekä vuokratuotot.

Satunnaiset erät

Satunnaiset tuotot ja kulut sisältävät konsernin varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat erittäin poikkeukselliset ja merkitykseltään olennaiset liiketapahtumat. Myös laskentakäytännön muutosten olennaiset kumulatiiviset tulosvaikutukset kirjataan satunnaisiin eriin. Konserniyhtiöiden erillistilinpäätöksissä satunnaisiin eriin on kirjattu myös konserniavustukset.

Vastaiset menot ja menetykset

Tuotoista vähennetään kuluvarauksina ne vastaiset menot, joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa samoin kuin menetykset, joiden toteutumista pidetään todennäköisenä ja joiden määrä on arvioitavissa riittävällä tarkkuudella. Taseessa kuluvaraukset esitetään niiden luonteen mukaisesti joko pitkä- tai lyhytaikaisena velkana.

Eläkejärjestelyt

Konserniyhtiöiden eläkekulut on yhdistelty konsernitilinpäätökseen kunkin tytäryhtiön paikallisen käytännön mukaan laskettuina.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan on tuloveroina kirjattu konserniyhtiöiden tilikauden tuloksia vastaavat arvioidut verot sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisut, samoin kuin laskennalliset verot.

Laskennalliset verovelat tai -saamiset on laskettu kaikille verotuksen ja tilinpäätöksen välisille jaksotuseroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa. Taseeseen sisältyvät laskennalliset verovelat kokonaisuudessaan ja laskennalliset verosaamiset arvioidun todennäköisen verohyödyn suuruusina.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Sijoitettu pääoma	=	Oma pääoma + vähemmistöosuus + korollinen nettovelka	
Sidottu pääoma	=	Sijoitettu pääoma + nettoverovelka	
Tutkimus- ja kehitystoiminnan menot	=	Tuloslaskelmaan kirjatut tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut (mukaan lukien saaduilla avustuksilla katetut kulut)	
Oman pääoman tuotto	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus (kauden keskiarvo)}}$	x 100
Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Sijoitettu pääoma (kauden keskiarvo)}}$	x 100
Sidotun pääoman tuotto (ROOC)	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Sidottu pääoma (kauden keskiarvo)}}$	x 100
Korollinen nettovelka	=	Korolliset velat – korolliset varat	
Korkokate	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} + \text{nettokorot}}{\text{Nettokorot}}$	
Omavaraisuusaste	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot} - \text{konsernireservi}}$	x 100
Velkaantumisaste	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}$	x 100
Tulos/osake (ilman satunnaisia eriä)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} - \text{verot} - \text{vähemmistöosuus tuloksesta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$	
Tulos/osake	=	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$	
Rahavirta/osake	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan rahavirta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$	
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$	
Osinko/tulos	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} - \text{verot} - \text{vähemmistöosuus tuloksesta}}$	x 100
Efektiiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantioikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}$	x 100
Hinta/voittosuhte (P/E)	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}{\text{Tulos/osake (ilman satunnaisia eriä)}}$	
Osakkeen keskikurssi	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä}}$	
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi	
Osakkeiden vaihdon kehitys	=	Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä sekä sen suhteellinen osuus osakesarjan kokonaismäärän painotetusta keskiarvosta kauden aikana	

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

2. Maantieteelliset tiedot

Liikevaihto, liikevoitto ja taseen loppusumma maantieteellisten alueiden mukaan ¹⁾

Milj. €	Suomi	Muu Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Aasia	Australia	Muut maat	Alueiden väliset erät	Konserni yhteensä
Liikevaihto								
2002	1 992	3 585	870	217	143	76	-1 325	5 558
2001	2 013	3 725	787	177	111	47	-1 536	5 324
Liikevoitto								
2002	152	70	11	-1	32	3	-	267
2001	158	61	-33	6	-10	1	-	183
Taseen loppusumma								
2002	2 834	2 599	574	199	87	34	-	6 327
2001	2 028	2 469	564	218	95	28	-	5 401
Liikevaihto maittain ²⁾, Milj. €		2002		%		2001		%
EUROOPPA								
Saksa		722		13,0		707		13,3
Britannia		435		7,8		423		8,0
Suomi		423		7,6		437		8,2
Italia		418		7,5		410		7,7
Ruotsi		297		5,3		319		6,0
Ranska		210		3,8		205		3,8
Espanja		188		3,4		185		3,5
Belgia		121		2,2		146		2,7
Alankomaat		120		2,2		114		2,1
Tanska		118		2,1		118		2,2
Sveitsi		102		1,8		89		1,7
Norja		93		1,7		102		1,9
Itävalta		84		1,5		75		1,4
Venäjä		67		1,2		84		1,6
Puola		38		0,7		40		0,8
Muut Euroopan maat		209		3,8		186		3,5
		3 645		65,6		3 640		68,4
POHJOIS- JA ETELÄ-AMERIKA								
Yhdysvallat		882		15,9		830		15,6
Chile		73		1,3		20		0,4
Kanada		71		1,3		81		1,5
Brasilia		27		0,5		16		0,3
Meksiko		18		0,3		26		0,5
Kolumbia		6		0,1		0		0,0
Peru		6		0,1		6		0,1
Venezuela		5		0,1		1		0,0
Muut Amerikan maat		17		0,3		11		0,2
		1 105		19,9		991		18,6
AASIA								
Kiina		179		3,2		126		2,4
Taiwan		72		1,3		72		1,4
Turkki		71		1,3		28		0,5
Hongkong		52		0,9		43		0,8
Etelä-Korea		38		0,7		29		0,5
Thaimaa		34		0,6		38		0,7
Malesia		30		0,5		34		0,6
Japani		21		0,4		36		0,7
Intia		19		0,3		17		0,3
Indonesia		16		0,3		14		0,3
Sri Lanka		16		0,3		8		0,2
Singapore		15		0,3		7		0,1
Iran		12		0,2		12		0,2
Saudi-Arabia		11		0,2		9		0,2
Filippiinit		9		0,2		2		0,0
Muut Aasian maat		57		1,0		72		1,4
		652		11,7		547		10,3
Australia		82		1,5		60		1,1
Etelä-Afrikka		36		0,6		60		1,1
Algeria		8		0,1		9		0,2
Muut maat		30		0,6		17		0,3
Konserni yhteensä		5 558		100,0		5 324		100,0

¹⁾ Taulukossa luvut on esitetty sen mukaan, missä maassa tai maanosassa sijaitsevassa konserniyhtiössä liikevaihto ja liikevoitto ovat syntyneet. Taseen loppusumma on esitetty konserniyhtiön tai osakkuusyhtiön sijaintimaan tai maanosan mukaan.

²⁾ Taulukossa liikevaihto on esitetty sen mukaan mihin maahan tuotteet on myyty.

Henkilöstö maittain 31.12.	2002	2001
EUROOPPA		
Suomi	6 493	6 701
Ruotsi	4 055	3 889
Britannia	1 788	1 796
Irlanti	673	714
Alankomaat	622	678
Saksa	559	601
Espanja	474	478
Norja	410	496
Ranska	349	102
Italia	207	121
Itävalta	134	183
Tšekin tasavalta	109	23
Venäjä	70	68
Viro	67	69
Belgia	66	76
Tanska	28	35
Puola	24	24
Muut Euroopan maat	30	30
	16 158	16 084
POHJOIS- JA ETELÄ-AMERIikka		
Yhdysvallat	3 588	2 007
Chile	219	126
Kanada	138	142
Muut Amerikan maat	26	48
	3 971	2 323
AASIA		
Thaimaa	291	251
Kiina	262	269
Malesia	235	247
Indonesia	20	20
Muut Aasian maat	45	41
	853	828
Australia	106	159
Afriikka	42	34
Konserni yhteensä	21 130	19 428

3. Osatuloutus

Liikevaihtoon sisältyy Metallurgy-liiketoiminta-alueella 159 milj. euroa (2001: 92 milj. euroa) valmiusasteen mukaisesti kirjattuja tuottoja pitkän valmistusajan vaativista toimituksista.

4. Hankinnan ja valmistuksen kulut

Milj. €	2002	2001
Raaka-aineet ja ostetut tuotteet	-2 683	-2 420
Tarve- ja polttoaineet	-310	-314
Palkat	-553	-527
Henkilösivukulut	-169	-158
Vuokrat	-21	-16
Energiakulut	-224	-218
Poistot	-241	-245
Muut kulut	-785	-767
Valmistus omaan käyttöön	36	42
Varastojen muutos	150	-111
	-4 800	-4 734

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Milj. €	2002	2001
5. Henkilöstökulut		
Hallitusten ja toimitusjohtajien palkat ja palkkiot ¹⁾	17	16
Muut palkat ja palkkiot	737	694
Eläkemaksut	86	80
Muut henkilösivukulut ²⁾	153	140
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	993	930
¹⁾ Sisältää osapalkkioita 2 milj. euroa (2001: 3 milj. euroa).		
²⁾ Sisältää henkilöstörahasistolakiin perustuvia voittopalkkioita 1 milj. euroa (2001: 0 milj. euroa).		
Henkilöstö keskimäärin	20 196	19 010
Henkilöstö kauden lopussa	21 130	19 428
6. Poikkeukselliset erät		
Espoon kiinteistöjen myyntivoitto	13	-
Eläkesäätiöiden ylikatteen palautus, Outokumpu Oyj	3	-
Eläkesäätiöiden ylikatteen palautus, muut yhtiöt	1	-
Henki-Sammon vakuutusmaksun hyvitys, Outokumpu Oyj	2	-
Harjavallan nikkelitehtaan myyntivoiton oikaisu	-6	-
Kokkolan reaktorien alaskirjaus	-4	-
AvestaPolarit Oyj Abp:n osakkeiden luovutusvoitto	14	-
AvestaPolaritin vakuutuskorvaus	20	-
AvestaPolaritin uudelleenjärjestelyvaraus	-32	-29
AvestaPolaritin ylimääräinen konsernireservin tuloutus	32	29
Pyhäsalmen kaivoksen myyntivoitto	6	-
Alasajovarauksen purku Miningissä	0	-
Sampo Oyj:n osakkeiden myyntivoitto	-	22
Okmetic Oyj:n suunnatun annin tulosvaikutus	-	1
	49	23
7. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	17	4
Muut tuottoerät	27	26
	44	30
Liiketoiminnan muut kulut		
Käyttöomaisuuden myyntitappiot ja romutus	-18	-5
Muut kuluerät	-32	-11
	-50	-16
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut yhteensä	-6	14
8. Toiminnan sopeuttamiseen liittyvät kuluvaraukset		
Kuluvaraukset 1.1.	33	9
Muuntoerot	-1	0
Kuluvaraukset 1.1. tilinpäätöspäivän kurssiin	32	9
Varauksia vastaan kirjatut sopeuttamiskulut	-19	-12
Uudet kuluvaraukset	15	36
Kuluvaraukset 31.12.	28	33
Vuonna 2002 tehdyt uudet kuluvaraukset liittyvät pääosin AvestaPolaritin toimintojen uudelleenjärjestelyihin.		
9. Rahoitustuotot ja -kulut		
Osinkotuotot	4	12
Korkotuotot pitkäaikaisista saamisista	1	2
Muut korkotuotot	11	14
Muut rahoitustuotot	2	2
Korkokulut	-70	-73
Muut rahoituskulut	-10	-4
Kurssivoitot ja -tappiot	15	9
	-47	-38
Tilikauden aikana korkomenoja on aktivoitu käyttöomaisuuteen 18 milj. euroa (2001: 34 milj. euroa). Korkoja on aktivoituina käyttöomaisuuteen 31.12.2002 yhteensä 72 milj. euroa (31.12.2001: 54 milj. euroa).		
Johdannaissovimusten korkoa sisältyy muihin korkotuottoihin 0 milj. euroa (2001: 2 milj. euroa) sekä korkokuluihin 1 milj. euroa (2001: 5 milj. euroa).		

Milj. €	2002	2001
Tuloslaskelmaan kirjatut kurssierot		
Liikevaihtoon sisältyvät	21	-42
Ostoihin ja muihin kuluihin sisältyvät	-18	11
Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyvät	15	9

Tilinpäätöshetkellä oli tulosvaikutteisesti kirjaamatta taseen ulkopuolisten erien suojaamiseksi tehtyjen johdannaissopimusten kurssivoittoja nettomääräisesti yhteensä 38 milj. euroa (kurssitappioita 31.12.2001: 19 milj. euroa).

10. Tuloverot

Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot		
Verot tilikauden tuloksesta		
Suomalaiset konserniyhtiöt	-26	-66
Ulkomaiset konserniyhtiöt	-27	3
Verot aikaisemmilta vuosilta		
Suomalaiset konserniyhtiöt	-2	0
Ulkomaiset konserniyhtiöt	2	-1
	-53	-64
Laskennalliset verot		
Konserniyhtiöiden tilinpäätöksiin sisältyvät		
Suomalaiset konserniyhtiöt	-2	45
Ulkomaiset konserniyhtiöt	21	3
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat		
Suomalaiset konserniyhtiöt	-17	12
Ulkomaiset konserniyhtiöt	-6	0
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat		
Suomalaiset konserniyhtiöt	3	-12
Ulkomaiset konserniyhtiöt	1	-3
	0	45
Tuloverot yhteensä	-53	-19

Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot eroavat suomalaisen yhtiön verokannan (29%) mukaisesta tuloverosta seuraavasti:

Suomen verokannan mukainen tulovero	-62	-43
Suomen ja ulkomaisten verokantojen ero	7	8
Vähennyskelvottomat kulut ja verovapaat tuotot	-2	-2
Tuloveroihin vaikuttamattomat tappiot ulkomailta	-15	-7
Konserniyhdistelyn ja eliminointien vaikutukset	5	17
Edellisinä vuosina muodostettujen laskennallisten verosaamisten muutokset	17	6
Verot aikaisemmilta vuosilta	0	2
Verokantojen muutokset	0	0
Muut erät	-3	0
Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot	-53	-19

Konsernitaseen laskennalliset verot koostuvat seuraavista verotuksen ja tilinpäätöksen välisten jaksotuserojen verovaikutuksista:

Laskennalliset verosaamiset		
Vahvistetut tappiot	94	65
Kuluvaraukset	50	59
Vaihto-omaisuuden arvostus	7	-8
Sisäinen kate	4	6
Muut erät	5	2
	160	124
Laskennalliset verovelat		
Käyttöomaisuuden poistot	-292	-284
Vapaaehtoiset varaukset	-39	-17
Vaihto-omaisuuden arvostus	-8	0
Aktivoitujen korkomenot	-19	-16
Konserniyhdistelystä johtuvat verovelat	-6	-1
Käyvän arvon kohdistus	-25	-21
Muut erät	-9	-26
	-398	-365
Laskennallinen verovelka, netto	-238	-241

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Milj. €	2002	2001
Laskennalliset verot konsernitaseessa		
Pitkäaikaiset saamiset	73	41
Lyhytaikaiset saamiset	8	15
Pitkäaikaiset velat	-315	-288
Lyhytaikaiset velat	-4	-9
	-238	-241

Sekä pitkä- että lyhytaikainen laskennallinen vero on taseessa esitetty nettona niiden konserniyhtiöiden osalta, joiden välillä on verotuksessa mahdollisuus tuloksentasaukseen tai joita verotetaan yhtenä verovelvollisena.

Yhteismäärältään 141 milj. euroa (2001: 156 milj. euroa) laskennallisia verosaamisia ei ole merkitty taseeseen niiden epätodennäköisen toteutumisen vuoksi.

Ehdotetun voitonjaon jälkeen veroylijäämien määrä emoyhtiössä on 4 milj. euroa.

11. Pysyvät vastaavat

Milj. €	Hankintameno 1.1.2002	Muuntoerot	Lisäykset	Myyntit ja muut vähennykset	Konserni- reservin netotus	Kertyneet poistot 31.12.2002	Tasearvo 31.12.2002
Aineettomat hyödykkeet							
Aineettomat oikeudet	25	0	12	-1	-	-15	21
Liikearvo	26	-3	13	0	-	-10	26
Konserniliikearvo	0	-3	569	-2	-306	39	297
Muut pitkävaikutteiset menot	96	-5	16	-17	-	-61	29
	147	-11	610	-20	-306	-47	373
Aineelliset hyödykkeet							
Maa-alueet	65	-2	45	-15	-	-	93
Kaivosten malmivarat	207	0	0	-78	-	-112	17
Rakennukset ja rakennelmat	848	-10	226	-58	-	-421	585
Koneet ja kalusto	3 681	-92	532	-127	-	-2 216	1 778
Muut aineelliset hyödykkeet	92	-1	25	-20	-	-26	70
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	432	-5	187	-69	-	-	545
	5 325	-110	1 015	-367	-	-2 775	3 088
Sijoitukset							
Osakkuusyhtiösijoitukset ¹⁾	76	1	11	-11	-	-	77
Muut osakkeet ja osuudet	39	-2	17	-23	-	-	31
Pitkäaikaiset lainasaamiset	41	1	25	-10	-	-	57
Laskennalliset verosaamiset	40	-5	62	-24	-	-	73
Muut saamiset	38	-3	8	-19	-	-	24
	234	-8	123	-87	-	-	262
Pysyvät vastaavat yhteensä	5 706	-129	1 748	-474	-306	-2 822	3 723

Milj. €	Kertyneet poistot 1.1.2002	Muuntoerot	Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	Konserni- reservin netotus	Tilikauden poistot	Kertyneet poistot 31.12.2002
Poistot						
Aineettomat hyödykkeet						
Aineettomat oikeudet	-12	0	0	-	-3	-15
Liikearvo	-7	1	0	-	-4	-10
Konserniliikearvo	0	1	2	77	-41	39
Muut pitkävaikutteiset menot	-50	4	-7	-	-8	-61
	-69	6	-5	77	-56	-47
Aineelliset hyödykkeet						
Maa-alueet	-	-	-	-	-	-
Kaivosten malmivarat	-150	0	45	-	-7	-112
Rakennukset ja rakennelmat	-406	-1	9	-	-23	-421
Koneet ja kalusto	-2 084	23	20	-	-175	-2 216
Muut aineelliset hyödykkeet	-37	1	15	-	-5	-26
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	-	-	-	-	-	-
	-2 677	23	89	-	-210	-2 775
Sijoitukset						
	-	-	-	-	-	-
Pysyvät vastaavat yhteensä	-2 746	29	84	77	-266	-2 822

¹⁾ Lista konsernin osakkuusyhtiöistä 31.12.2002 on esitetty sivulla 75.

Milj. €	2002	2001
Tilikauden poistot toimintokohtaisesti		
Hankinnan ja valmistuksen kulut	241	245
Myynnin ja markkinoinnin kulut	5	5
Hallinnon kulut	15	13
Malminetsinnän sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut	3	3
Konserniliikearvon poistot ja konsernireservin tuloutukset	2	-37
	266	229

12. Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöosakkeet ja -osuudet		
Hankintameno 1.1.	54	48
Muuntoerot	0	0
Lisäykset	11	7
Myynnit ja muut vähennykset	-3	-1
Hankintameno 31.12.	62	54
Osakkuusyhtiösijoitusten pääomaomaisuus		
1.1.	22	-12
Muuntoerojen muutos	1	0
Vuoden aikana saadut osingot	0	-1
Myynnit ja muut muutokset	-1	33
Osuus osakkuusyhtiöiden tappiosta (-), voitosta (+)	-7	2
31.12.	15	22
Osakkuusyhtiösijoitukset konsernitaseessa	77	76
Saamiset ja velat osakkuusyhtiöiltä/-yhtiöille		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0	2
Vakautettu laina	2	-
Lyhytaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	6	6
Myyntisaamiset	6	3
Muut saamiset	0	-
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat	2	3

Konsernin tulokseen sisältyy lainasaamisista kirjattua korkotuottoa yhteensä 0 milj. euroa (2001: 0 milj. euroa).

Merkittävimmät osakkuusyhtiöt

Laminados Oviedo-Córdoba S.A.		
Liikevaihto	66	94
Liiketappio (-), liikevoitto (+)	-1	7
Tappio (-), voitto (+) ennen satunnaisia eriä	-2	5
Tilikauden tappio (-), voitto (+)	-2	2
Outokummun osuus tilikauden tappiosta (-), voitosta (+) 50 %	-1	1
Okmetic Oyj ¹⁾		
Liikevaihto	45	57
Liiketappio	-2	-1
Tappio ennen satunnaisia eriä	-4	-2
Tilikauden tappio	-4	-2
Outokummun osuus tilikauden tappiosta (-), voitosta (+) 32 % (2001: 27 %)	-2	0
Arctic Platinum Partnership		
Liikevaihto	0	-
Liiketappio	-13	-
Tappio ennen satunnaisia eriä	-13	-
Tilikauden tappio	-13	-
Outokummun osuus tilikauden tappiosta 49 %	-6	-

¹⁾ Outokummun osuus Okmetic Oyj:stä on yhdistelty yhtiön 30.9.2002 tilanteesta julkaisemien tietojen perusteella. Vuosi 2001 sisältää yhtiön koko vuoden luvut.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

13. Vaihto-omaisuus

Milj. €	Tasearvo		Jälleenhankintahinta
	2002	2001	2002
Raaka-aineet	262	191	262
Tarve- ja polttoaineet	69	66	69
Keskeneräiset tuotteet	495	449	497
Valmisteet ja ostetut tuotteet	404	390	403
Ennakkomaksut	5	3	5
	1 235	1 099	1 236

Varastojen arvosta noin 14 %, tasearvoltaan 177 milj. euroa on arvostettu LIFO-periaatteen mukaisesti. LIFO-varastojen tasearvo alittaa jälleenhankintahinnan (ilman markkinahintakorjausta) 1 milj. euroa 31.12.2002.

14. Saamiset

Saamiset tase-erittäin, milj. €	2002	2001
Myyntisaamiset	882	840
Lainasaamiset	42	11
Siirtosaamiset	93	105
Laskennalliset verosaamiset	8	15
Muut saamiset	118	86
	1 143	1 057
Siirtosaamiset		
Välilliset verot	47	44
Jaksotetut kurssierot	2	2
Korkojaksotukset	5	4
Projektien siirtosaamiset	1	3
Muut erät	38	52
	93	105

Konserniyhtiöillä oli 31.12.2002 lyhytaikaisia rahalainoja emo- ja tytäryhtiöiden johdolle 0 milj. euroa (2001: 0 milj. euroa). Saamisiin sisältyy yli vuoden kuluttua erääntyviä saamisia 3 milj. euroa (2001: 1 milj. euroa).

15. Oma pääoma

Milj. €	2002	2001
Osakepääoma		
1.1.	212,0	211,7
Osakeanti	79,8	-
Vaihtovelkakirjalainan vaihto osakkeiksi	1,5	0,3
31.12.	293,3	212,0
Rekisteröimätön osakepääoma		
1.1.	-	-
Osakeanti	0,2	-
31.12.	0,2	-
Ylikurssirahasto		
1.1	408,7	407,3
Osakeanti	219,9	-
Osakeannin kulut	-6,6	-
Omien osakkeiden merkintäoikeuksien myynti	1,6	-
Vaihtovelkakirjalainan vaihto osakkeiksi	6,4	1,3
Muut muutokset	-0,1	0,1
31.12.	629,9	408,7
Muut rahastot		
1.1.	12,5	12,4
Siirrot voittovaroista	1,7	-
Muuntoerot	0,2	-
Muut muutokset	0,3	0,1
31.12.	14,7	12,5

Milj. €	2002	2001
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	840,8	663,7
Edellisen tilikauden voitto	76,0	315,2
Osingonjako	-75,2	-99,6
Osingot vähemmistöosakkaille	-13,0	-22,8
Siirrot vararahastoon	-1,7	-
Omien osakkeiden hankinta	-	-13,6
Muuntoerojen muutos	-19,1	3,2
Muut muutokset	1,4	-5,3
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	809,2	840,8
Tilikauden voitto	158,9	76,0
Oma pääoma yhteensä 31.12.	1 906,2	1 550,0
Jakokelpoiset varat		
Edellisten tilikausien voitto	809,2	840,8
Tilikauden voitto	158,9	76,0
Vapaaehtoiset varaukset omassa pääomassa	-388,7	-330,7
Siirrettävä sidottuun omaan pääomaan	-1,7	-
Jakokelvoton oma pääoma	-15,9	-9,3
Jakokelpoiset varat 31.12.	561,8	576,8
Vapaaehtoiset varaukset		
Kertynyt poistoero	518,9	529,3
Muut vapaaehtoiset varaukset	20,5	7,6
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	539,4	536,9
Laskennallinen verovelka vapaaehtoisista varauksista	-150,7	-206,2
Vapaaehtoiset varaukset vapaassa omassa pääomassa 31.12.	388,7	330,7

16. Konserniliikearvo ja konsernireservi

Konserniliikearvo 1.1. ¹⁾	191,7	81,0
Muuntoerot	-2,4	0,9
Lisäykset ²⁾	577,8	115,6
Vähennykset	-2,3	-5,8
Konserniliikearvo 31.12.	764,8	191,7
Kertyneet poistot 1.1.	-76,1	-75,0
Muuntoerot	0,4	-1,1
Vähennykset	1,8	9,4
Tilikauden poistot	-41,2	-9,4
Kertyneet poistot 31.12.	-115,1	-76,1
Konsernireservi 1.1. ³⁾	-498,1	-6,2
Muuntoerot	0,4	-0,1
Lisäykset	-9,2	-491,8
Konsernireservi 31.12.	-506,9	-498,1
Kertyneet tuloutukset 1.1.	81,4	6,2
Muuntoerot	-0,5	0,1
Tilikauden tuloutus	41,7	46,1
Tilikauden ylimääräinen tuloutus	31,8	29,0
Kertyneet tuloutukset 31.12.	154,4	81,4
Konserniliikearvo ja konsernireservi taseessa 31.12.	297,2	-301,1

¹⁾ Sisältää mm. Norzinkin, IGC-AS:n ja Lurgi Metallurgien hankinnoista syntyneitä konserniliikearvoa, joka poistetaan 10 vuodessa hankintahetkestä. Poisto aika perustuu arvioituun taloudelliseen pitoaikaan.

²⁾ Sisältää AvestaPolaritin vähemmistön hankinnasta syntyvän konserniliikearvon. Sen poisto aika on 20 vuotta, mikä vastaa poikkeuksellisen ja merkittävän hankinnan arvioitua taloudellista vaikutusaikaa. Sisältää myös Outokumpu Heatcraftin hankinnasta syntyneitä konserniliikearvoa, joka poistetaan 10 vuodessa hankintahetkestä. Poisto aika perustuu hankintahetkellä arvioituun taloudelliseen pitoaikaan.

³⁾ Avesta Sheffieldin hankinnasta syntyneet konsernireservi, joka tuloutetaan 10 vuodessa vastaten konsernireservin arvioitua taloudellista pitoaikaa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Milj. €	2002	2001
17. Vieras pääoma		
Vieras pääoma tase-erittäin		
Pitkäaikainen		
Korollinen		
Joukkovelkakirjalainat	111	2
Vaihtovelkakirjalainat	7	15
Lainat rahoituslaitoksilta	1 196	674
Eläkelainat	123	132
Muut pitkäaikaiset lainat	56	14
	1 493	837
Koroton		
Ostovelat	0	0
Laskennalliset verovelat	315	288
Muut pitkäaikaiset velat	148	160
	463	448
Lyhytaikainen		
Korollinen		
Vaihtovelkakirjalainat	0	3
Lainat rahoituslaitoksilta	742	192
Eläkelainat	15	9
Rahoitusvekselit	1	1
Muut lyhytaikaiset lainat	580	583
	1 338	788
Koroton		
Saadut ennakkomaksut	65	73
Ostovelat	494	410
Siirtovelat	385	362
Siirretyt kurssivoitot	39	-
Laskennalliset verovelat	4	8
Muut lyhytaikaiset velat	100	83
	1 087	936
Vieras pääoma yhteensä	4 381	3 009

Pitkäaikaisten lainojen 31.12.2002 lyhennysohjelma

Milj. €		Lyhennykset ¹⁾						Yhteensä
		2003	2004	2005	2006	2007	2008–	
Joukkovelkakirjalainat	EUR	1					87	88
	USD	2						2
	SEK					22		22
Vaihtovelkakirjalainat	EUR		7					7
	Lainat rahoituslaitoksilta	EUR	22	11	160	18	109	309
Eläkelainat	GBP			108				108
	USD	20	284	55	29	43	70	501
	EUR	15	15	16	16	15	45	122
Muut pitkäaikaiset lainat	SEK						16	16
	EUR	3	6	5	5	5	30	54
	SEK	1		1		1	3	6
		64	323	345	68	195	560	1 555

¹⁾ Lyhennyserät sisältyvät lyhytaikaisiin velkoihin.

Pitkäaikaisten lainojen keskimaturiteetti oli 4 vuotta 3 kk ja keskiporko oli 3,52 %.

Joukkovelkakirjalainat	Korko-%	Milj. €	2002	2001
Muut joukkovelkakirjalainat				
1991–2008	6,93		111	2
Vaihtovelkakirjalaina				
1999–2004	3,75 ¹⁾		7	15
			117	17

¹⁾ Vaihtovelkakirjalainan ehdot on esitetty sivulla 85.

Vaihtovelkakirjalaina on EUR-määräinen. Joukkovelkakirjalainat ovat EUR, SEK ja USD-määräisiä. Lainojen koroissa ei ole huomioitu koronvaihotosopimusten vaikutuksia.

Siirtovelat	2002	2001
Palkka- ja henkilösivukulujaksotukset	133	133
Tuloverojaksotukset	29	56
Korkojaksotukset	47	27
Muut erät	176	146
	385	362

18. Rahoitusriskien hallinta

Konsernin liiketoimintaan liittyviä erilaisia rahoitusriskejä, kuten markkina-, luotto- ja likvideettiriskejä. Konsernin tavoitteena on vahvistetun riskienhallintapolitiikan mukaan vähentää rahoitusmarkkinoiden hintavaihteluista ja muista epävarmuustekijöistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Tämä saavutetaan asianmukaisilla prosesseilla, jotka liittyvät riskien tunnistamiseen, arviointiin, kontrolleihin/alentamiseen ja raportointiin. Poliittikka määrittelee yleiset periaatteet rahoitusriskien hallinnalle konsernissa. Tämän lisäksi on annettu operatiivisia ohjeita, jotka liittyvät esimerkiksi johdannaissopimusten käyttöön, sijoitustoimintaan ja riskilimiitteihin.

Liiketoimintayksiköt ovat vastuussa rahoitusriskiensä tunnistamisesta. Tunnistettujen markkinariskien suojaukset tehdään konsernin rahoitustoiminnon kanssa, joka tekee pääosan konsernin ulkoisista rahoitussopimuksista pankkien ja muiden rahoitusinstituutioiden kanssa.

Liiketoimintayksiköiden controllerit valvovat yksiköidensä riskienhallintaa. Konsernin riskienhallinta raportoi kaikki merkittävät positiot ja niihin liittyvät riskit säännöllisesti konsernin johtoryhmälle.

MARKKINARISKIT

Valuuttariski

Pääosa konsernin tuloista kertyy USD- ja euromääräisestä myynnistä. Merkittävä osa kuluista muodostuu euroissa, US-dollareissa, Ruotsin kruunuissa, Norjan kruunuissa ja Englannin punnissa. Konsernin Aasian liiketoimintaan liittyy myös merkittäviä paikallisia valuuttariskejä, joita kaikkia ei voida tehokkaasti suojata.

Konserni suojaa suurimman osan käyvän arvon riskistä. Sopimukseen perustuvasta kassavirtariskistä suojataan merkittävä osa. Ennustetut ja todennäköiset kassavirrat suojataan yleensä enintään 12 kuukauden ajanjaksolle, mutta viime vuoden aikana jotkut liiketoimintayksiköt suojasivat osan kassavirrasta aina 18–24 kk saakka. AvestaPolaritissa vain osa liiketoimintayksiköistä suojaa ennustettuja kassavirtoja.

Euromaiden ulkopuolisten konserni- ja osakkuusyhtiöiden omien pääomien yhteismäärä 31.12.2002 oli 1 733 milj. euroa (2001: 1 458 milj. euroa). Näiden nettosijoitusten suojausaste oli 3,2% (2001: 7,3%).

Vuoden lopussa konsernilla oli valuuttajohdannaisia seuraavasti (nimellismäärät eivät vastaa osapuolten vaihtamia rahasuorituksia ja ne saattavat sisältää myös suljettuja positiota):

Milj. €	31.12.2002	31.12.2001
Valuuttatermiinit	1 100	1 230
Ostetut valuuttaoptiot	60	110
Asetetut valuuttaoptiot	60	110
Valuutanvaihtosopimukset	60	70

Erityisesti euron ja US-dollarin välinen dollarin korakoero saattaa vaikuttaa merkittävästi konsernin tulokseen. Vuonna 2002 kyseinen korakoero oli konsernille edullinen.

Korkoriski

Konsernin korkoasemaa seurataan käyvän arvon riskinä ja kassavirtariskinä. Korkoasema koostuu pääasiassa rahoitusinstrumenteista. Käyvän arvon ja kassavirtariskien hallitsemiseksi suurin osa sijoituksista ja lainoista pidetään vaihtuvakorkoisina. Lisäksi suojaukseen voidaan käyttää koronvaihtosopimuksia, korkotermeinejä ja -futuureita.

Korkoriskien hallinnassa tärkeimmät valuutat ovat US-dollar, euro, Englannin punta, Ruotsin kruunu ja Norjan kruunu. Suurimmalla osalla konsernin rahoitusinstrumentteja koronmääräytymisjakso on alle yhden vuoden. Osa konsernin pitkäaikaisista euro- ja Ruotsin kruunu-määräisistä lainoista on kiinteäkorkoista.

Konsernilla oli tilinpäätöspäivänä korkojohdannaisopimuksia seuraavat nimellismäärät (nimellismäärät eivät vastaa osapuolten vaihtamia rahasuorituksia ja ne saattavat sisältää myös suljettuja positiota):

Milj. €	31.12.2002	31.12.2001
Koronvaihtosopimukset	70	30

Metallihintariski

Metallien hinnoilla on suora vaikutus kaivostoiminnan kannattavuuteen. Kaivostuotannon hintataso voidaan varmistaa tekemällä metallipörssiä tai OTC-markkinoilla termiini- ja optiokauppoja. Kaivostuotantoon liittyviä kassavirtasuojauksia ei ollut avoimna vuoden 2002 lopussa.

Sinkkikulattojen ja -jalostamoiden tulokset ovat osittain metallin hinnasta riippuvaisia. Vuoden 2002 lopussa konsernilla ei ollut avoimna kassavirtasuojauksia tällaisen metallihintariskin vähentämiseksi. Sinkkirikasteen oston ja sinkin myynnin eriaikaisesta hinnoittelusta aiheutuvasta riskistä suojataan merkittävä osa.

Kuparituotannon ja -muokkaamoiden tulokseen vaikuttaa raaka-aineen oston ja tuotteen myynnin eriaikainen hinnoittelu. Konserni suojaa tästä riskistä merkittävän osan johdannaissopimuksilla.

Merkittävä osa ruostumattoman teräksen myyntisopimuksista sisälsi ns. seosainelisäklauseilin, joka pyrkii vähentämään raaka-aineen oston ja tuotteen myynnin eriaikaisesta hinnoittelusta aiheutuvaa riskiä. Kiinteästi hinnoiteltua ruostumattoman teräksen myyntiä suojataan johdannaissopimuksilla.

Tuotantoon pysyvästi sitoutuvaa perusvarastoa ei konsernissa suojata.

Kassavirtasuojauksen lisäksi konsernin rahoitustoiminto voi tehdä strategisia johdannaissopimuksia, joiden arvostuksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan välittömästi tulokseen. Strategisia johdannaissopimuksia ei tehty vuoden 2002 aikana.

Konsernilla oli tilinpäätöspäivänä metallijohdannaisia seuraavasti (nimellismäärät eivät vastaa osapuolten vaihtamia rahasuorituksia ja ne saattavat sisältää myös suljettuja positiota):

Tonnia	31.12.2002	31.12.2001
Kuparitermiinit ja -futuurit	121 200	62 200
Nikkelitermiinit ja -futuurit	2 200	5 600
Sinkkitermiinit ja -futuurit	197 300	116 000
Ostetut sinkkiopiot	3 000	6 000
Asetetut sinkkiopiot	3 000	6 000
Kultatermiinit ja -futuurit (tr. oz.)	63 400	48 900
Hopeatermiinit ja -futuurit (tr. oz.)	529 300	880 300
Alumiinitermiinit ja -futuurit	1 300	-

Arvopaperihintariski

Outokummulla on joitain osakesijoituksia, lisäksi arvopaperisalkkuun saattaa toisinaan sisältyä sijoituksia velkakirjoihin. Suurin osa arvopaperisijoituksista on pitkäaikaisia eikä niitä pääsääntöisesti suojata johdannaissopimuksilla.

Energiahintariski

Konsernilla on tuotantoprosesseja, jotka käyttävät merkittäviä määriä sähköenergiaa, mutta myös maakaasua, nestekaasua sekä muita polttoaineita. Monien energiatuotteiden, erityisesti sähkön, spot-hinnat voivat vaihdella huomattavasti.

Suurin osa konsernin Pohjoismaissa ja Britanniassa käyttämästä sähköenergiasta ostetaan ja hallinnoidaan keskitetysti. Muiden tuotantolaitosten sähköenergia hankitaan paikallisesti. Konsernin sähköenergiaan liittyvää hintariskiä hallinnoidaan sekä kaupallisilla että sähköjohdannaisopimuksilla. Polttoainerisktiin liittyvän hintariskin hallintaan ei käytetä johdannaisia.

Konsernilla oli 31.12.2002 pörssinoteeratut sähköjohdannaisia 0,2 TWh (2001: 0 TWh) ja muita sähkön finanssisopimuksia 4,5 TWh (2001: 3,5 TWh). Konsernin pohjoismaiset tuotantolaitokset käyttivät sähköä 4,35 TWh (2001: 4,25 TWh).

LUOTTORISKIT

Konsernin rahoitustoiminto hallinnoi merkittävää osaa konsernin rahoitusinstrumentteihin liittyvistä luottoriskeistä. Näitä riskejä konserni vähentää rajoittamalla vastapuolensa hyvän luottokelpoisuuden omaaviin merkittäviin pankkeihin, muihin rahoituslaitoksiin, välittäjiin ja sähköenergian tuottajiin. Kassahallintaan liittyvät sijoitukset ovat likvideissa ja alhaisen riskin omaavissa rahamarkkinainstrumenteissa.

Konsernin myyntisaamiset hajaantuvat laajan asiakaskunnan kesken eri maantieteellisille alueille ja toimialoille. Liiketoimintayksiköt hallinnoivat itse kaupallisiin virtoihin liittyvät luottoriskit.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

LIKVIDITEETTIRISKIT

Konsernin vieras pääoma hankitaan pääsääntöisesti konsernin rahoitustoiminnon toimesta. Konserni pyrkii vähentämään maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskejä lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja riittävien rahoitusreservien avulla. Tähän tarvitaan myös tehokasta kassa- ja likviditeettihallintoa.

Voimassa olevat merkittävimmät luotto-ohjelmat ja valmiusluotot: suomalainen yritystodistusohjelma 650 milj. euroa, Euro Commercial Paper -ohjelma 250 milj. USD, Outokumpu Oyj:n nimissä oleva Revolving Credit Facility 416 milj. USD ja AvestaPolarit AB:n nimissä oleva Revolving Credit Facility 300 milj. euroa.

Konsernilla oli lisäksi käytössään Nordea Pankki Suomi Oyj:n myöntämä lyhytaikainen valmiusluotto määrältään 1 000 milj. euroa käytettäväksi AvestaPolaritin osakkeiden hankintaan.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot

Konsernin rahoitusinstrumenttien tasearvot ja käyvät arvot on esitetty seuraavassa taulukossa. Käypien arvojen laskenta perustuu saatavissa oleviin markkinahintoihin, pankkien antamiin hintoihin, tulevien kassavirtojen nykyarvoon ja optioiden osalta arvostusmalleihin.

Milj. €	2002		2001	
	Tasearvo	Käypä arvo	Tasearvo	Käypä arvo
Sijoitukset ja saamiset				
Osakkeet ja osuudet	31	34	39	39
Pitkäaikaiset lainasaamiset	57	57	40	37
Lyhytaikaiset lainasaamiset	43	43	11	11
Rahoitusarvopaperit	31	31	55	56
Rahat ja pankkisaamiset	195	195	230	230
Lainat				
Pitkäaikaiset lainat	1 493	1 524	837	838
Lyhytaikaiset lainat	1 338	1 339	788	788
Valuutta- ja korkojohdannaiset ¹⁾				
Valuuttatermiinit	27	27	-13	-15
Valuuttaoptiot				
Ostetut	3	3	1	1
Asetetut	0	0	-2	-2
Valuutanvaihtosopimukset	-4	-5	-7	-7
Koronvaihtosopimukset	-1	-2	0	0
Metallijohdannaiset ¹⁾				
Kuparitermiinit ja -futuurit	-2	-2	-1	-1
Nikkelitermiinit ja -futuurit	0	0	-1	-1
Sinkkitermiinit ja -futuurit	0	0	0	0
Sinkkioptiot				
Ostetut	0	0	-	-
Asetetut	0	0	-	-
Alumiinitermiinit ja -futuurit	0	0	-	-
Kultatermiinit ja -futuurit	-1	-1	0	0
Hopeatermiinit ja -futuurit	0	0	0	0
Sähköjohdannaiset ¹⁾				
Pörssinoteeratut sähköjohdannaiset	-	3	-	-
Muut sähköjohdannaiset	-	67	-	-8

¹⁾ Johdannaiskaupat on tehty suojaamistarkoituksessa. Käypä arvo osoittaa johdannaisten realisointituloksen, mikäli nämä johdannaiset olisi suljettu tilinpäätöspäivänä. Johdannaisten realisointitulokset kirjataan tuloslaskelmaan pääsääntöisesti hedge accounting -periaatteen mukaisesti eli suojattavaa erää vastaan. Valuuttatermiinien ja -optioiden sekä valuutanvaihtosopimusten tasearvot sisältävät sitovien ja todennäköisten sitoumusten suojaamiseksi tehtyjen sopimusten toteutumattomia kurssieroja, jotka on jaksotettu.

19. Vastuusitoumukset

Milj. €	2002	2001
Annetut pantit 31.12.		
Kiinnitykset omasta velasta	117	105
Muut pantit omasta velasta	2	-
	119	105
Takaukset 31.12.		
Osakkuusyhtiöiden puolesta		
Rahoituksen vakuudeksi	7	8
Muiden puolesta		
Rahoituksen vakuudeksi	25	3
Muiden sitoumusten vakuudeksi	16	16
	48	27

Kiinnitykset omasta velasta ovat pääosin eläkelainojen vakuutena. Lisäksi konserni on antanut takauksia omien sitoumustensa vakuudeksi. Johdon arvion mukaan sitoumusten vakuudeksi annetuista panteista ja takauksista ei ole odotettavissa merkittäviä vaikutuksia konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

	2002	2001
31.12. voimassa olevien vuokra- ja käyttöleasingsopimusten mukaiset vuokramaksut		
Vuonna 2003	28	15
Vuoden 2003 jälkeen	105	116
	133	131

ELÄKEVASTUUT

Outokumpu Oyj:n eläkesäätiöiden lisäeläkkeiden vakuustustoiminta siirrettiin vuonna 1999 Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammolle. Vakuustustoiminnan siirtoon sisältyviin varoihin sisältyi noin 2 milj. Outokumpu Oyj:n osaketta, joiden lopullinen vakuustustoiminnan luovutukseen liittyvä arvo määräytyy lähtökohtaisesti 30.9.2004 mennessä. Näiden osakkeiden siirtohinna ja käyvän arvon ero 31.12.2002 oli 1 milj. euroa (2001: 4 milj. euroa).

20. Riita-asiat ja oikeusprosessit

Yhdysvaltain liittovaltion ympäristöviranomaisen (the United States Environmental Protection Agency, "USEPA") on nimennyt Princeton Gamma-Tech, Inc:n ("PGT"), vuonna 1985 hankitun tytäryhtiön, yhdessä eräiden muiden tahojen kanssa mahdollisesti vastuulliseksi osapuoleksi ("potentially responsible party") liittyen pohjaveden saastumiseen PGT:n tuotantolaitoksen ympäristössä Princetonissa, New Jerseyssä. USEPA on sittemmin haastanut PGT:n asiasta oikeuteen vaatien PGT:tä korvaamaan alueeseen liittyvät tutkimus- ja puhdistuskustannukset. Väitetty saastuminen liittyy PGT:n hankintaa edeltävään aikaan. PGT neuvottelee USEPA:n kanssa tarvittavasta puhdistustekniikasta. Outokumpu on saanut korvausta yhtiön edellisiltä omistajilta ja PGT on esittänyt korvausvaatimuksia tahoille, joiden uskotaan myötävaikuttaneen saastumiseen. PGT on niin ikään esittänyt asiasta korvausvaatimuksia ja haastanut oikeuteen vakuutusyhtiöt, joiden vakuutukset olivat voimassa sinä aikana, jolloin saastumisen väitetään tapahtuneen. Osa vakuutusyhtiöistä maksoi vaatimusten mukaiset korvaukset ennen oikeudenkäyntiä, joka alkoi lokakuussa 1996.

Tuomioistuin antoi välipäätöksensä 5.6.1997. Päätöksen mukaisesti vakuutusyhtiöillä, yhtä vastaajaa lukuun ottamatta, oli velvollisuus puolustaa PGT:tä, PGT:n lukuun USEPA:ta vastaan käytävässä oikeudenkäynnissä ja korvata PGT:lle ympäristöntutkimuksesta ja saastumisen korjaamisesta aiheutuvat vahingot. New Jersey osavaltion tuomioistuinlaitoksen viimeisimpien ennakkotapausten perusteella saattaa olla mahdollista, että osa näistä kustannuksista sälytetään PGT:n vastuulle. Tuomioistuin totesi myös, että kolme vakuutusyhtiötä olivat olleet vilpillisessä mielessä kieltäytyessään ryhtymästä toimenpiteisiin vahinkoilmoituksen perusteella. Oikeudenkäynnin lopullinen tuomio on vielä antamatta. Tuomiosta voidaan valittaa New Jersey -osavaltion valitustuomioistuimeen. PGT neuvottelee parhaillaan USEPA:n ja muiden asianosaisten kanssa kiistan ratkaisemisesta sovinnollisesti.

Ei ole odotettavissa, että pohjaveden puhdistuksesta PGT:lle maksettavaksi mahdollisesti tulevat kustannukset vaikuttaisivat olennaisesti Outokumpu-konsernin taloudelliseen asemaan.

Outokummun kokonaan omistama Tara Mines Limited Irlannissa oli hakenut ns. Export Sales Reliefiä (ESR) vuosille 1978–88. Irlannin veroviranomainen riitautti Tara Mines Limitedin hakemuksen. Tara valitti asiassa aina Supreme Courtiin, joka vastaa suomalaisesta Korkeinta oikeutta. Supreme Court ratkaisi asian lopullisesti 10.10.2002 päätöksellään, jolla se hylkäsi Taran valituksen. Taran kaikki verot on maksettu ja kirjattu täysimääräisinä normaalin verokantojen mukaisesti. Siten Supreme Courtin päätöksellä ei ole haitallista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

Maaliskuussa 2001 Euroopan komissio aloitti tutkimukset koskien yhtiön osallisuutta liittyen epäiltyyn eurooppalaisten kupariputki- ja putkenosien tuottajien markkinoiden jako- ja hintakartelliin. Tutkimukseen liittyen Outokumpu on toiminut yhteistyössä Euroopan komission kanssa ja tällä hetkellä komissio tutkii tutkinnan kohteena olevilta yhtiöiltä saatua asiaa koskevaa materiaalia.

Koska tutkimukset ovat edelleen kesken, asiaan liittyen ei ole tehty varauksia. Kupariputken myynti Euroopassa muodostaa noin 4 % Outokumpu-konsernin kokonaisliikevaihdosta.

Kesäkuussa 1998 Yhdysvaltain kansainvälisen kaupan komissio (International Trade Commission) käynnisti Britanniaa tuotavien kylmävalssattujen ruostumattoman teräksen ohutlevyjen ja nauhatuotteiden (mukaan lukien folion) tuontia koskevan polkumyynitutkimuksen. Alustavaa 13,45 % takuumaksua määrättiin sovellettavaksi 17.12.1998–27.7.1999 Yhdysvaltoihin saapuneisiin tavarantoimituksiin. Heinäkuussa 1999 maksuksi vahvistettiin 14,84 % ja sitä on sovellettu 27.7.1999 jälkeisiin Britanniaa Yhdysvaltoihin saapuneisiin tavarantoimituksiin. Lokakuussa 2002 Yhdysvaltain kansainvälisen kaupan komissio ilmoitti, että ruostumattoman teräksen puolivalmisteiden maahantuonti rajataan tutkimuksen ulkopuolelle, koska näiden tuotteiden maahantuonnista ei ole ollut, eikä uhkaa olla merkittävää haittaa yhdysvaltalaisille teräksen tuottajille. Yhdysvaltojen kansainvälisen kaupan komissio on suositellut, että tietyille pitkille ruostumattoman teräksen tuotteille asetettaisiin tuontirajoituksia. Lisäksi komissio päätti äänestyksen jälkeen soveltaa tuontirajoituksia tiettyihin putkituotteisiin. Näin ollen ruostumattoman teräksen teräsaihioiden ja lanka-aihioiden tuontia ei rajoiteta. Johdon käsityksen mukaan näillä Yhdysvaltain käynnistämällä toimenpiteillä ei tule olemaan merkittävää haitallista vaikutusta Outokumpu-konsernin taloudelliseen asemaan.

Kiinan hallitus ilmoitti toukokuussa 2002 terästuotteita koskevista tutkimuksista sekä asetti väliaikaisia tuontikiintiöitä eräille terästuotteille. Tutkittavana oli 14 eri ruostumattoman teräksen luokkaa. Jotkut näistä luokista olivat tuontikiintiöiden alaisia ja tuontikiintiöiden ylittävistä tuonnista Kiinaan oli maksettava 17 tai 18 % ylimääräistä tullimaksua. Väliaikaiset suojoitoimenpiteet päättyivät 19.11.2002. Lopulliset tuontikiintiöt kylmävalssatuille ruostumattoman teräksen levytuotteille asetettiin 20.11.2002. Lopullinen tuontikiintiö ei koske muunlaisia ruostumattoman teräksen tuotteita. Kylmävalssatun ruostumattoman teräksen tuonnista Kiinaan tulee lopullisen tuontikiintiön mukaisesti maksaa kiintiöiden ylittävistä tuonnista 18,1 % ylimääräistä tullimaksua. Lopullinen tuontikiintiö tulee kasvamaan ja tullimaksu pienenty-mään asteittain niiden voimassaoloaikana. Niiden on tarkoitus poistua käytöstä 23.5.2005, ellei tilanne muutu sitä ennen tavalla, joka tekisi ne tarpeettomiksi ennen kyseistä ajankohtaa. Euroopan komissio käy neuvotteluja Kiinan hallituksen kanssa koskien tuontikiintiöitä ja tullimaksuja. Yhtiö on vaatinut Kiinan viranomaisia harkitsemaan uudelleen asettamia tuontikiintiöitä ja tuontitulleja. Yhtiö aikoo myös hakea useiden kylmävalssatun teräksen levytuotteiden poistamista tuontikiintiöiden piiristä.

Edellä mainittujen oikeusprosessien lisäksi konsernin yhtiöt ovat asianosaisina eräissä konsernin liiketoimintaan liittyvissä riita-asioissa. Johdon arvion mukaan ao. riita-asioiden lopputuloksilla ei ole olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

21. Tytäryhtiöt liiketoiminta-alueittain 31.12.2002

	Maa	Toiminnan luonne	Konsernin omistusosuus, %
Stainless Steel			
AvestaPolarit Oy Abp	Suomi	■	100
AvestaPolarit Holding B.V.	Alankomaat	■	100
AvestaPolarit Holdings Ltd	Britannia	■	100
AvestaPolarit Holding GmbH	Saksa	■	100
AvestaPolarit, Inc.	Yhdysvallat	■	100
AvestaPolarit Chrome Oy	Suomi	✱	100
AvestaPolarit Plate Service			
Centre Benelux B.V.	Alankomaat	▲	100
AvestaPolarit Processing B.V.	Alankomaat	▲	100
Avesta Sandvik Tube B.V.	Alankomaat	▲	83
Hertecant N.V.	Belgia	▲	100
PT AvestaPolarit Welding Products	Indonesia	▲	100
AvestaPolarit ABE Ltd.	Kanada	▲	100
AvestaPolarit ABE, S.A. de C.V.	Meksiko	▲	100
AB Örnköldsviks Mekaniska Verkstad (ÖMV)	Ruotsi	▲	100
AvestaPolarit Stainless Tube AB	Ruotsi	▲	83
AvestaPolarit ABE AB	Ruotsi	▲	100
AvestaPolarit Plate Service			
Centre Nordic AB	Ruotsi	▲	100
AvestaPolarit Prefab AB	Ruotsi	▲	100
AvestaPolarit Press Plate AB	Ruotsi	▲	100
AvestaPolarit Welding AB	Ruotsi	▲	100
Billing Metal Trading AB	Ruotsi	▲	100
Calamo Nords AB	Ruotsi	▲	100
Husqvarna Elektrolytpolering AB	Ruotsi	▲	100
AvestaPolarit Plate Service			
Centre Germany	Saksa	▲	100
AvestaPolarit Stainless Oy	Suomi	▲	100
Finnbend Oy	Suomi	▲	100
Finnpipe Oy	Suomi	▲	83
JARO Fittings Oy Ab	Suomi	▲	100
JARO Oy Ab	Suomi	▲	83
AS Avesta Polarit Ratat Oü	Viro	▲	92
AvestaPolarit Bar Company	Yhdysvallat	▲	100
AvestaPolarit East, Inc.	Yhdysvallat	▲	100
AvestaPolarit Pipe, Inc.	Yhdysvallat	▲	100
AvestaPolarit Plate, Inc.	Yhdysvallat	▲	100
AvestaPolarit Ltd	Britannia	●	100
AvestaPolarit S.p.A.	Italia	●	100
AvestaPolarit A/S	Norja	●	100
AvestaPolarit AB (publ.)	Ruotsi	■	100
AvestaPolarit B.V.	Alankomaat	●	100
AvestaPolarit Pty Ltd	Australia	●	100
AvestaPolarit N.V.	Belgia	●	100
AvestaPolarit S.A.	Espanja	●	100
AvestaPolarit (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	●	100
AvestaPolarit Asia Pacific Ltd	Hongkong	●	100
AvestaPolarit Ireland Ltd	Irlanti	●	100
Commerciale Acciai S.p.A.	Italia	●	100
AvestaPolarit Ges.m.b.H	Itävalta	●	100
AvestaPolarit Japan K.K.	Japani	●	100
AvestaPolarit UAB	Liettua	●	100
AvestaPolarit Sp z o.o.	Puola	●	100
AvestaPolarit ABE SARL	Ranska	●	100
AvestaPolarit SA	Ranska	●	100
E.L.F.E. SA	Ranska	●	100
AvestaPolarit Nordic AB	Ruotsi	●	100
AvestaPolarit GmbH	Saksa	●	100
AvestaPolarit (SEA) Pte Ltd	Singapore	●	100
AvestaPolarit Distribution Oy	Suomi	●	100
SH-Trade Oy	Suomi	●	100
AvestaPolarit A/S	Tanska	●	100
AvestaPolarit s.r.o.	Tšekin tasavalta	●	100
AvestaPolarit Kft	Unkari	●	100
ZAO AvestaPolarit	Venäjä	●	100
AvestaPolarit Baltic Oü	Viro	●	100
AvestaPolarit Coil, Inc.	Yhdysvallat	●	100
AvestaPolarit Welding, Inc.	Yhdysvallat	●	100
AvestaPolarit Finance B.V.	Alankomaat	▶	100
AvestaPolarit Gebouwen B.V.	Alankomaat	▶	100
AvestaPolarit Pension Trustees Ltd	Britannia	▶	100
2843617 Canada Inc.	Kanada	▶	100
AvestaPolarit Information Systems AB	Ruotsi	▶	100
Visent Invest AB	Ruotsi	▶	100
Visenta Försäkrings AB	Ruotsi	▶	100
AvestaPolarit Holding GmbH & Co. KG	Saksa	▶	100
Kandelinin Seuraajat Oy	Suomi	▶	100

	Maa	Toiminnan luonne	Konsernin omistusosuus, %
Copper Products			
Outokumpu Copper Products Oy	Suomi	■	100
Outokumpu Copper B.V.	Alankomaat	■	100
Outokumpu Copper Limited	Britannia	■	100
Outokumpu Copper, Inc.	Yhdysvallat	■	100
Outokumpu Copper Holdings Inc.	Yhdysvallat	■	100
Outokumpu Copper Kenosha, Inc.	Yhdysvallat	■	100
Outokumpu Heatcraft B.V.	Alankomaat	■	55
Holton Machinery Limited	Britannia	▲	100
Neumayer GmbH	Itävalta	▲	50
Nippert Ltd.	Britannia	▲	100
Outokumpu Advanced Superconductors Inc.	Yhdysvallat	▲	100
Outokumpu American Brass, Inc.	Yhdysvallat	▲	100
Outokumpu Castform Oy	Suomi	▲	100
Outokumpu Copper Franklin, Inc.	Yhdysvallat	▲	100
Outokumpu Copper Partner AB	Ruotsi	▲	100
Outokumpu Copper Strip AB	Ruotsi	▲	100
Outokumpu Copper Strip B.V.	Alankomaat	▲	100
Outokumpu Copper Products (Malaysia) Sdn. Bhd.	Malesia	▲	100
Outokumpu Copper Tube (Zhongshan) Ltd.	Kiina	▲	90
Outokumpu Copper Products AB	Ruotsi	▲	100
Outokumpu Copper Tubes, S.A.	Espanja	▲	100
Outokumpu Heatcraft Czech s.r.o.	Tšekin tasavalta	▲	55
Outokumpu Heatcraft de Mexico	Meksiko	▲	55
Outokumpu Heatcraft France SAS	Ranska	▲	55
Outokumpu Heatcraft Italia s.r.l.	Italia	▲	55
Outokumpu Heatcraft USA LLC	Yhdysvallat	▲	55
Outokumpu Hitachi Copper Tube (Thailand) Ltd.	Thaimaa	▲	64
Outokumpu Livernois Engineering LLC	Yhdysvallat	▲	55
Outokumpu Poricopper Oy	Suomi	▲	100
Outokumpu Wasacopper Oy	Suomi	▲	90
Outokumpu WTT AB	Ruotsi	▲	100
The Nippert Company	Yhdysvallat	▲	100
Valleycast LLC	Yhdysvallat	▲	100
Neumayer Corporation	Yhdysvallat	●	50
Outokumpu Rawmet (UK) Limited	Britannia	▶	100
Outokumpu Centro Servizi S.p.A.	Italia	▶	100
Thatcher Alloys Limited	Britannia	▶	100
Metallurgy			
Outokumpu Technology Oy	Suomi	■	100
Outokumpu Indepro S.A.	Chile	■	100
AISCO Systems Inc.	Kanada	▲	100
KHD Aluminium Technology GmbH	Saksa	▲	100
Lurgi Metallurgie GmbH	Saksa	▲	100
Outokumpu Harjavalta Metals Oy	Suomi	▲	100
Outokumpu Indepro Ingeniería Limitada	Chile	▲	100
Outokumpu Lurgi-Australia Pty. Ltd.	Australia	▲	100
Outokumpu Mintec Oy	Suomi	▲	100
Outokumpu Norzink A/S	Norja	▲	100
Outokumpu Technology A/S	Norja	▲	100
Outokumpu Technology GmbH	Saksa	▲	100
Outokumpu Technology Inc.	Yhdysvallat	▲	100
Outokumpu Technology Ltd.	Britannia	▲	100
Outokumpu Technology Pty Ltd.	Australia	▲	100
Outokumpu Turula Oy	Suomi	▲	100
Outokumpu Wenmec AB	Ruotsi	▲	100
Outokumpu Zinc Oy	Suomi	▲	100
Royal Pannevis B.V.	Alankomaat	▲	100
SepTor Technologies B.V.	Alankomaat	▲	100
Aisco Systems Inc. Chile y Compañía Limitada	Chile	●	100
Outokumpu Zinc Commercial B.V.	Alankomaat	●	100
Outokumpu Mexicana, S.A. de C.V.	Meksiko	●	100
Outokumpu Tecnologia Brasil Ltda.	Brasilia	●	100
Outokumpu Technology (Pty) Ltd.	Etelä-Afrikka	●	100
Outokumpu Técnica Chile Ltda.	Chile	●	100
Outokumpu Técnica Perú S.A.C.	Peru	●	100
Pannevis Inc.	Yhdysvallat	●	100
Outokumpu Research Oy	Suomi	◆	100
MPE Service Oy	Suomi	▶	96
Outokumpu Zinc B.V.	Alankomaat	▶	100
ZAO Mineral Processing Engineers	Venäjä	▶	60
Eberhard Hoesch & Söhne GmbH	Saksa	*	100
International Project Services Ltd. Oy	Suomi	*	100
Kumpu Engineering, Inc.	Yhdysvallat	*	100

Muu toiminta

Mining

Outokumpu Nickel Resources B.V.	1)	Alankomaat	■	100
Outokumpu Mining Oy		Suomi	✘	100
Tara Mines Limited		Irlanti	✘	100
Nikkel og Olivin A/S	1)	Norja	✓	100
Norsulfid A/S	1)	Norja	✓	100
Viscaria AB	1)	Ruotsi	✓	100
Outokumpu Copper Resources B.V.		Alankomaat	●	100
OAQ Kivijärvi		Venäjä	◆	85
OAQ Kola-Mining		Venäjä	◆	96
Outokumpu Minera Española S.A.		Espanja	◆	100
Outokumpu Mines, Inc.	1)	Kanada	◆	100
Outokumpu Zinc Australia Pty. Ltd.	1)	Australia	◆	100
Outokumpu Nickel B.V.	1)	Alankomaat	▶	100
Outokumpu Exploration Ventures Pty. Ltd.		Australia	*	100
Outokumpu Mining Australia Pty. Ltd.	1)	Australia	*	100
Outokumpu Resources & Exploration Pty. Ltd.		Australia	*	100
Polar Mining Oy		Suomi	*	100
Tara Prospecting Limited		Irlanti	*	100

Konsernipalvelut

Granförs Bruk AB	1)	Ruotsi	■	100
Outokumpu Sales Oy	1)	Suomi	●	100
Outokumpu Portugal Ltda.	1)	Portugali	●	100
Outokumpu Copper (U.S.A.), Inc.		Yhdysvallat	●	100
Outokumpu Deutschland GmbH		Saksa	●	100
Outokumpu Istanbul Dis Ticaret Limited Sirketi	1)	Turkki	●	98
Outokumpu Japan K.K.	1)	Japani	●	100
Outokumpu Poland Sp. z o.o.	1)	Puola	●	100
Finero B.V.	1)	Alankomaat	▶	100
Kopparlunden AB	1)	Ruotsi	▶	100
Orijärvi Oy	1)	Suomi	▶	100
Outokumpu Alueverkko Oy	1)	Suomi	▶	100
Outokumpu Rawmet, S.A.		Espanja	▶	100
Outokumpu Rossija Oy	1)	Suomi	▶	100
Pancarelian Ltd.	1)	Bermuda	▶	100
ZAO Outokumpu Moskva		Venäjä	▶	100
ZAO Outokumpu St. Petersburg		Venäjä	▶	100
OOO Outokumpu Norilsk		Venäjä	▶	100
Outokumpu Benelux B.V.	1)	Alankomaat	*	100
Outokumpu Ecomills Oy	1)	Suomi	*	100
Outokumpu Engineering Enterprises, Inc.	1)	Yhdysvallat	*	100
Outokumpu Espana S.A.	1)	Espanja	*	100
Outokumpu France S.A.	1)	Ranska	*	100
Outokumpu Invest (U.K.) Ltd.	1)	Britannia	*	100
Outokumpu Italia S.A.	1)	Italia	*	100
Outokumpu Metals Treasury	1)	Irlanti	*	100
Outokumpu Scandinavia AB	1)	Ruotsi	*	100
Outokumpu (S.E.A.) Pte Ltd	1)	Singapore	*	100
Outokumpu (UK) Limited	1)	Britannia	*	100

Teolliset omistukset

Princeton Gamma-Tech, Inc.		Yhdysvallat	▲	82
Princeton Gamma-Tech U.K. Ltd.		Britannia	●	99

22. Osakkuusyhtiöt ja muut osakeomistukset 31.12.2002

Osakkuusyhtiöiden osakkeet ja osuudet

Folldal Industrielektro A/S		Norja	▲	40
Laminados Oviedo-Córdoba S.A.		Espanja	▲	50
Okmetic Oyj	1), 4)	Suomi	▲	32
ThyssenFaldene A/S		Norja	▲	40
Fagersta Stainless AB		Ruotsi	▲	50
Jan Sahlin Gjutteknik AB		Ruotsi	▲	20
Svältbackens Kraft AB		Ruotsi	▲	33
Okphil Inc.		Filippiinit	●	30
Outokumpu (Thailand) Co., Ltd.		Thaimaa	●	49
Heatcraft Advanced Technologies LLC	2)	Yhdysvallat	◆	50
Arctic Platinum Partnership, avoin yhtiö		Suomi	◆	49
Placer Outokumpu Exploration Ltd.		Britannia	◆	50
Oretec Resources Plc.		Irlanti	◆	34
ZAO Arctic Nickel		Venäjä	◆	40
Kopparlunden Development AB		Ruotsi	▶	50
ABB Industriunderhåll AB		Ruotsi	▶	49
Djäknehytterotarnas Skifteslag		Ruotsi	▶	50
Ståltransporteri Avesta AB		Ruotsi	▶	49

Muut osakkeet ja osuudet

Muihin osakkeisiin sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden markkina-arvo ylittää niiden 31 milj. euron tasearvon 3 milj. eurolla.

Ulkomaiset sivuliikkeet

AvestaPolarit Asia Pacific Ltd., sivuliike Etelä-Koreassa
AvestaPolarit Asia Pacific Ltd., edustustot Kiinassa ja Taiwanissa
AvestaPolarit Baltic Oü, sivuliike Latviassa
AvestaPolarit S.A., sivuliike Portugalissa
Outokumpu Mining Oy, sivuliike Espanjassa
Outokumpu Sales Oy, sivuliike ja edustusto Kiinassa
Outokumpu Sales Oy, sivuliike Britanniassa
Outokumpu Sales Oy, sivuliike Espanjassa
Outokumpu Sales Oy, sivuliike Italiassa
Outokumpu Sales Oy, sivuliike Norjassa
Outokumpu Sales Oy, sivuliike Ranskassa
Outokumpu Sales Oy, sivuliike Singaporessa
Outokumpu Sales Oy, sivuliike Tanskassa
Outokumpu Zinc Commercial B.V., sivuliike Sveitsissä

23. Konsernirakenteen muutokset vuonna 2002

Ostetut ja perustetut tytär- ja osakkuusyhtiöt

Ks. kohdat 21 ja 22.

Fuusioidut ja puretut tytär- ja osakkuusyhtiöt

AvestaPolarit Service Center Bönen GmbH
Outokumpu Commercial A/S
Outokumpu Työterveyspalvelut Oy
Outokumpu Base Metals Oy
Outokumpu Engineering Contractors Oy
Outokumpu Wenmec Oy
Outokumpu Engineering Services Oy

Myydyt tytär- ja osakkuusyhtiöt

Black Swan Nickel Pty Ltd
Pyhäsalmi Mine Oy

Myytyjen liiketoimintojen osuus konsernin liikevaihdosta, milj. €	2002	2001
Black Swan Nickel Pty Ltd	47	70
Pyhäsalmi Mine Oy	-	15

Toiminnan luonne ja erittelyn viitteet

- = management tai holding
- ✘ = toiminnallinen kaivos
- ✓ = suljettu kaivos
- ▲ = tuotanto
- = markkinointi
- ◆ = malminetsintä tai tutkimus
- ▶ = palvelu
- * = lepäävä yhtiö

Tytär-yhtiöluettelo ei sisällä kaikkia holding-yhtiöitä eikä ns. lepääviä yhtiöitä. Emoyhtiö Outokumpu Oyj:n osalta on kuitenkin eritelty kaikki suoraan omistetut yhtiöt. Konsernin omistusosuus vastaa myös konsernin osuutta äänivallasta.

- 1) Nimen muutos
- 2) Ostettu
- 3) Perustettu
- 4) Omistusosuuden muutos
- 1) Emoyhtiö Outokumpu Oyj:n omistamat osakkeet
- 1) Emoyhtiö Outokumpu Oyj:n omistusosuus 65 %

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

24. Konsernin kaivostuotanto kaivoksittain ja malmivarat

Tonnia	2002	2001
Malminlouhinta (milj. tonnia)		
Black Swan ¹⁾	0,2	0,5
Hitura	0,6	0,5
Kemi	1,2	1,2
Nikkel og Olivin ²⁾	0,5	0,7
Orivesi	0,2	0,2
Pyhäsalmi	-	1,1
Tara ³⁾	0,8	2,0
Yhteensä	3,5	6,2
Kromirikastetta		
Kemi	566 000	575 100
Sinkkiä rikasteissa		
Pyhäsalmi	-	20 100
Tara ³⁾	49 100	146 200
Yhteensä	49 100	166 300
Kuparia rikasteissa		
Pyhäsalmi	-	11 600
Nikkeliä rikasteissa		
Black Swan	8 600	21 800
Hitura	2 500	2 000
Nikkel og Olivin ²⁾	1 700	2 500
Yhteensä	12 800	26 300
Lyijyä rikasteissa		
Tara ³⁾	8 300	27 400
Yhteensä	8 300	27 400
Kultaa rikasteissa (kg)		
Orivesi	1 300	1 500
Pyhäsalmi	-	200
Yhteensä	1 300	1 700
Rikkirikastetta		
Pyhäsalmi	-	583 300

¹⁾ Sisältää Black Swanin tuotannon kesäkuun 2002 loppuun.

²⁾ Sisältää Nikkel og Olivinin tuotannon lokakuuhun 2002 asti, jolloin kaivos suljettiin malmivarojen ehyttyä.

³⁾ Toiminta ollut keskeytyksissä lokakuun 2001 alusta syyskuun 2002 alkuun.

Kemin kaivoksen malmivarat ja mineraalivarannot 31.12.2002

MALMIVARAT		MINERAALIVARANNOT		
Todetut	Todennäköiset	Todetut	Todennäköiset	Mahdolliset
51 Mt	-	3,8 Mt	13 Mt	73 Mt
25 % Cr ₂ O ₃	-	28 % Cr ₂ O ₃	29 % Cr ₂ O ₃	29 % Cr ₂ O ₃

Luokittelu perustuu australaasilaiseen järjestelmään "Australasian Code for Reporting of Mineral Resources and Ore Reserves, September 1999". Mineraalivaranto on esiintymä, jonka määrä ja pitoisuudet on arvioitu geologisista perusteista. Malmivarat ovat teknis-taloudellisten kannattavuusselvitysten perusteella taloudellisesti hyödynnettäväksi todettu osa mineraaliesiintymästä.

Taulukossa on esitetty esiintymän kokonaistonnit. Malmivarat eivät sisälly mineraalivarantoihin.

Malmivarojen ja mineraalivarantojen koko on esitetty miljoonina tonneina (Mt) ja pitoisuudet prosentteina (%).

Cr₂O₃ = kromioksidi.

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tuloslaskelma

Milj. €	2002	2001
Liikevaihto	103	93
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-84	-75
Bruttokate	19	18
Hallinnon kulut	-43	-32
Tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut	-3	-3
Poikkeukselliset erät (3)	51	22
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut (4)	444	4
Liikevoitto (1-4)	468	9
Rahoitustuotot ja -kulut (5)	66	97
Voitto ennen satunnaisia eriä	534	106
Satunnaiset erät (6)	29	36
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	563	142
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	5	0
Tuloverot (7)	-24	-28
Tilikauden voitto	544	114

Suomalaisten säännösten mukaan konsernitilinpäätöksen lisäksi tulee emoyhtiön tilinpäätös esittää erikseen. Emoyhtiö Outokumpu Oyj:n tuloslaskelman ja taseen erät ovat suurelta osin konsernin sisäisiä ja eliminoituvat konsernitilinpäätöksessä.

Suluissa olevat numerot viittaavat liitetietoihin sivuilla 79-80.

Emoyhtiön rahoituslaskelma

Milj. €	2002	2001
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden voitto	544	114
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	4	3
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	-66	-13
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-27	0
Fuusiovoitto	-434	-
Muut oikaisut ¹⁾	-55	-16
	-34	88
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten vähennys	10	59
Lyhytaikaisten korottomien velkojen vähennys	-26	-40
	-16	19
Liiketoiminnan rahavirta	-50	107
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-22	-29
Investoinnit tytäryhtiöihin sekä muihin osakkeisiin ja osuuksiin	-1 130	-220
Liiketoimintojen sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	94	31
Lainasaamisten lisäys	-39	-52
	-1 097	-270
Investointien rahavirta	-1 097	-270
Rahavirta ennen rahoitusta	-1 147	-163
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	202	303
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-51	-134
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	997	111
Maksetut osingot, muut muutokset	-24	-100
Maksulliset osakeannit ²⁾	301	-
Muut rahoituserät	-312	29
	1 113	209
Rahoituksen rahavirta	1 113	209
Rahavarojen muutos	-34	46
Oikaisuerät	-	0
Taseen mukainen rahavarojen vähennys (-), lisäys (+)	-34	46

¹⁾ Sisältää osakkeiden arvonalennukset ja -palautukset sekä käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot.

²⁾ Sisältää myös vaihtovelkakirjalainasta saadut vastikkeet.

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tase

Milj. €	2002	2001	Milj. €	2002	2001
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
Pysyvät vastaavat	(8)		Oma pääoma	(9)	
Aineettomat hyödykkeet	10	7	Osakepääoma	293	212
Aineelliset hyödykkeet	43	64	Rekisteröimätön osakepääoma	0	-
Sijoitukset	3 085	1 707	Ylikurssirahasto	636	408
Pysyvät vastaavat yhteensä	3 138	1 778	Omien osakkeiden rahasto	14	14
Vaihtuvat vastaavat			Edellisten tilikausien voitto	85	46
Saamiset	(10) 725	344	Tilikauden voitto	544	114
Rahat ja pankkisaamiset	68	103		1 572	794
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	793	447	Tilinpäätössiirtojen kertymä		
			Kertynyt poistoero	1	6
			Vieras pääoma		
			Pitkäaikainen	(10)	
			Korollinen	666	580
			Koroton	-	0
			Lyhytaikainen	(10)	
			Korollinen	1 464	474
			Koroton	228	371
			Vieras pääoma yhteensä	2 358	1 425
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 931	2 225	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 931	2 225

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Milj. €	2002	2001
1. Henkilöstökulut		
Hallituksen ja toimitusjohtajan sekä toimitusjohtajan sijaisen palkat ja palkkiot ¹⁾	1	1
Muut palkat ja palkkiot	12	10
Eläkemaksut	2	2
Muut henkilösivukulut ²⁾	2	1
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	17	14

¹⁾ Sisältää osapalkkioita 0 milj. euroa vuonna 2002 (2001: 0 milj. euroa)

²⁾ Vuonna 2002 ei maksettu henkilöstörahasistolakiin perustuvaa voittopalkkiota (2001: – milj. euroa)

Henkilöstö keskimäärin	265	227
Henkilöstö kauden lopussa	275	233

2. Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot tase-erittäin		
Aineettomista oikeuksista	1	0
Muista pitkävaikutteisista menoista	0	1
Rakennuksista ja rakennelmista	1	1
Koneista ja kalustosta	1	1
Muista aineellisista hyödykkeistä	1	0
	4	3
Suunnitelman mukaiset poistot toimintokohtaisesti		
Hankinnan ja valmistuksen kulut	0	0
Hallinnon kulut	4	3
	4	3

3. Poikkeukselliset erät

Avesta Polarit Oyj Abp:n osakkeiden luovutusvoitto	33	–
Espoon kiinteistöjen myyntivoitto	13	–
Eläkesäätiön ylikatteen palautus	3	–
Henki-Sammon vakuutusmaksun hyvitys	2	–
Sampo Oyj:n osakkeiden myyntivoitto	–	22
	51	22

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot	3	3
Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntivoitot	6	1
Outokumpu Base Metals Oy:n fuusiovoitto	435	–
Muut tuottoerät	0	1
	444	5

8. Pysyvät vastaavat

Milj. €	Hankintameno		Myynnit ja Kertyneet		Vähennysten ja siirtojen		Kertyneet		Tasearvo
	1.1.2002	Lisäykset	vähennykset	poistot 1.1.2002	kertyneet poistot	Tilikauden poistot	poistot 31.12.2002	31.12.2002	
Aineettomat hyödykkeet	10	4	–	–3	–	–1	–4	10	
Aineelliset hyödykkeet									
Maa-alueet	16	–	–8	–	–	–	–	8	
Rakennukset ja rakennelmat	43	0	–39	–11	10	–1	–2	2	
Koneet ja kalusto	8	1	–1	–5	1	–1	–5	3	
Muut aineelliset hyödykkeet	3	0	–1	–1	1	–1	–1	1	
Keskeneräiset investoinnit	11	18	–	–	–	–	–	29	
	81	19	–49	–17	12	–3	–8	43	
Sijoitukset									
Tytäryhtiöosakkeet	938	1 807	–471	–	–	–	–	2 274	
Omat osakkeet	14	–	–	–	–	–	–	14	
Muut osakkeet ja osuudet	9	3	0	–	–	–	–	12	
Muut lainasaamiset	746	39	–	–	–	–	–	785	
	1 707	1 849	–471	–	–	–	–	3 085	
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 798	1 872	–520	–20	12	–4	–12	3 138	

Milj. €	2002	2001
Liiketoiminnan muut kulut		
Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntitappiot	0	–1
Muut kuluerät	0	0
	0	–1
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut yhteensä	444	4

5. Rahoitustuotot ja -kulut

Osinkotuotot	48	81
Korkotuotot		
Pitkäaikaisista saamisista	32	42
Muut korkotuotot	15	21
Muut rahoitustuotot	3	2
Korkokulut	–55	–50
Muut rahoituskulut	–3	–1
Kurssivoitot ja -tappiot	26	2
	66	97
Rahoitustuotot ja -kulut tytäryhtiöiltä/tytäryhtiöille		
Osinkotuotot	40	73
Korkotuotot		
Pitkäaikaisista saamisista	32	42
Muut korkotuotot	11	17
Muut rahoitustuotot	3	2
Korkokulut	7	–9
	93	125

6. Satunnaiset erät

Konserniavustukset	29	36
--------------------	----	----

7. Tuloverot

Tuloverot		
Verot tilikauden tuloksesta	–24	–28
Vero aikaisemmilta tilikausilta	0	0
	–24	–28

Taseeseen merkittävässä olevat laskennalliset verovelat ja -saamiset		
Laskennallinen verovelka	–6	0
Laskennallinen verosaaminen	1	5
Laskennalliset verovelat ja -saamiset, netto	–5	5

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Milj. €	2002	2001
9. Oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	212,0	211,7
Osakeanti	79,8	-
Vaihtovelkakirjalainan vaihto osakkeiksi	1,5	0,3
Osakepääoma 31.12.	293,3	212,0
Rekisteröimätön osakepääoma 1.1.	-	-
Osakeanti	0,2	-
Rekisteröimätön osakepääoma 31.12.	0,2	-
Ylikurssirahasto 1.1.	408,5	407,3
Osakeanti	219,9	-
Omien osakkeiden merkintäoikeuksien myynti	1,6	-
Vaihtovelkakirjalainan vaihto osakkeiksi	6,4	1,2
Ylikurssirahasto 31.12.	636,4	408,5
Omien osakkeiden rahasto	13,6	13,6
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	45,9	66,8
Edellisen tilikauden voitto	113,8	93,0
Osingonjako	-75,2	-99,6
Omien osakkeiden osto	-	-13,6
Laskentakäytännön muutos	-	-0,7
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	84,5	45,9
Tilikauden voitto	543,9	113,8
Oma pääoma yhteensä 31.12.	1 571,9	793,8
Jakokelpoiset varat		
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	84,5	45,9
Tilikauden voitto	543,9	113,8
Jakokelpoiset varat 31.12.	628,4	159,7
10. Saamiset ja velat		
Saamiset		
Myyntisaamiset	19	12
Lainasaamiset	560	247
Siirtosaamiset	23	23
Muut saamiset	123	62
	725	344
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Korollinen		
Vaihtovelkakirjalainat	7	15
Lainat rahoituslaitoksilta	591	491
Eläkelainat	66	74
Muut pitkäaikaiset lainat	2	0
	666	580
Koroton		
Muut pitkäaikaiset velat	-	0
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Korollinen		
Lainat rahoituslaitoksilta	638	80
Eläkelainat	9	8
Muut lyhytaikaiset lainat	817	386
	1 464	474
Koroton		
Ostovelat	12	11
Siirtovelat	16	37
Muut lyhytaikaiset velat	200	323
	228	371
Vieras pääoma yhteensä	2 358	1 425

Milj. €	2002	2001
Saamiset ja velat tytäryhtiöiltä/tytäryhtiöille		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	777	735
Lyhytaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	555	242
Myyntisaamiset	18	12
Siirtosaamiset	8	20
Muut saamiset	90	56
	671	330
Lyhytaikaiset velat		
Muut lyhytaikaiset lainat	366	230
Ostovelat	2	1
Siirtovelat	1	5
Muut lyhytaikaiset velat	185	316
	554	552
Saamiset konsernin osakkuusyhtiöiltä		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset	2	7
Lyhytaikaiset		
Siirtosaamiset	0	0
Siirtosaamiset		
Jaksotetut kurssierot	1	7
Jaksotetut korkotuotot	11	11
Tuloverosaamiset	10	0
Muut erät	1	5
	23	23
Siirtovelat		
Palkka- ja henkilösivukulujaksotukset	3	2
Jaksotetut kurssierot	-	19
Jaksotetut korkokulut	12	7
Muut erät	1	9
	16	37
11. Vastuuitoumukset		
Annetut pantit 31.12.		
Kiinnitykset omasta velasta	59	59
Takaukset 31.12.		
Tytäryhtiöiden puolesta		
Rahoituksen vakuudeksi	127	168
Muiden sitoumusten vakuudeksi	95	109
Muiden puolesta		
Rahoituksen vakuudeksi	0	0
	222	277
Kiinnitykset omasta velasta on annettu pääosin eläkelainojen vakuudeksi.		
Henkilöstön eläketurva on järjestetty eläkevakuutuksin. Lisäeläke-edut on myös järjestetty eläkevakuutuksin vakuutusyhtiössä ja ne on täysin katettu vakuutusmaksuilla. Lisäeläkejärjestelmä on suljettu vuonna 1985.		
31.12. voimassa olevien vuokra- ja käyttöleasingsopimusten mukaiset vuokramaksut		
Vuonna 2003	5	0
Vuoden 2003 jälkeen	53	1
	58	1

Outokumpu Oyj:n osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja osakepääoma

Outokumpu Oyj:n täysin maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.2002 oli 293 278 242,10 euroa ja se jakautui 172 516 613 osakkeeseen. Osakepääoma on 3.1.2003 noussut 28.11.–17.12.2002 toteutetun osakeannin toissijaisen merkintöjen tultua merkityksi kaupparekisteriin 293 520 502,30 euroon jakautuen 172 659 119 osakkeeseen. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,70 euroa. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään 11.2.1994.

Yhtiöjärjestyksen mukaan Outokumpu Oyj:n osakepääoma on vähintään 150 000 000 euroa ja enintään 600 000 000 euroa. Näissä rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta.

Osakkeen noteeraus

Outokumpu Oyj:n osake noteerataan Helsingin Pörssissä.

Omat osakkeet

Yhtiön hallussa on 1 406 000 omaa osaketta, mikä vastaa 0,8 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Hankinnat on tehty 9.4.–27.11.2001.

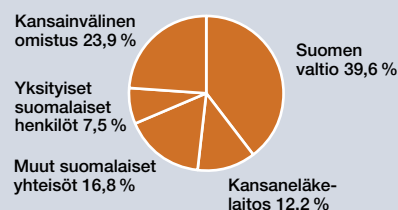
Valtion omistus

Suomen valtion omistuksessa on 39,6 % yhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä. Eduskunnan kesäkuussa 2001 tekemän päätöksen perusteella valtion omistus yhtiössä voi vähentyä aina 10 %:iin asti. Tämän rajan alitus edellyttää uutta eduskunnan päätöstä.

Lunastusvelvollisuus

Yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä saavuttaa tai ylittää 33 1/3 tai 50 %, on velvollinen muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta lunastamaan näiden osakkeet yhtiöjärjestyksessä tarkemmin määritellyllä tavalla laskettavasta hinnasta. Lunastusvelvollisuus ei koske osakkeenomistajaa, jonka osalta omistus- tai ääniraja on saavutettu tai ylitetty ennen tämän määräyksen rekisteröintiä kaupparekisteriin 18.5.1994, niin kauan kuin osakkeenomistajan omistus- tai äänimäärä säilyy edellä mainitun rajan yläpuolella.

Osakkeenomistajat ryhmittäin 10.1.2003

Vuoden 2002 uusmerkintä

Ylimääräinen yhtiökokous valtuutti 14.11.2002 hallituksen korottamaan yhtiön osakepääomaa osakkeenomistajien merkintäetuoikeuden mukaisella uusmerkinnällä. Tämän valtuutuksen perusteella osakepääomaa voitiin korottaa enintään 213 425 310 eurolla.

Yhtiön hallitus päätti 22.11.2002 yhtiökokouksen valtuutuksen nojalla korottaa yhtiön osakepääomaa osakkeenomistajien merkintäetuoikeuteen perustuvalla uusmerkinnällä enintään 80 047 743,60 eurolla laskemalla liikkeeseen enintään 47 086 908 osaketta. Osakeannissa liikkeeseen laskettavat osakkeet vastasivat enintään 37,5 % yhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä ennen osakeantia.

Outokumpu Oyj:n osakkeet ja osakkeenomistajat

Suurimmat osakkeenomistajat 10.1.2003

Omistajat	Osakkeita, kpl	Osuus, %
Suomen valtio	68 440 597	39,6
Kansaneläkelaitos	21 031 248	12,2
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	2 241 354	1,3
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 200 236	1,3
Outokumpu Oyj	1 406 000	0,8
Valtion eläkerahasto	893 750	0,5
LEL työeläkekassa	846 736	0,5
FIM Forte Sijoitusrahasto	838 000	0,5
Fortumin eläkesäätiö	716 236	0,4
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	649 236	0,4
Hallintarekisteröidyt osakkeet ¹⁾	40 444 149	23,4
Muut osakkeenomistajat yhteensä	32 951 577	19,1
Yhteensä	172 659 119	100,0

¹⁾ Capital Group Companies, Inc. -ryhmän omistusten osuus on 14.7.2000 saadun ilmoituksen mukaan 5,3 %, Fidelity International Limitedin omistusten osuus 20.9.2002 saadun ilmoituksen mukaan 4,9 % ja Franklin Resources Inc:n omistusten osuus 3.1.2003 saadun ilmoituksen mukaan 3,7 % Outokumpun osakkeista. Lisäksi Franklin Resources hallinnoi erikseen 1,3 % Outokumpun osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Osakkeenomistajat ryhmittäin 10.1.2003

Ryhmät	Osakkeita, kpl	Osuus, %
Yksityiset yritykset	4 583 393	2,7
Julkiset yritykset	60 642	0,0
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 310 365	6,0
Julkisyhteisöt		
Suomen valtio	68 440 597	39,6
Kansaneläkelaitos	21 031 248	12,2
Työeläkelaitokset	10 947 644	6,3
Muut	184 438	0,1
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2 865 375	1,7
Kotitaloudet	12 975 568	7,5
Ulkomaiset sijoittajat	41 254 981	23,9
Arvo-osuuksiksi vaihtamattomat osakkeet	4 868	0,0
Yhteensä	172 659 119	100,0

Osakkeenomistuksen jakautuminen 10.1.2003

Osakkeita kpl	Omistajien lukumäärä	%-osuus omistajista	Osakemäärä kpl	% osake- kannasta	Keskim. omistus, kpl
1-100	1 579	12,4	86 385	0,1	55
101-500	4 759	37,3	1 250 547	0,7	263
501-1 000	2 405	18,9	1 721 452	1,0	716
1 001-10 000	3 710	29,1	10 293 062	6,0	2 774
10 001-100 000	237	1,9	6 194 638	3,6	26 138
100 001-1 000 000	58	0,4	17 344 583	10,0	299 045
yli 1 000 000	5	0,0	95 319 435	55,2	19 063 887
	12 753	100,0	132 210 102	76,6	10 367
Hallintarekisteröidyt osakkeet			40 444 149	23,4	
Arvo-osuuksiksi vaihtamattomat osakkeet			4 868	0,0	
Yhteensä			172 659 119	100,0	

Osakeannin keskeiset ehdot olivat seuraavat:

- merkintäaika oli 28.11.–17.12.2002
- merkintähinta oli 6,37 euroa osakkeelta
- osakkeenomistajalla oli oikeus merkitä jokaista täsmäytyspäivänä 27.11.2002 omistamaansa kahdeksaa osaketta kohden kolme uutta osaketta
- osakkeenomistaja, joka käytti ensisijaista merkintäoikeuttaan kokonaan tai osittain, saattoi merkitä toissijaisen merkintätuoikeuden perusteella samaan merkintähintaan uusia osakkeita, joita ei merkitty ensisijaisessa merkinnässä
- uudet osakkeet oikeuttavat täyteen osinkoon vuodelta 2002

Outokumpu myi Helsingin Pörssissä kaikki omien osakkeidensa perusteella osakeannissa saamansa merkintäoikeudet.

Ensisijaisen merkintäoikeuden perusteella merkittiin 46 944 402 osaketta, mikä vastasi 99,7 % tarjottujen osakkeiden yhteismäärästä. Tämän lisäksi toissijaisessa merkinnässä annettiin merkintäsitoumuksia 3 154 808 osakkeesta, mikä ylitti jaettavissa olevien osakkeiden määrän, 142 506 osaketta, yli 20-kertaisesti. Lähes 9 500 sijoittajaa osallistui ensisijaiseen merkintään ja lähes 3 300 toissijaiseen merkintään.

Toissijaisessa merkinnässä merkityt osakkeet jaettiin merkitsijöiden kesken heidän osakeannin täsmäytyspäivän mukaisen osakeomistuksensa suhteessa, kuitenkin siten, että kukin osakkeenomistaja sai osakkeita enintään merkintäsitoumuksensa mukaisen enimmäismäärän.

Yhtiö keräsi osakeannin avulla uutta pääomaa 299 943 604 euroa. Täysin merkitty ja maksettu osakepääoman korotus merkittiin kauppakirjatermiin ensisijaisen merkinnän osalta 23.12.2002 ja toissijaisen merkinnän osalta 3.1.2003.

Hallituksen valtuudet osakepääoman korottamiseen

Yhtiökokous valtuutti 8.4.2002 hallituksen korottamaan yhtiön osakepääomaa laskemalla liikkeeseen uusia osakkeita, myöntämällä optio-oikeuksia ja laskemalla liikkeeseen vaihtovelkakirjalainoja. Tämän valtuutuksen perusteella osakepääomaa voidaan korottaa korkeintaan 21 199 008,50 eurolla. Valtuutus oikeuttaa poikkeamaan osakkeenomistajien merkintätuoikeudesta ja se on voimassa 8.4.2003 saakka. Yhtiö ei ole käyttänyt tätä valtuutusta.

Hallituksen valtuudet omien osakkeiden hankkimiseen

Yhtiökokous valtuutti 8.4.2002 hallituksen hankkimaan yhtiön omia osakkeita. Osakkeita voidaan hankkia enintään 6 235 002 kappaletta. Valtuutus on voimassa 8.4.2003 saakka. Yhtiö ei ole käyttänyt tätä valtuutusta.

Hallituksen valtuudet omien osakkeiden luovuttamiseen

Yhtiökokous valtuutti 8.4.2002 hallituksen luovuttamaan yhtiölle hankittuja omia osakkeita. Osakkeita voidaan luovuttaa enintään 6 235 002 kappaletta. Hallitus voi päättää osakkeiden luovuttamisesta osakkeenomistajien merkintätuoikeudesta poiketen. Valtuutus on voimassa 8.4.2003 saakka. Yhtiö ei ole käyttänyt tätä valtuutusta.

Vuoden 1998 johdon optio-ohjelma

Maaliskuussa 1998 hallitus päätti yhtiökokouksen valtuuttamana tarjota Outokumpu-konsernin johtavassa asemassa olevalle henkilöstölle osakkeenomistajien merkintätuoikeudesta poiketen yhteensä 2 600 ns. vertailevaan optiomalliin perustuvaa optio-oikeutta. Osakkeiden merkintäaika optio-oikeuksilla alkoi 2.5.2001 ja päättyi 31.3.2004. Optio-oikeuksia oli merkintäajan alkaessa 94 johtoon kuuluvalla henkilöllä. Yhteensä 16 optio-oikeutta palautettiin yhtiölle ja ne mitätöitiin 30.10.2001.

Yhtiön hallitus päätti 22.11.2002 optio-ohjelman ehtojen mukaisesti merkittävien osakkeiden merkintähinnan ja lukumäärän muuttamisesta osakeannin johdosta siten, että osakkeenomistajia ja optioiden haltijoita kohdellaan yhdenvertaisella tavalla. Tämän mukaisesti jokainen optio-oikeus oikeuttaa merkitsemään 1 097,56 yhtiön osaketta 8,96 euron hintaan osakkeelta. Vuosittain maksettavat osingot vähennetään merkintähinnasta.

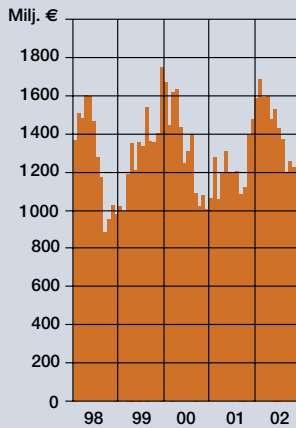
Liikkeeseenlasketuilla optio-oikeuksilla voidaan optiojärjestelyn ehtojen muuttamisen jälkeen merkitä yhteensä enintään 2 836 095 yhtiön osaketta ja yhtiön osakepääoma voi nousta enintään 4 821 361,50 eurolla, mikä vastaa 1,6 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeannin jälkeen. Vuoden 2002 loppuun mennessä optio-ohjelman perusteella ei ole merkitty yhtiön osakkeita.

Optio-oikeudet ovat olleet 21.6.2001 lähtien kaupan käynnin kohteena Helsingin Pörssissä.

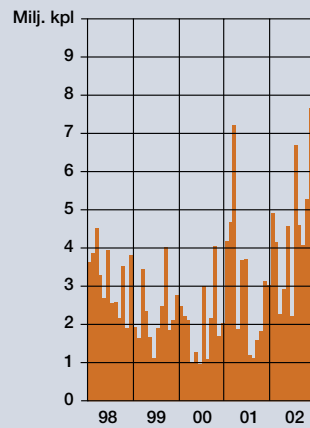

Outokumpu Oyj:n osakkeet ja osakkeenomistajat

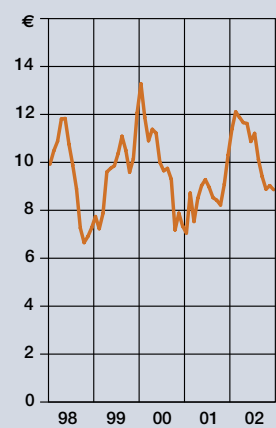
**Osakekannan
markkina-arvo**

**Osakkeen
kuukausivaihto**

**Osakkeen
kurssikehitys**

Osakepääoman korotukset 1998–2003

	Osakkeita kpl	Osakepääoma €
Osakepääoma 1.1.1998	124 529 660	209 443 852,98
Rahastoanti 28.4.1999	–	211 700 422,00
Vuoden 1999 vaihtovelkakirjalainalla tehdyt osakemerkinnät		
9.4.–30.11.2001	+170 390	211 990 085,00
8.4.–29.11.2002	+872 161	213 472 758,70
Uusmerkintä 28.11.–17.12.2002		
Ensisijainen merkintä, merkitty kaupparekisteriin 23.12.2002	+46 944 402	293 278 242,10
Osakepääoma 31.12.2002	172 516 613	293 278 242,10
Uusmerkintä 28.11.–17.12.2002		
Toissijainen merkintä, merkitty kaupparekisteriin 3.1.2003	+142 506	293 520 502,30
Osakepääoma 3.1.2003	172 659 119	293 520 502,30

Vuoden 1999 vaihtovelkakirjalaina henkilöstölle

Helmikuussa 1999 hallitus päätti yhtiökokouksen valtuuttamana laskea liikkeeseen vaihtovelkakirjalainan Outokumpu-konsernin henkilökunnan merkittäväksi osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poiketen. Vaihtovelkakirjalaina on osa Outokumpu-konsernin henkilöstön kannustinohjelmaa. Vaihtovelkakirjalaina laskettiin liikkeeseen 7.4.1999. Laina-aika on viisi vuotta ja vuotuinen korko 3,75 %. Lainan vaihto-aika alkoi 9.4.2001 ja päättyi 5.4.2004. Vaihtovelkakirjalaina tarjottiin merkittäväksi ensisijaisesti Outokumpu-konsernin vakinaisessa palveluksessa Suomessa oleville henkilöille ja toissijaisesti Outokumpu-konsernin henkilöstörahostolle Suomessa. Yhteensä 742 outokumpulaista merkitsi vaihtovelkakirjalainaa ja vaihtovelkakirjalainan määräksi vahvistettiin yhteensä 18 180 000 euroa.

Yhtiön hallitus päätti vaihtovelkakirjalainan ehtojen mukaisesti 22.11.2002 muuttaa vaihtovelkakirjalainan vaihtosuhtetta osakeannin johdosta siten, että osakkeenomistajia ja vaihtovelkakirjojen haltijoita kohdellaan yhdenvertaisella tavalla. Tämän mukaisesti jokainen 1 000 euron vaihtovelkakirja oikeuttaa merkitsemään 120,73 yhtiön osaketta 8,28 euron laskennalliseen vaihtokurssiin osakkeelta.

Vuoden 2002 loppuun mennessä vaihtovelkakirjalainan perusteella on merkitty yhteensä 1 042 551 yhtiön osaketta. Liikkeeseen laskettujen ja vaihtamatta olevien vaihtovelkakirjojen määrä 31.12.2002 oli 6 743 000 euroa ja ne oikeuttavat vaihtovelkakirjalainan ehtojen muuttamisen jälkeen merkitsemään yhteensä enintään 814 082 yhtiön osaketta. Yhtiön osakepääoma voi merkintöjen seurauksena nousta enintään 1 383 940,10 eurolla, mikä vastaa 0,5 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeannin jälkeen.

Vuosien 2000–2002 johdon osakepalkkiojärjestelmät

Maaliskuussa 2000 yhtiökokous hyväksyi osakepalkkiojärjestelmän osaksi yhtiön johdon ja muun avainhenkilöstön kannustusohjelmaa. Järjestelmä koostuu kolmesta kannustuskaudesta, joista kunkin pituus on kolme vuotta. Kaudet alkoivat 1.1.2000, 1.1.2001 ja 1.1.2002. Vuoden 2000 osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuului vuoden 2002 loppussa 149 henkilöä, vuoden 2001 järjestelmän piiriin 158 henkilöä ja vuoden 2002 järjestelmän piiriin 169 henkilöä. Yhtiön hallitus on päättänyt järjestelmään kuuluvista henkilöistä kullakin kaudella.

Osakepalkkiojärjestelmän mukaan palkkio määräytyy yhtiön osakekurssin suhteellisen kehityksen perusteella, ja

palkkiota maksetaan edellyttäen, että Outokummun osakekurssin kehitys on vähintään yhtä hyvä kuin vertailuindeksin kehitys. Enimmäispalkkio maksetaan, kun yhtiön osakekurssi on kehittynyt vähintään 15 % paremmin kuin vertailuindeksi. Vertailuindeksin muodostaa Dow Jones World Mining -indeksin (40 %) ja Dow Jones Europe Steel -indeksin (60 %) yhdistelmä. Osakepalkkiojärjestelmän mukaisesti palkkiosta 60 % maksetaan rahana ja 40 % Outokummun osakkeina. Järjestelmän mukaan henkilö sitoutuu pitämään saamansa osakkeet omistuksessaan vähintään vuoden ajan.

Mikäli osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat henkilöt saivat enimmäispalkkioiden mukaisen määrän yhtiön osakkeita, heidän omistuksensa olisi osakepalkkioiden kautta 0,5 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeannin jälkeen.

Yhtiön hallitus vahvisti 17.2.2003 enimmäispalkkion mukaiset palkkiot ensimmäiseltä kannustuskaudelta. Arviolta 280 390 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta siirretään 19.2.2003 palkkionsaajille.

Johdon osakkeenomistus

Hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet omistivat 10.1.2003 yhteensä 46 886 yhtiön osaketta, mikä vastaa 0,03 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Lisäksi konsernin johtoryhmän jäsenillä on vuoden 1998 johdon optio-ohjelman perusteella oikeus merkitä yhteensä 536 705 yhtiön osaketta ja vuoden 1999 vaihtovelkakirjalainan perusteella yhteensä 34 284 yhtiön osaketta. Jos konsernin johtoryhmän jäsenet saivat myös osakepalkkiojärjestelmän perusteella enimmäismäärän osakkeita, heidän osakkeenomistuksensa lisääntyisi yhteensä noin 85 000 osakkeella. Mikäli merkintäoikeudet käytettäisiin kokonaisuudessaan ja mikäli osakepalkkiojärjestelmä tuottaisi enimmäismäärän osakkeita, konsernin johtoryhmän jäsenten omistuksessa olisi optioiden perusteella 0,3 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, vaihtovelkakirjojen perusteella 0,02 % sekä osakepalkkiojärjestelmän perusteella 0,05 %.

Johdon osakkeenomistusta on esitetty tarkemmin sivuilla 90 ja 92–95.

Osakkeen ja optio-oikeuksien kurssikehitys ja vaihto

Osakkeen ja optio-oikeuden hinnan ja vaihdon kehitys sekä osakekohtaiset tunnusluvut viideltä vuodelta on esitetty seuraavalla sivulla.

Osakekohtaiset tunnusluvut ¹⁾

		1998	1999	2000	2001	2002
Tulos/osake (ilman satunnaisia eriä)	€	0,05	0,71	2,15	0,55	1,15
Tulos/osake	€	0,05	0,71	2,29	0,55	1,15
Rahavirta/osake	€	2,16	0,72	1,81	2,52	2,42
Oma pääoma/osake	€	9,11	9,85	11,70	11,37	11,14
Osinko/osake	€	0,07	0,23	0,72	0,55	0,40²⁾
Osinko/tulos	%	140,0	32,4	33,5	100,0	43,5
Efektiiivinen osinkotuotto	%	1,0	1,8	9,9	5,1	4,8
Hinta/voitto-suhde (P/E)		142,4	17,9	3,4	19,4	7,2
Osakkeen kurssikehitys						
Keskikurssi	€	9,54	9,74	9,74	8,50	10,28
Alin kurssi	€	5,67	6,56	6,56	6,42	8,14
Ylin kurssi	€	12,94	13,57	14,29	10,81	12,67
Kurssi kauden lopussa	€	7,12	12,71	7,28	10,72	8,30
Muutos kauden aikana	%	-29,6	78,5	-42,7	47,2	-22,6
HEX-indeksin muutos kauden aikana	%	68,5	162,0	-10,6	-32,4	-34,4
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa	Milj. €	980	1 750	1 002	1 461	1 420
Osakkeiden vaihdon kehitys ³⁾						
Osakkeiden vaihto	1 000 kpl	38 456	27 204	24 028	37 155	58 198
Osuus osakkeiden painotetusta keskiarvosta	%	27,9	19,8	17,4	27,1	42,3
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä		137 643 380	137 643 380	137 643 380	137 127 433 ⁵⁾	137 658 458^{4), 5)}
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa		137 643 380	137 643 380	137 643 380	136 277 653 ⁵⁾	171 110 613⁵⁾
Vuoden 1998 optio-oikeudet ⁶⁾						
Kurssikehitys						
Keskikurssi	€				2 278	3 087
Alin kurssi	€				2 278	957
Ylin kurssi	€				2 278	3 672
Kurssi kauden lopussa	€				2 278	1 051
Vaihto	kpl				40	1 288
Lukumäärä kauden lopussa					2 584	2 584

¹⁾ Osakekohtaiset tunnusluvut on oikaistu vertailukelpoisiksi tekemällä osakeantioikaisu vuonna 2002 toteutetun osakkeenomistajien merkintäetuoikeuteen perustuneen uusmerkinnän pohjalta.

²⁾ Hallituksen esitys yhtiökokoukselle.

³⁾ Vaihto Helsingin Pörssissä.

⁴⁾ Johdon vuoden 1998 optio-ohjelmaan liittyvien optio-oikeuksien sekä henkilöstön vuoden 1999 vaihtovelkakirjalainan laimennusvaikutuksella oikaistu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä vuonna 2002 oli 139 293 142 kappaletta. Nämä vaikuttavat laimentavasti tulos/osake-lukuihin 0,01 euroa vuonna 2002.

⁵⁾ Ei sisällä hankittuja omia osakkeita.

⁶⁾ Vuoden 1998 optio-oikeudet ovat olleet kaupankäynnin kohteena Helsingin Pörssissä 21.6.2001 lähtien. Ks. tarkemmin sivu 83.

Tunnuslukujen laskentaperusteet on esitetty sivulla 61.

 outokumpu-konsernin emoyhtiö Outokumpu Oyj on Suomessa rekisteröity ja kotipaikkaansa pitävä julkinen osakeyhtiö. Outokumpu Oyj:n hallintoon ja johtamiseen sovelletaan Suomen lakeja, yhtiön yhtiöjärjestystä sekä yhtiön hallituksen vahvistamia hallintosääntöjä. Yhtiö noudattaa myös Helsingin Pörssin suosittelemaa Keskuskauppakamarin sekä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton yhteistä suositusta julkisten yhtiöiden hallinnoinnista, OECD:n Principles on Corporate Governance -periaatteita sekä Helsingin Pörssin sääntöjä ja ohjeita.

Konsernin juridinen ja operatiivinen rakenne

Ylin vastuu konsernin hallinnosta ja toiminnasta on Outokumpu Oyj:n toimielimillä, joita ovat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan apuna toimii hallituksen toimitusjohtajan esityksestä nimittämä konsernin johtoryhmä.

Useat operatiivisista liiketoimintayksiköistä ovat juridisesti Outokumpu-konserniin kuuluvia ja emon tai toisen tytäryhtiön kokonaan omistamia tytäryhtiöitä, joiden hallitukset koostuvat konsernin ja asianomaisen yhtiön johtoon kuuluvista henkilöistä sekä joissakin yhtiöissä lisäksi henkilöstön edustajista.

Konsernin emoyhtiönä Outokumpu Oyj vastaa konsernin hallinnosta, strategisesta suunnittelusta, taloudesta, rahoituksesta ja sijoittajasuhteista sekä tarjoaa operatiivisille liiketoimintayksiköille ja muille yksiköille konsernipalveluja.

Outokumpu-konsernin operatiivinen toiminta jakautuu strategisiin liiketoimintakokonaisuuksiin eli liiketoiminta-alueisiin (Business Areas). Liiketoiminta-alueita ovat Stainless Steel, Copper Products ja Metallurgy. Suoraan emoyhtiön alaisuudessa toimii lisäksi erillisiä operatiivisia liiketoimintayksiköitä ja muita yksiköitä.

Liiketoiminta-alueet koostuvat operatiivisista liiketoimintayksiköistä (Business Units) ja/tai operatiivisten liike-

toimintayksiköiden ryhmistä, divisioonista (Divisions), jotka raportoivat asianomaisesta liiketoiminta-alueesta vastaavalle konsernin johtoryhmän jäsenelle. Konsernin liiketoimintaa tukevat palvelut on keskitetty erilliseen yksikköön (Business Support Unit), joka raportoi konsernin hallinnosta vastaavalle johtoryhmän jäsenelle. Kaikille operatiivisille yksiköille on määritelty selkeät taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet.

Konserninjohto (Corporate Management) koostuu toimitusjohtajasta, konsernin johtoryhmän jäsenistä sekä muista konsernin johdon tehtäviä hoitavista johtajista ja asiantuntijoista.

Konsernin johdon tehtävänä on:

- konsernin strategian kehittäminen ja toteuttaminen
- operatiivisten liiketoimintayksiköiden liiketoiminnan ohjaaminen ja valvominen
- resurssien varmistaminen ja kohdentaminen
- keskeisiin konsernitoimintoihin liittyvien yhtenäisten toimintaperiaatteiden ja -tapojen kehittäminen ja ylläpitäminen
- tehokkaiden ja yhtenäisten raportointi- ja seurantajärjestelmien kehittäminen ja ylläpitäminen
- yhteyksien ja verkostojen luominen liiketoimintayksiköiden välille
- toimitusjohtajan avustaminen ja
- merkittävistä konsernitason operatiivisista asioista päättäminen.

Toimielinten tehtävät ja vastuut

Yhtiökokous

Yhtiökokous kokoontuu pääsääntöisesti kerran vuodessa. Yhtiökokouksen yksinomaiseen päätösvaltaan kuuluvat Suomen osakeyhtiölain mukaisesti eräät tärkeät päätökset, kuten tilinpäätöksen vahvistaminen, voitonjaosta päättäminen, yhtiöjärjestyksen muuttaminen sekä hallituksen ja tilintarkastajien valinta.

Hallitus

Yhtiön hallituksen tehtävät ja vastuut määräytyvät Suomen osakeyhtiölain sekä muun soveltuvan lainsäädännön pohjalta. Hallituksella on yleistoimivalta kaikissa niissä asioissa, joita ei lain tai yhtiöjärjestyksen nojalla ole määrätty toisten toimielinten päätettäväksi tai suoritettavaksi. Hallituksen yleistehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa myös yhtiön ylimmän johdon nimittämisestä ja valvonnasta. Hallituksen tulee toimia kaikissa tilanteissa yhtiön edun mukaisesti.

Hallitus on asettanut tavoitteekseen ohjata yhtiön toimintaa siten, että se tuottaa mahdollisimman suuren lisäarvon siihen sijoitetulle pääomalle.

Hallituksen päätehtäviä ovat:

- konsernin perusstrategioiden vahvistaminen
- toimintasuunnitelmien hyväksyminen sekä niiden toteuttamisen valvominen
- investointien kokonaismäärän ja sen liiketoimintokohtaisen jakautumisen hyväksyminen
- suurista ja strategisesti merkittävistä investoinneista, yrittyskaupoista ja omaisuuden myynneistä päättäminen
- yhtiön osinkopolitiikan määrittäminen ja ehdotuksen tekeminen yhtiökokoukselle vuosittain maksettavan osingon määrästä
- organisaatorakenteen vahvistaminen
- toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa nimittäminen sekä heidän työehdoistaan päättäminen hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ehdotuksen pohjalta
- johtoryhmän jäsenten nimittäminen toimitusjohtajan esityksestä
- riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvät kysymykset
- yhtiön eettisten arvojen määrittelemine ja
- tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä osavuositilauksien käsittely ja hyväksyminen.

Hallitus voi asettaa keskuudestaan pysyviä valiokuntia ja määrätä niiden työjärjestyksen. Valiokunnat raportoivat työstään koko hallitukselle. Hallitus voi lisäksi asettaa keskuudestaan tilapäisiä työryhmiä määrätyn tehtävän hoitamista varten. Myös työryhmien raportit käsitellään halli-

tuksen kokouksissa. Tällä hetkellä hallituksella ei ole pysyviä valiokuntia. Hallitus arvioi toimintaansa säännöllisesti.

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet tehtäväänsä toimikaudeksi, joka päättyy vaalin jälkeisen ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Siten jokaisessa varsinaisessa yhtiökokouksessa valitaan aina yhtiön koko hallitus. Yhtiöjärjestyksen mukaan hallitus valitsee itse keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen jäsen voidaan milloin tahansa vapauttaa tehtävistään yhtiökokouksen päätöksellä. Hallituksen jäsenten valintaa koskevat ja ennen yhtiökokousta hallituksen tietoon tulleet ehdotukset julkistetaan silloin, kun ehdotuksen takana on vähintään 20 % yhtiön kaikista osakkeista ja äänistä ja ehdotettu henkilö on suostunut tehtävään.

Yhtiöjärjestyksen mukaan hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä. Vuoden 2002 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallitukseen valittiin kahdeksan jäsentä, joista yksi henkilöstön osakeomistukseen perustuen henkilöstön esityksestä. Yhtiön toimitusjohtaja ei ole hallituksen jäsen.

Hallitus kokoontuu yleensä 6–10 kertaa vuodessa. Lähinnä AvestaPolaritin vähemmistöosuuden hankintaan ja järjestettyyn osakeantiin liittyen vuonna 2002 hallituksen kokouksia oli 20. Äänestystilanteessa äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan kanta.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan tehtävänä on yhtiön liiketoiminnan johtaminen ja valvominen Suomen osakeyhtiölain sekä hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajaa avustaa tässä työssä konsernin johtoryhmä.

Hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen sekä toimitusjohtajan esityksestä muut konsernin johtoryhmän jäsenet.

Johtoryhmätyöskentely

Konsernin johtoryhmän tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa konsernin johtamisessa, valmistella hallituksen ja toimitusjohtajan käsiteltäviä asioita, toimia toimitusjohtajan neuvonantajana sekä jakaa tietoa toimitusjohtajan, johtoryhmän jäsenten ja liiketoimintojen kesken.

Johtoryhmä käsittelee lisäksi kaikki konsernin johtamisen kannalta keskeiset asiat, kuten mm. konsernin strategioihin, investointeihin, yrityskauppoihin, raportointiin, yrityskuvaan, sijoittajasuhteiden hoitoon, palkitsemisjärjestelmiin sekä riskienhallinnan ja henkilöstöpolitiikan pääperiaatteisiin liittyvät asiat sekä valvoo konsernin toimintaa.

Konsernin johtoryhmän jäseninä ovat konsernin liike-toiminta-alueiden operatiivisesta toiminnasta vastaavat johtajat (Business Area Presidents) sekä eri esikunta- ja asiantuntijatoiminnoista vastaavat johtajat (Executive Vice Presidents). Esikunta- ja asiantuntijatoiminnoista vastaavat johtoryhmän jäsenet valvovat ja ohjaavat oman vastuualueensa toimintoja läpi koko konsernin. Johtoryhmän jäsenillä on oikeus yksin kirjoittaa yhtiön toiminimi, joten he siten myös edustavat yhtiötä. Konsernin johtoryhmään kuului vuonna 2002 kahdeksan jäsentä.

Konsernin johtoryhmän kokouksia on 1–2 kertaa kuukaudessa ja johtoryhmä keskustelee viikoittain konsernin asioista.

Liiketoiminta-alueilla ja operatiivisissa liiketoimintayksiköissä on myös omat, asianomaisesta liiketoiminnasta vastuullisen johtajan valitsemat johtoryhmänsä, joiden jäsenen tehtävänä on omien tehtäviensä ohella avustaa ja neuvoa liiketoiminnasta vastuullista johtajaa. Vastuu liiketoiminnan operatiivisesta johtamisesta on kuitenkin aina yksin asianomaisen liiketoiminnan johtajalla.

Tilintarkastajat

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on oltava vähintään yksi ja enintään kaksi tilintarkastajaa, joiden on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia tai tilintarkastusyhteisöjä. Yhtiökokous valitsee tilintarkastajat toimikaudeksi, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Konserniin kuuluvien yhtiöiden tilintarkastuksesta vastaavat maailmanlaajuisesti PricewaterhouseCoopers -tilintarkastusyhteisöt. Emoyhtiö Outokumpu Oyj:n tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Pekka Nikula, vastaa tilintarkastustyön ohjeistuksesta ja koordinoinnista koko konsernin osalta.

Yhtiön tilintarkastajat antavat yhtiön osakkeenomistajille lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen yhtiön vuositilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi tilintarkastajat raportoivat havainnoistaan hallitukselle säännöllisesti, noin kaksi kertaa vuodessa.

Hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän jäsenten palkkiot ja eläke-edut

Hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenille maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut vuonna 2002 on esitetty seuraavassa taulukossa:

€	Palkat ja palkkiot luontoisetuineen	Tulospalkkiot	Yhteensä
Hallituksen jäsenet ¹⁾	205 854	–	205 854
Toimitusjohtaja	412 469	60 668	473 137
Muut konsernin johtoryhmän jäsenet	1 012 787	61 306	1 074 093

¹⁾ Ei sisällä toimitusjohtajan palkkaa ja palkkioita.

Hallituksen jäsenille ei makseta palkkiota muulla kuin hallituksen jäsenyyden perusteella. Toimitusjohtajalle ja konsernin johtoryhmän jäsenille palkan ja luontaisetujen lisäksi maksettava tulospalkkio määräytyy konsernin sijoitetun pääoman tuoton perusteella. Vuonna 2002 palkkion enimmäismäärä oli 40 % (vuonna 2003 50 %) peruskaukusiansion perusteella määräytyvästä vuosipalkasta.

Toimitusjohtajalle ja konsernin johtoryhmän jäsenille ei makseta erillistä korvausta jäsenyydestä johtoryhmässä tai toimimisesta operatiivisten liiketoimintayksiköiden johtelimissä.

Konsernin ylimmän johdon nimityksistä, palkkioista ja muista etuuksista päätettäessä asianomainen esimies tekee suoranaista alaistaan koskevan esityksen omalle esimiehelleen, joka tekee asiassa päätöksen.

Hallituksen tai konsernin johtoryhmän jäsenten puolesta ei yhtiön toimesta ole annettu takauksia tai muita vastaavia sitoumuksia. Heillä tai heidän lähipiiriinsä kuuluvilla henkilöillä tai yhteisöillä ei myöskään ole olennaisia liikesuhteita yhtiön kanssa.

Toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän jäsenten eläke-edut määräytyvät työntekijäin eläkelain (TEL) mukaan, kuitenkin niin, että hallituksen erikseen päättäessä he voivat siirtyä eläkkeelle 60–65 vuotiaina. AvestaPolarit Oyj Abp:n palveluksessa olevat konsernin johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja siirtymään eläkkeelle 60-vuotiaina. AvestaPolarit Oyj Abp:n toimitusjohtajalla on oikeus siirtyä eläkkeelle tietyissä tilanteissa jo ennen 60 vuoden ikää.

Osakeomistus ja optiot

Hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenten 10.1.2003 omistamien Outokumpu Oyj:n osakkeiden määrät, optio-oikeuksien ja vaihtovelkakirjalainan perusteella merkittävässä olevat uudet osakkeet sekä osakepalkkiojärjestelmän ensimmäiseltä kannustuskaudelta saatavat osakkeet ja kahden muun kannustuskauden osalta enimmäispalkkion perusteena olevat osakemäärät on esitetty seuraavassa taulukossa:

	Hallituksen jäsenet	Johtoryhmän jäsenet
Osakkeet	10 330	36 556
Vuoden 1998 optio-ohjelma	–	536 705
Vuoden 1999 vaihtovelkakirjalaina	–	34 284
Vuoden 2000 osakepalkkiojärjestelmä ¹⁾	–	30 570
Vuoden 2001 osakepalkkiojärjestelmä ²⁾	–	58 640
Vuoden 2002 osakepalkkiojärjestelmä ²⁾	–	65 460

¹⁾ Yhtiön hallitus vahvisti 17.2.2003 vuoden 2002 lopussa päättyneen kannustuskauden palkkiot. Taulukossa on esitetty arvio Outokummun osakkeina maksettavasta palkkio-osuudesta.

²⁾ Enimmäispalkkion perusteena oleva osakemäärä.

Hallituksen ja konsernin johtoryhmän kunkin jäsenen osakeomistukset ja optio-oikeudet on esitetty sivuilla 92–95. Johdon optio-oikeuksien ja osakepalkkiojärjestelmän sekä henkilöstön vaihtovelkakirjalainan ehtoja on selvitetty tarkemmin sivuilla 83–85.

Valvontajärjestelmä

Konsernin liiketoiminnan ohjaus ja valvonta tapahtuu edellä kuvatun hallinto- ja johtamisjärjestelmän avulla. Liiketoiminnan seuranta ja varainhoidon valvontaa varten yhtiössä on käytössä tarvittavat raportointijärjestelmät.

Ylin vastuu kirjanpidon ja varainhoidon valvonnasta kuuluu yhtiön hallitukselle. Toimitusjohtajan tehtävänä on kirjanpidon ja valvontamekanismien järjestäminen käytännössä.

Konsernin jakautuminen erillisiin operatiivisiin liiketoimintayksiköihin kanavoit selkeästi taloudellisen vastuun konsernin sisällä ja edesauttaa konsernin eri osien toiminnan ja hallinnon valvontaa. AvestaPolaritin asema erillisenä pörssi-yhtiönä vuonna 2002 merkitsi kuitenkin sitä, että sen valvonta tapahtui pääosin hallitustyöskentelyn kautta eikä se kuulunut kattavasti konsernin operatiivisten ohjaus- ja valvontajärjestelmien piiriin. Pörssi-yhtiönä AvestaPolarit Oyj Abp lakkauttaa olemasta pörssi-yhtiö, myös Stainless Steel -liiketoiminta-alue tulee kuulumaan konsernin normaalin valvontajärjestelmän piiriin.

Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan kuukausittain koko konsernin kattavan operatiivisen suunnittelun ja valvontaraportointijärjestelmän avulla. Järjestelmä kattaa toteumatietojen lisäksi ajantasaiset ennusteet ja suunnitelmat kuluvalle vuodelle sekä seuraavalle 12 kuukauden jaksolle.

Taloudellisen lisäarvon kehittymistä seurataan yhtiön sisäisissä neljännesvuosiraporteissa ja tiedot julkistetaan vuosikertomuksessa.

Rahoitus- ja metallihintariskejä hallinnoidaan keskitetysti konsernin rahoitustoiminnossa. Konsernissa on vahvistettu yhtenäiset riskienhallinnan periaatteet, joiden mukaisesti operatiiviset liiketoimintayksiköt määrittelevät ja tunnistavat rahoitus- ja metallihintariskinsä yhteistyössä rahoitustoiminnan kanssa. Riskit siirretään rahoitustoiminnan hoitamalle sisäiselle pankille, joka kattaa riskit konsernista ulospäin sovittujen periaatteiden mukaisesti. Näistä riskeistä raportoidaan säännöllisesti konsernin johtoryhmälle. Vuonna 2002 AvestaPolarit ei vielä ollut konsernin keskitetyn riskienhallinnan piirissä, mutta siirtyy suurelta osin sen piiriin vuoden 2003 aikana.

Konsernin liiketoiminnasta aiheutuvat omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvahinkoriskit on suojattu asianmukaisin vakuutuksin.

Vuonna 2002 konserniin perustettiin sisäisen tarkastuksen toiminto, joka on alkuvaiheessa konsultoivaa tarkastusta konsernin johtoryhmän ja liiketoiminta-alueiden kanssa erikseen sovittavissa kohteissa ja asioissa. Tarkastuksen painopiste on liiketoimintariskeissä ja tiedon välittämisessä konsernin johdon ja liiketoimintayksiköiden välillä. Sisäinen tarkastus toimii kiinteässä yhteistyössä konsernin taloushallinnon ja tilintarkastajien kanssa.

Toimitusjohtaja, konsernin johtoryhmän jäsenet ja muut konsernin johdossa työskentelevät johtajat (Corporate Senior Vice Presidents) vastaavat siitä, että konsernin jokapäiväisessä toiminnassa noudatetaan voimassa olevia lakeja ja muita säädöksiä, yhtiön toimintaperiaatteita ja hallituksen päätöksiä.

Sisäpiirisäännöt

Yhtiöllä on käytössään sisäpiirisäännöt, jotka vastaavat sisällöltään Helsingin Pörssin antamia suosituksia.

Yhtiön sisäpiiriin kuuluvat asemansa perusteella pysyvästi hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet, tilintarkastajat ja heidän varamiehensä sekä tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja. Samoin pysyvästi sisäpiiriin kuuluvat konsernin taloudesta, viestinnästä, sijoittajasuhteiden hoidosta ja hallinnosta vastaavat johtajat sekä konsernin johtoryhmän jäsenten sihteerit tai assistentit.

Sisäpiirisäännöt sisältävät myös tilapäistä kaupankäyntikieltoa koskevia määräyksiä. Tällaiseen hankekohtaiseen sisäpiiriin kuuluvat henkilöt, jotka tehtävässään, hankkeen yhteydessä, yhteistoimintaelimen tai muun työryhmän jäsenenä tai muulla tavalla saavat tietoonsa sellaisia yhtiöitä koskevia tietoja, jotka saattavat julkisiksi tullessaan olennaisesti vaikuttaa yhtiön arvopapereiden arvomuodostukseen. Samoin hankekohtaiseen sisäpiiriin kuuluvat ne yhtiön ulkopuoliset henkilöt, jotka tilintarkastus-, konsultti- tai asiantuntijatehtävässä tai muulla tavalla saavat tietoonsa yllä mainittuja seikkoja.

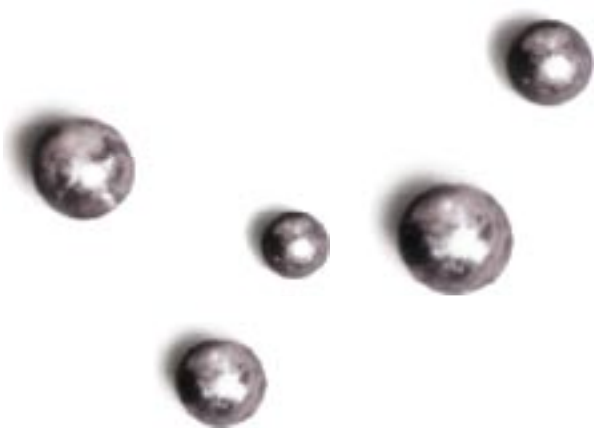
Sisäpiiriasioiden ohjauksesta ja valvonnasta vastaa yhtiön hallituksen sihteeri.

Puheenjohtaja

Gerhard Wendt, s. 1934, filosofian tohtori
Outokummun hallituksen jäsen ja puheenjohtaja 1997–
Kone Oyj:n toimialajohtaja 1972–88
ja toimitusjohtaja 1989–94
Hallituksen puheenjohtaja: Algol Oy, Helvar Merca Oy Ab
Hallituksen jäsen: Kone Oyj, Kyro Oyj Abp, Vaisala Oyj
Ei omista Outokummun osakkeita.

Varapuheenjohtaja

Matti Puhakka, s. 1945, työtekniikko
Outokummun hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja
1997–
Outokummun hallintoneuvoston jäsen 1978–89, hallinto-
neuvoston jäsen ja puheenjohtaja 1992–96
Kansaneläkelaitoksen hallituksen jäsen ja pääjohtajan
sijainen 1996–
Kansanedustaja 1975–91 ja 1995–96
Valtioneuvoston jäsen 1983–91
Hallituksen jäsen: Ilmailulaitos
Ei omista Outokummun osakkeita.

Jäsenet

Arto Honkaniemi, s. 1946, oikeustieteen kandidaatti, ekonomi
Outokummun hallituksen jäsen 1999–
Kauppa- ja teollisuusministeriön teollisuusneuvos 1998–
Ei omista Outokummun osakkeita.

Jorma Huuhtanen, s. 1945, lääketieteen lisensiaatti
Outokummun hallituksen jäsen 2001–
Kansaneläkelaitoksen pääjohtaja 2000–
Kansanedustaja 1987–2000
Valtioneuvoston jäsen 1992–95
Hallintoneuvoston jäsen: Fortum Oyj
Ei omista Outokummun osakkeita.

Ole Johansson, s. 1951, ekonomi
Outokummun hallituksen jäsen 2002–
Wärtsilä Oyj Abp:n toimitusjohtaja 2000–
Hallituksen jäsen: Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto,
Metalliteollisuuden Keskusliitto
Hallintoneuvoston jäsen: Rautaruukki Oyj
Omistaa 1 789 Outokummun osaketta.

Liisa Joronen, s. 1944, kasvatustieteen tohtori, ekonomi
Outokummun hallituksen jäsen 2000–
SOL Palvelut Oy:n hallituksen puheenjohtaja 1992–
Hallintoneuvoston jäsen: Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö
Ilmarinen
Omistaa 7 512 Outokummun osaketta.

Heimo Karinen, s. 1939, diplomi-insinööri, vuorineuvos
Outokummun hallituksen jäsen 1999–
Kemira Oyj:n pääjohtaja ja hallituksen
puheenjohtaja 1991–99
Hallituksen jäsen: Danisco A/S
Omistaa 1 029 Outokummun osaketta.

Osmo Lehti, s. 1952, korjausmies
Outokummun hallituksen jäsen 2001–
Outokumpu Poricopper Oy:n aloiteasioiden hoitaja 2003–
Outokumpu-konsernin palveluksessa vuodesta 1983
Ei omista Outokummun osakkeita.

Konsernin johtoryhmä

Jyrki Juusela, s. 1943, tekniikan tohtori, vuorineuvos
Toimitusjohtaja 1992–
Konsernin johtoryhmän puheenjohtaja 2000–
Vastuualue: konsernin johtaminen, sijoittajasuhteet, taloustutkimus, talous
Hallituksen jäsen 1988–2002, johtokunnan puheenjohtaja 1997–2000, konsernin palveluksessa vuodesta 1971
Hallituksen varapuheenjohtaja: Sampo Oyj
Hallituksen jäsen: Inmet Mining Corporation, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto, Metalliteollisuuden Keskusliitto, Metallinjalostajat ry
Hallintoneuvoston jäsen: Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo

Risto Virrankoski, s. 1946, ekonomi
Varatoimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen 2001–
Konsernin johtoryhmän jäsen 2000–, johtoryhmän varapuheenjohtaja 2001–
Vastuualue: liiketoiminnan ja strategian kehittäminen, perusmetallikaivokset, konserniviestintä
Hallituksen jäsen 1986–97, johtokunnan jäsen 1997–2000, konsernin palveluksessa vuodesta 1969
Hallituksen jäsen: VR Osakeyhtiö

Tapani Järvinen, s. 1946, tekniikan lisensiaatti
Liiketoiminta-alueen johtaja – Metallurgy
Konsernin johtoryhmän jäsen 2000–
Vastuualue: Metallurgy, jalometallikaivokset, Outokumpu Rossija, energia-asiat
Konsernin palveluksessa vuodesta 1985
Hallituksen jäsen: International Copper Association, Ltd., Eurométaux

Karri Kaitue, s. 1964, oikeustieteen lisensiaatti
Johtaja – AvestaPolarit
Konsernin johtoryhmän jäsen 2002–
Vastuualue: AvestaPolaritin liiketoiminnan ja strategian kehittäminen
Konsernin palveluksessa vuodesta 1990

Esa Lager, s. 1959, kauppatieteiden maisteri, oikeustieteen kandidaatti
Johtaja – Rahoitus ja hallinto
Konsernin johtoryhmän jäsen 2001–
Vastuualue: rahoitus ja riskienhallinta, Business Support Unit, hallintoasiat, sisäinen tarkastus
Konsernin palveluksessa vuodesta 1990
Hallituksen jäsen: Olvi Oyj
Hallintoneuvoston jäsen: Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo

Pekka Erkkilä on nimitetty konsernin johtoryhmään 17.2.2003 alkaen. Hän ottaa vastuun Stainless Steel -liiketoiminta-alueesta samalla kun hänestä tulee Avesta-Polaritin toimitusjohtaja 1.6.2003. Erkkilä seuraa näissä tehtävissä Ossi Virolaista, joka jää eläkkeelle 31.5.2003.

Juho Mäkinen, s. 1945, tekniikan tohtori
Teknologiajohtaja
Konsernin johtoryhmän jäsen 2000–
Vastuualue: henkilöstön kehittäminen, ympäristö, terveys ja turvallisuus, teknologia-asiat, laatuasiat
Hallituksen jäsen 1996–97, johtokunnan jäsen 1997–2000, konsernin palveluksessa vuodesta 1975
Hallituksen varapuheenjohtaja: Okmetic Oyj, Neorem Magnets Oy
Hallituksen jäsen: Espoon kaupunkamari

Kalevi Nikkilä, s. 1945, tekniikan tohtori
Liiketoiminta-alueen johtaja – Copper Products
Konsernin johtoryhmän jäsen 2000–
Vastuualue: Copper Products, konsernin kaupalliset asiat
Konsernin palveluksessa vuodesta 1991
Hallituksen jäsen: International Copper Association Ltd., International Wrought Copper Council

Ossi Virolainen, s. 1944, ekonomi,
oikeustieteen kandidaatti
Liiketoiminta-alueen johtaja – Stainless Steel,
AvestaPolaritin toimitusjohtaja
Konsernin johtoryhmän jäsen 2000–2001, 2002–
Vastuualue: Stainless Steel
Hallituksen jäsen 1983–97, johtokunnan varapuheenjohtaja
1997–2000, varatoimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen
1992–2001, konsernin palveluksessa vuodesta 1967
Hallituksen varapuheenjohtaja: Elisa Communications Oyj,
European Confederation of Iron and Steel Industries

Konsernin johtoryhmän osakeomistukset ja -optiot

Konsernin johtoryhmän jäsenten 10.1.2003 omistamien Outokumpu Oyj:n osakkeiden määrät, optio-oikeuksien ja vaihtovelkakirjalainan perusteella merkittävässä olevat uudet osakkeet sekä osakepalkkiojärjestelmän ensimmäiseltä kannustuskaudelta saatavat osakkeet ja kahden muun kannustuskauden osalta enimmäispalkkion perusteena olevat osakemäärät olivat seuraavat:

	Osakkeet	Vuoden 1998 optio-ohjelma	Vuoden 1999 vaihtovelkakirjalaina	Vuoden 2000 osakepalkkiojärjestelmä ¹⁾	Vuoden 2001 osakepalkkiojärjestelmä ²⁾	Vuoden 2002 osakepalkkiojärjestelmä ²⁾
Jyrki Juusela	24 773	153 658	–	7 050	19 170	18 930
Risto Virrankoski	–	76 829	8 571	4 110	9 980	10 900
Tapani Järvinen	2 572	57 073	–	3 570	8 150	10 130
Karri Kaitue	–	–	–	1 920	–	–
Esa Lager	–	49 390	8 571	2 310	4 840	7 210
Juho Mäkinen	6 875	76 829	–	3 930	8 480	8 340
Kalevi Nikkilä	2 336	76 829	8 571	3 090	8 020	9 950
Ossi Virolainen	–	46 097	8 571	4 590	–	–

¹⁾ Yhtiön hallitus vahvisti 17.2.2003 vuoden 2002 lopussa päättyneen kannustuskauden palkkiot. Taulukossa on esitetty arvio Outokummun osakkeina maksettavasta palkkio-osuudesta.

²⁾ Enimmäispalkkion perusteena oleva osakemäärä.

Muut keskeiset konserninjohtajien johtajat

Jaakko Ahotupa, hallinto ja työmarkkina-asiat, hallituksen sihteeri
Petri Fernström, Business Support Unit
Pekka Hynynen, liiketoiminnan kehittäminen
Kari Lassila, sijoittajasuhteet, konsernin kehittäminen
Kauko Laukkanen, sisäinen tarkastus
Eero Mustala, konserniviestintä
Raimo Rantanen, tutkimus ja kehitys
Vesa-Pekka Takala, talous

Liiketoimintayksiköiden johtajat

Stainless Steel

Pekka Erkkilä, Valssatut tuotteet
Antti Närhi, Erikoistuotteet
Mike Rinker, Pohjois-Amerikka

Copper Products

Warren Bartel, Amerikka
Ari Ingman, Eurooppa
Staffan Anger, Autojen lämmönvaihdinsovellukset
Hannu Wahlroos, Ilmastointisovellukset & Aasia

Metallurgy

Harri Natunen, Zinc
Jukka Järvinen, Harjavalta Metals
Pekka Heikkonen, Technology
Kari Knuutila, Metallurginen tutkimus

Muu liiketoiminta

Eero Laatio, Perusmetallikaivokset
Tuomo Mäkelä, Jalometallikaivokset

Yhtiökokous

Outokumpu Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 3.4.2003 klo 13.00 Dipoli Congress Centerissä, Espoossa.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on viimeistään 24.3.2003 merkitty osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n (APK) pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Myös osakkeenomistajalla, jonka osakkeita ei ole siirretty arvo-osuusjärjestelmään, on oikeus osallistua yhtiökokoukseen edellyttäen, että osakkeenomistaja oli rekisteröity yhtiön osakerekisteriin ennen 11.2.1994 tai joka on yhtiölle ilmoittanut ja selvittänyt saantonsa. Tässä tapauksessa osakkeenomistajan on esitettävä yhtiökokouksessa osakekirjansa tai selvitys siitä, missä ne ovat, taikka muu selvitys siitä, ettei omistusoikeutta osakkeisiin vielä ole kirjattu arvo-osuustilille.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittaa osallistumisestaan 28.3.2003 klo 16.00 mennessä. Ilmoittautua voi puhelimitse numeroon (09) 421 2813, faksilla numeroon (09) 421 2920 tai sähköpostilla osoitteeseen agm@outokumpu.com. Ilmoittautua voi myös kirjeitse osoitteeseen Outokumpu Oyj, Osakerekisteri, PL 140, 02201 Espoo, siten että kirje on perillä ennen ilmoittautumisaikaa päättyä. Mahdollisesta valtakirjasta, jonka nojalla valtuutettu haluaa käyttää osakkeenomistajan äänioikeutta kokouksessa, pyydetään ilmoittamaan ilmoittautumisen yhteydessä ja valtakirja pyydetään toimittamaan yhtiölle ilmoittautumisaikaa kuluessa.

Osinko

Hallitus on päättänyt esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2002 maksetaan osinkoa 0,40 euroa osakkeelta.

Yhtiökokous ja osingonmaksu vuonna 2003

Yhtiökokous	3.4.
Osingon irtoamispäivä	4.4.
Osingonmaksun täsmäytyspäivä	8.4.
Osingonmaksu	15.4.

Taloudelliset raportit vuonna 2003

Tilinpäätöstiedote	17.2.
Vuosikertomus	24.3. alkava viikko
Osavuositarkastus 1. neljännes	24.4.
Osavuositarkastus 2. neljännes	24.7.
Osavuositarkastus 3. neljännes	23.10.

Vuosikertomus, osavuositarkastukset sekä lehdistö- ja pörssitiedotteet julkaistaan sekä suomeksi että englanniksi. Ne ovat luettavissa Outokumpun internetsivulla osoitteessa www.outokumpu.com. Kotisivulla voi lisäksi ilmoittautua tiedotteiden sähköpostilistalle sekä vuosikertomusten postituslistalle. Taloudellisia raportteja voi myös tilata osoitteesta: Outokumpu Oyj/Konserniviestintä, Riihitontuntie 7 B, PL 140, 02201 Espoo, puhelin (09) 421 2416, fax (09) 421 2429 ja sähköposti corporate.comms@outokumpu.com

Osakaspostitukset tehdään APK:n ylläpitämän osakerekisterin tietojen mukaan. Osoitetietojen muutoksista tulee ilmoittaa omaa arvo-osuustiliä hoitavalle tilinhoitajayhteisölle.

Osakkeen perustiedot

Pörssilistaus	Helsingin Pörssi
Kaupankäyntitunnus	OUT1V
Pörssierä	200 kpl
Osakkeita	172 659 119 kpl (3.1.2003)

Sijoittajasuhteet

Outokumpua koskevissa kysymyksissä voi kääntyä seuraavien henkilöiden puoleen:

Johanna Sintonen

Viestintäpäällikkö – Sijoittaja- ja mediasuhteet
Puh. (09) 421 2438, fax (09) 421 2429
Sähköposti: johanna.sintonen@outokumpu.com

Kari Lassila

Johtaja – Sijoittajasuhteet ja konsernin kehittäminen
Puh. (09) 421 2555, fax (09) 421 2125
Sähköposti: kari.lassila@outokumpu.com

Tapaamispyyntöjä koordinoi:

Päivi Laajaranta

IR-assistentti
Puh. (09) 421 4070, fax (09) 421 2125
Sähköposti: paivi.laajaranta@outokumpu.com

Outokumpua seuraavat analyytikot

Seuraavat analyytikot tekevät sijoitusanalyysijä Outokummusta. Luettelossa mainitut tahot seuraavat Outokumpua omasta aloitteestaan.

Yritys/analyytikko	Puhelin	Sähköposti
Alfred Berg Fondkommission AB Markus Steinby	+46 8 5723 5979	markus.steinby@alfredberg.fi
BNP Paribas Steel, Metals & Mining -tiimi	+44 20 7595 3589	charles.kernot@bnpparibas.com
D. Carnegie AB Johan Sjöberg	+46 8 676 8800	johsjo@carnegie.se
Conventum Securities Limited Tuomas Hirvonen	(09) 2312 3322	tuomas.hirvonen@conventum.fi
Credit Lyonnais Securities Ken Hughes	+44 20 7214 5581	ken.hughes@clse.com
Deutsche Bank AG Carl-Henrik Frejborg	(09) 2525 2551	carl-henrik.frejborg@db.com
Dresdner Kleinwort Wasserstein Simon Toyne	+44 20 7475 2464	simon.toyne@drkw.com
Enskilda Securities AB Johan Lindh	(09) 6162 8726	johan.lindh@enskilda.fi
Evli Pankki Oyj Pekka Spolander	(09) 4766 9201	pekka.spolander@evli.com
Goldman Sachs International Edward Maravanyika	+44 20 7774 5198	edward.maravanyika@gs.com
Handelsbanken Capital Markets Gustav Lucander	010 444 2409	gustav.lucander@handelsbanken.fi
HSBC Securities Julien Onillon	+33 1 5652 4321	julien.onillon@hsbcib.com
ING Financial Markets Luc Pez	+33 1 5639 3817	luc.pez@ing.fr
J.P. Morgan Albert Minassian	+44 20 7325 1288	albert.minassian@jpmorgan.com
Mandatum Pankkiiriliike Oy Ari Laakso	010 236 4710	ari.laakso@mandatum.fi
Merrill Lynch Russell Skirrow	+44 20 7996 4723	russell_skirrow@ml.com
Nordea Securities Oyj Annika Seppänen	(09) 3694 9425	annika.seppanen@nordeasecurities.com
RBC Capital Markets Cliff Hale-Sanders	+1 416 842 7892	clifford.hale-sanders@rbccm.com

Outokumpu Oyj
Kotipaikka: Espoo
Y-tunnus: 0215254-2

OUTOKUMPU OYJ

Konserninjohto

Riihitontuntie 7 B, PL 140, 02201 ESPOO

Puh. (09) 4211, fax (09) 421 3888

E-mail: corporate.comms@outokumpu.com

www.outokumpu.com